

YENİ ÇAĞ

- **K. Hager:** Büyük öğretinin yaşam gücü ve güncelliği
- **L. Corvalan:** Şili'de emperyalizmin politikasının iflasi
- **F. Varrad:** Yakındoğu'da güçler dengesinde yeni gelişme
- **R. D. S. Batista:** Devrimci sürecin dinamiği
- **G. Florakis:** Barış içinde bir gelecek ve gerçek bir değişim için
- **F. Noll:** Fabrikalarda parti gazetesi
- **N. Stefanov:** Sosyalizmde çelişkilerin çözümünde öznel etmenin rolü

Özel sayfalar

- **xx:** 11-16 Nisan 1983 günleri arasında Berlin'de düzenlenen «Karl Marks ve Günümüz — Barış ve Sosyal İlerleme Savaşı» konulu uluslararası konferansta Türkiye Komünist Partisi adına MK Genel Sekreteri Hadar Kutlu yoldaşın yaptığı konuşma
- **xx:** TKP Merkez Komitesinin komünistlere, işçilere, tüm halkımıza çağırısı
- **xx:** TKP MK Nisan Plenumunun H. Erdal üstüne kararı
- **xx:** TKP Merkez Komitesinin bildirisi
- **xx:** TKP Başkanı İ. Bilen yoldaşın 1 Mayıs 1983 günü «TKP'nin Sesi» Radyosunda yaptığı konuşma
- **xx:** TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın «TKP'nin Sesi» Radyosunda yaptığı 1 Mayıs 1983 konuşması

5

Mayıs
1983

BARIŞ VE SOSYALİZM SORUNLARI

Büyük öğretinin yaşam gücü ve güncelliği

Kurt Hager

*Almanya Sosyalist Birlik Partisi MK
Politik Büro üyesi ve MK Sekreteri*

Almanya Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi 5. Plenumunda 1983 yılını DAC'nde Karl Marks yılı olarak ilan etti. Bu Plenumda onaylanan tezlerde şöyle deniyor: «Alman halkının en büyük evlatlarından biri olan Karl Marks'ın önünde saygıyla eğiliyoruz. O, Friedrich Engels'le birlikte bilimsel sosyalizmin, bilimsel dünya görüşünün ve devrimci işçi sınıfı hareketinin sömürsüz bir toplumu kurması için teori ve programının temelini attı». (!)

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde halk Marks'la ilgili günleri (165. doğum ve 100. ölüm yılı) kendi ülkelerinde sosyalizmi güçlendirerek ve barış savaşımını yoğunlaştırarak kutluyor. Fabrikalar, tarım üretim kooperatifleri, okullar, üniversiteler ve kurumlar ASBP'nin kararlarına yeni girişimlerle, 1983 ekonomik gelişme planının gerçekleşmesi için her zamankinden daha etkin çalışmalar yürüterek ve böylece uzun erimli görevleri yerine getirmek için gereken koşulları da yaratarak yanıt verdiler. Buna paralel olarak ASBP, ideolojik-politik çalışmaları daha da canlandırarak, Marksist öğretinin yaşam gücünün halk tarafından değerlendirilmesine, onun öngörülerinin DAC'de başarıyla yerine getirilmesine yardım etmek amacını güdüyor.

Marksizm 1840'larda, kapitalist topluma özgü çelişkiler iyice görünür hale geldiğinde, İngiltere, Fransa ve Almanya'da işçi sınıfı kapitalist sömürden kurtulmak için ilk belli başlı savaşlarını verdiği ve devrimci işçi

(!) Thesen des Zentralkomitees der SED zum Karl-Marx-Jahr 1983, Berlin, 1982, s. 8.

sınıfı hareketi oluşmaya başladığı bir dönemde ortaya çıktı. Proletarya savaşımında açık, net yönlendirmelere gereksinim duyuyordu. Bunlar ancak onun sınıf çıkarlarıyla uyumlu bilimsel bir dünya görüşü ile yaratılabildi. Lenin, Karl Marks ve dostu ve savaş arkadaşı Friedrich Engels'in «kapitalizmin çöküşünün ve insanın insan tarafından sömürülmediği topluma, komünizme geçişin kaçınılmazlığını kanıtladıklarını» yazıyor.

«Dünya işçilerine rollerini, görevlerini, özgörevlerini, yani devrimci savaşımında sermayeye karşı ilk ayaklanacaklar olduklarını ve bu savaşımında tüm çalışan ve sömürülen halkı kendi çevrelerinde birleştirecek olanların kendileri olduğunu göstermek, Marks ve Engels'in büyük evrensel-tarihsel hizmetidir». (2)

Kapitalizmi yıkıp sosyalist toplumu kurmakla görevli işçi sınıfının evrensel-tarihsel özgöreviyle ilgili öğretisi Marksizm'in temel ögesini oluşturmaktadır. Marks bilimsel olarak şunu kanıtladı: Sosyalizm, parlak bir zekanın buluşu değil, üretici güçlerin gelişmesinin ve sınıf savaşımının kaçınılmaz bir sonucudur. Sosyalizm, nesnel olarak zorunludur, ama işçi sınıfı ancak diğer emekçi halkla bağlaşıklık içinde ve devrimci partisinin öncülüğünde sosyalizmi kurabilir.

Marks'ın zamanında olduğu gibi bugün de burjuva filozofları, sosyologları ve tarihçileri tarihsel gelişmeyi ya hemen hemen rastlantısal olarak ya da belirli bir görüşün, büyük kişiliklerin eylemlerinin bir sonucu olarak ele alıyorlar. Marks toplumsal gelişmenin yasallığını ortaya koydu ve şu basit gerçeği gösterdi ki, politik, hukuksal ilişkiler ve ideolojiler fikirlerde değil, maddi yaşam içindeki ilişkilerde kök salmıştır, üretici güçlerin ve üretim ilişkilerinin gelişme düzeyine bağlıdır ve toplumsal bilinç varlıkça belirlenir, tersi olamaz.

Marks, diyalektik materyalizmi insan toplumunun kavranması yönünde geliştirdi ve böylece tarih ve politika alanındaki görüşlerde karmaşa ve keyfiliğin yerine, şaşırtıcı bir biçimde tutarlı ve uyumlu bilimsel teori getirdi.

Engels'in belirttiği gibi, tarihsel materyalizm «tarihin hareketinin büyük yasası»nı buldu. «Bu yasaya göre, tüm tarihsel savaşımalar, ister politik, ister dinsel, felsefi ya da kimi öteki ideolojik alanlarda geçsinler, aslında bunlar sadece sosyal sınıfların savaşımalarının şöyle ya da böyle açık ifadesidirler ve onların varlığı ve dolayısıyla bu sınıflar arasında çatışmalar bunun karşılığında onların ekonomik konumlarının gelişme düzeyi, onların üretim ve değişim tarzının belirlediği koşullara bağlıdır». (3)

Elbette, politik, estetik, hukuksal ve öteki görüşlerin toplum yaşamının

(2) V. I. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 37, s. 169 (Rusça).

(3) K. Marks, F. Engels, Yapıtlar, c. 21, s. 259 (Rusça).

maddi koşullarının türevi olması, bu görüşlerin toplumun gelişmesinde hiç bir rol oynamadığı anlamına gelmez. Onların etkisi ya da tarihte bireylerin rolü sorunun bir başka yanısıdır. Sorunun bu yanını, Marks ve Engels belirli tarihsel olayları incelerken sürekli olarak göz önünde tutmuşlardır. Bilincin bu biçimlerinin anlam ve önemini, daha da belirgin olarak tarih ve toplumda öznel etmenin rolünü kayıtsız şartsız tanımlırlardır.

Toplumun keşfedilen gelişme yasallıkları belli tarihsel olayları anlama- da bir kılavuzdur, «açıl susam açıl!» türünden tüm kapıları açan evrensel bir anahtar değildir. Tarihsel materyalizm teorisi, son derece çetrefil ve karmaşık tarihsel ve sosyal ilişkileri enine boyuna, derinlemesine incelemeyi gerektirir. 1933 yılında Nazilerin erke el koymasına yol açan nedenler, İkinci Dünya Savaşını doğuran nedenler, Birleşik Amerika'nın bugünkü politikası ve bunun gibi sorunlar.

Marks, her şeyden önce kapitalist üretim tarzının eleştirel bir incele- mesiyle uğraştı. 1840'lı yılların ilk yarısından ölümüne dek geçen dönemde, onun bilimsel ilgi alanı işçi sınıfının kapitalist sömürsünün sırrını açığa vurma üzerinde yoğunlaştı. Marks bu sırrın özünün işçilerin ürettiği, kapitalistlerin el koyduğu artı-değerde yattığını kanıtladı.

Marks ve Engels elbette, sınıf savaşımının bir eşine rastlanmadık ölçüde hızlandığı ve sosyalist devrimin yaklaştığı kapitalizmin en yüksek ve son aşaması olan emperyalizme geçişine ilişkin sorulara yanıt veremezlerdi. Ama Marksizmi işçi sınıfının bir bilimi ve dünya görüşü olarak belirginleştiren şey, onun sürekli olarak yeni deneyim ve sonuçlarla zenginleşmesi ve daha ileri doğru gelişmesidir. Bu konuda ASBP Merkez Komitesi'nin Tezleri'nde şu belirtiliyor: «Karl Marks'ın davası uluslararası işçi sınıfı hareketinde yaratıcı olarak sürdürülüyor. Lenin ve SBKP buna muazzam bir katkı yaptılar. Lenin, Marksizmi tüm saldırılara karşı korudu ve bilimsel sosyalizmi yeni sonuçlarla zenginleştirdi. Şimdi de komünist ve işçi partileri bilimsel sosyalizme sıkı sıkıya bağlı kalarak Marksizm-Leninizmi ileri doğru geliştirme görevini yerine getiriyorlar.» (4)

Sürekli ilerleme yeteneği içinde var olmasaydı, Marks'ın öğretisi tarihsel bakımdan etkin olamazdı ve öteki birçok öğretiler gibi, en iyisinden zamanının bir olgusu olmaktan öteye gidemezdi. Sosyalist toplum sistemini kurmada elde edilen tüm başarılar ve kapitalist ülkelerde sınıf savaşımının tüm deneyimi ve ulusal kurtuluş hareketleri bilimsel dünya görüşümüzü yeni bilgilerle zenginleştiriyor.

Burjuva ideologlarının revaçta olan bir hokkabazlığı da, Marks'ın dehasına saygı göstermek, onun tarih anlayışını ve felsefesini övmek, ama Marksizmin tüm öteki bileşenlerini reddetmektir. Örnek verelim: Burjuva ideologları, «filozof Marks»la «çığır açan teorisyen Marks» arasında,

(4) Thesen des Zentralkomitees der SED, s. 8-9.

«sosyalog Marks»la «ekonomist Marks» arasında farktan söz ederler ve her bilim adamına Marks'ın öğretisinden kendilerine en çok uyan kavramları almaları tavsiyesinde bulunurlar. ⁽⁵⁾

Deyim yerindeyse, Marsizmi böyle tel tel ayırma girişimlerinin tüm sonul amacı, onu devrimci niteliğinden soyamak, işçi sınıfını devrimci teorisinden ve dünya görüşünden yoksun bırakmak ve onun zihnini düşman burjuva düşüncesi ile zehirlenektir. Teori ve dünya görüşünün en önemli bileşenleri diyalektik ve tarihsel materyalizm, politik ekonomi, sınıf savaşımı teorisi, işçi sınıfının dünya ölçüsünde tarihsel devrimci özgörevi ve sosyalizmi ve komünizmi kurmaktır. Tüm bu bileşenler tek bir bütün oluşturmak üzere ayrılmaz bir biçimde birbiriyle bağlıdır. Örneğin, biri çıkıp ta, yalnızca Marksist-Leninist felsefeyi ya da ekonomi teorisini tanıyorum, Marksizmin öteki tüm parçalarını reddediyorum diyemez. Bundan ötürü ASBP Programı şunu belirtiyor: «Tüm bileşen parçalarıyla bütünsel bir birlik içinde bulunan Marksizm-Leninizm, partinin tüm çalışmasının teorik temelidir. İşçi sınıfı ve öteki emekçilerin yararına devrimci savaşım, ancak bu evrensel ölçüde önemi olan bilimsel öğreti temelinde ve onun daha öte yaratıcı geliştirilmesiyle başarıyla yürütülebilir. Marksizm-Leninizm, gelişmiş sosyalist toplumu kurmada ve komünizme geçişte güvenilir bir pusuladır». ⁽⁶⁾

Marks, dahi bilgindi. O, hiçbir zaman başardığını yeterli bulan bir araştırmacı olmadı. Sosyal-tarihsel süreci incelerken o, diyalektik ve tarihsel materyalizm yöntemini uygulamada kılı kırk yararcasına dikkatli ve dürüsttü. Onun ana amacı, bilimsel sonuçları uygulamaya koymak, onları devrimci savaşımında kullanmaktı. Marks'ın kendini araştırmaya verme tutkusuna, Friedrich Engels 17 Mart 1883 günü Marks'ın mezarı başında yaptığı konuşmada şöyle işaret ediyordu: «Marks için bilim, tarihsel bir harekete geçirici, devrimci bir güçtü. Herhangi bir teorik bilimde, pratikte nasıl kullanılacağı belki de hiç görünürde olmayan, yeni bir keşfi o büyük bir sevinçle karşılıyordu, sanayide ve genel olarak tarihsel gelişmede derhal devrimci değişikliklere yol açacak bir keşfi ise, daha bambaşka bir sevinçle karşılıyordu». ⁽⁷⁾

Bu sözler apaçık olarak bizim bilime olan tutumumuzu dile getiriyor. Özellikle bugün, bilimsel ve teknik devrim döneminde, Marks'ın bilimi neden tarihin itici bir gücü, devrimci bir güç saydığını belirgin olarak görüyoruz. Mikro-elektronik, robotlar, otomasyon, atom enerjisinin barışçıl amaçlarla kullanımı, biyo-teknoloji ve üretici güçlerde değişikliklere zorlayan öteki bilimsel ve teknolojik çözümler, araştırma ve proje çalışma-

⁽⁵⁾ Örneğin, Joseph A. Schumpeter, Kapitalismus, Sozialismus und Demokratie. Bern, 1950, s. 17.

⁽⁶⁾ Almanya Sosyalist Birlik Partisi Programı, Dietz Verlag, Berlin 1976, s. 93-94.

⁽⁷⁾ K. Marks, F. Engels, Yapıtlar, c. 19, s. 351.

larına, sanayi kuruluşları ve araştırma kurumları personelinin çalışma-
larına olan istemi artırıyor.

Teorik alanlardaki bulgulara tıpkı Marks'ın büyük değer biçmesi gibi
biz de şimdi bilimin umut vadeden alanlarına ilerlemeye yolu açacak
temel araştırmalara büyük önem veriyoruz. Marks, araştırma sonuçlarının
pratikte kullanımından özel bir sevinç duydu. Biz bu alanda da onun
örneğini izliyoruz: ASBP sürekli olarak araştırma sonuçlarının olabildi-
ğince çabuk üretime aktarılmasını ve verimli olarak yeni ürünler ve tek-
nolojik süreçlerde gerçekleştirilmesini vurguluyor. Eğer sanayi kuruluşları
ve bilimsel kurumlar arasındaki işbirliği ile, yeni bulgular amaca uygun
olarak, zaman yitirilmeden pratiğe geçirilirse, emek üretkenliği ve ekono-
mik verimliliği daha ileri ekonomik büyüme için ve böylece Demokratik
Alman Cumhuriyeti'nin daha da güçlenmesi için gerekli düzeye yük-
selteceğiz.

Dahası, ASBP Marksist-Leninist teoriyi daha da geliştirme ve sosyalizm
kuruculuğu ile sosyal bilimlerin rolünü artırma gereğini açıkça görüyor.
Bu, Marksist öğretinin yaratıcı özüne ayrılmaz bir biçimde bağlıdır. Teo-
rik çalışma, kendi başına bir amaç değil, pratiğin öne koyduğu sorunları
çözmede çok önemli bir araçtır.

Marks yalnızca tutkulu bir araştırmacı değildi. O aynı zamanda çoş-
kulu bir devrimciydi. Bilimsel nesnelliğin devrimci enerji ve kararlılıkla
içiçe geçmesi, Marksizmi öteki tüm dünya görüşlerinden ayırdeden şeydir.

1845'te Marks şöyle yazıyordu: «Filozoflar dünyayı yalnızca çeşitli biçim-
lerde yorumladılar; ama, söz konusu olan onu *değiştirmektir*». ⁽⁸⁾ Demek
oluyor ki, toplumda geçen süreçleri kapsamlı olarak açıklamak dahi her-
şeyi çözmiyor. Devrimci teori, devrimci savaşımın vazgeçilmez pusulası-
dır. Ama dünyayı değiştirmede canalcı olan şey işte bu savaşımdır. Dev-
rimci teori her zaman devrimci pratiğe bağlanmalıdır. Teori ile pratik ara-
sındaki birlik, işçi sınıfının bilimsel dünya görüşünün belirgin yanıdır.

Bu ilke Marks tarafından tutarlı olarak uygulandı. Marks, önce Brük-
sel Komünist Yazışma Komitesi'nde, sonra da ilk uluslararası proleter
partisi olan Komünistler Birliği'nde aktif çalıştı. Birliğin verdiği görevle,
Marks ve Engels «Komünist Partisi Manifestosu»nu yazdılar. Manifesto'nun
basılmasından hemen sonra Almanya'da burjuva demokratik devrim pat-
lak verdi. Marks bu devrime de aktif katıldı. O, «Neue Rheinische Zei-
tung»un baş redaktörüydü ve Komünistler Birliği'nin başındaydı. Londra'-
da bir göçmenken bile devrimci çalışmayı, devrimci hareketi örgütleme
çabalarını elden bırakmadı.

Marks, Birinci Enternasyonal'in kurucularından biriydi. Almanya'da ve
öteki ülkelerde devrimci sosyal demokrasinin kurulmasına yardım etti.

(8) K. Marks, F. Engels, Yapıtlar, c. 3, s. 4.

1871 yılında Fransız gericiiliği, işçi sınıfının politik egemenliğini kurmada ilk girişimi olan Paris Komünü'ne saldırdığı zaman, Marks kayıtsız şartsız «gökyüzünü fetheden» Parislilerden yana çıktı. Uluslararası İşçiler Birliği'nin dağılmasından sonra, Marks'ın adı hemen hemen tüm Avrupa ülkelerinde ve Birleşik Amerika'daki işçi sınıfı hareketinin başarılarıyla sıkı sıkıya bağlıydı. Fransız İşçi Partisi'nin Programının teorik önsözünü o yazdı. İngiliz, Belçikalı, Portekizli, Hollandalı, İtalyan, Çek ve Macar sosyalistleriyle ve Rus devrimcileriyle yazıştı, görüştü, 22 Ocak 1863'teki Polonya ayaklanmasıyla ilgili olarak Londra'da düzenlenen birçok dayanışma toplantısında hazır bulundu.

Öyleyse, Marks'ın en başta bir devrimci olduğu yolundaki Engels'in sözleri, toptan ve tümüyle gerçeklere uygundur. Engels şöyle diyordu: «Onun yaşamdaki gerçek öz görevi, kapitalist toplumun ve onun yarattığı devlet kurumlarının yıkılmasına şu yada bu şekilde katkıda bulunmak, konumu ve gereksinimleri konusunda, kurtuluşunun koşulları konusunda ilk defa kendisinin bilinçlendirdiği çağdaş proletaryanın kurtuluşuna katkıda bulunmaktır. Savaşım vermek onun bir ögesi idi. Ve eşine az rastlanır bir ısrarla, direşkenlikle ve başarıyla savaşım verdi.»⁽⁹⁾

Marksizm bir dogma değildir; bir eylem kılavuzudur. Lenin'in bu sözleri, Marksizmin özünü anlamanın anahtarıdır. Birincisi, Marks'ın öğrettiği Marksizm-Leninizm daima bir ülkenin özgül koşullarına ve belirli bir tarih döneminin özgül yanlarına uygun olarak uygulanmalıdır. İkincisi, işçi sınıfının öncü partisinin başında bulunduğu işçi sınıfı ve öteki emekçilerin devrimci eylemleri, sosyalizm, barış ve sosyal ilerleme için 'savaşım, Marksizmin çekirdeğini ya da ruhunu oluşturur. Devrimci olmadan Marksist olunamaz. Marks'ın yaşamı ve çalışmasından doğan bu sonuç, geçerliliğini hiçbir zaman yitirmeyecektir. Bu ilkeye bağlı kalmak için Marksizm-Leninizmin özünü derinden anlamak ve sarsılmaz bir proleter sınıf bilincine sahip olmak, tüm gücünü yüce sosyalizm ve barış ülkelerine adamaya hazır olmak gerekir.

Lenin, «Marksist öğreti güçlüdür, çünkü doğrudur»⁽¹⁰⁾ diye yazdı. Lenin daha sonra şunu belirtti: «Marksizm, tüm öteki sosyalist teorilerden şu dikkati çekici yanı ile ayrılır: Marksizm, tam bir bilimsel ayık kafalılıkla nesnel olayların, evrimin nesnel doğrultusunun analizini, devrimci enerji, devrimci yaratıcı deha ve yığınların devrimci girişimini ve elbette, bireylerin, gurupların, örgütlerin ve partilerin devrimci girişimlerinin önemini en vurgulu bir tanımayla birleştirir.»⁽¹¹⁾

Marksizmin doğruluğu, tarih, sosyal pratik ve devrimci işçi sınıfı hareketi ve Marksist-Leninist partilerin deneyimi ile sınanmış, kanıtlanmıştır.

⁽⁹⁾ K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 19, s. 351.

⁽¹⁰⁾ V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 23, s. 43.

⁽¹¹⁾ Agy., c. 16, s. 23.

Burjuvazi ve hizmetkarları, bilimsel sosyalizmin ve devrimci güçlerin ilerlemesini durdurma, Marksizmin etkisini göğüsleme girişimlerine ara vermiyorlar. Marks'ın kendisi de onların saldırılarının hedefi oldu. Engels'in yazdığı gibi, «Marks zamanının en çok nefret edilen ve en çok karaçalınan kişisiydi ... O, tüm bunları bir örümcek ağı gibi süpürüp bir kenara attı, bilmezlikten geldi, sadece son derece zorunlu olan durumlarda yanıt verdi.» ⁽¹²⁾

«Komünist Partisi Manifestosu» şu sözlerle başlıyor: «Avrupa'da bir hayalet, komünizm hayaleti dolaşıyor. Eski Avrupa'nın tüm güçleri, bu hayaleti savmak için kutsal bir ittifak kurdular: Papa ve Çar, Metternich ve Guizot, Fransız Radikalleri ve Alman ajanları.» ⁽¹³⁾

Bu satırlar yazıldığından bu yana, komünistlere ve Marksizme saldırıların ardı arası kesilmedi. Bu amaçla çok mürekkep harcadı, çok kan döküldü. Burjuva ideologları, öğretim üyeleri, gazete yazarları, televizyon yorumcuları, kapitalist dünyanın dört bir yanındaki tüm kiliseler ve üniversiteler hep yaptıkları gibi, Marksizmi «eleştirmek»le meşguller. Polis ve askeri kuruluşlar, hep yaptıkları gibi, Marksist-Leninistleri ve onların savunduğu Marksist öğretiyi doğrudan ve açık terörle, cinayetlerle ve onbinlerce devrimciye gaddarca keyfi muamelelerle ezmeye kalkışıyorlar. Bismark, işçi sınıfının bilimsel öğretisi ve politik hareketinin artan etkisini göğüslemek için sosyalistleri dışlayıcı bir yasa çıkardı. 1919'da Alman karşıdevrimcileri, Karl Liebknecht ve Rosa Luxemburg'u öldürerek bunu sağlamaya çalıştılar. Hitler, toplama kamplarıyla, yığınsal idamlarla ve savaşla aynı amaç peşinde koştu. Haziran 1982'de Britanya Parlamentosundaki konuşmasında komünizme karşı «haçlı seferi» ilan eden Reagan'ın amacı da budur.

Karl Marks'ın ölümünden bu yana geçen 100 yıl, sayısız karaçalıcının yüz kızartıcı fiyaskolarına tanık oldu. Devrimci teori, politik hareket ve gericiğin son 65 yıldır vahşice saldırdığı varolan sosyalist toplum yaşıyor ve böylesine kısa bir süre içinde hiçbir sosyal öğreti ya da partinin elde edemediği başarıları göstermiş bulunuyor.

Marks'ın yalnız burjuvalar kesiminde değil, aynı zamanda işçi sınıfı hareketi saflarındaki eleştiricileri de boş yere ter döktüler. Başlangıçta Marks'ın öğretisi egemen değildi; pek çok sosyalizm ekolünden yalnızca biriydi. Ama sadece kırk yıl içinde, işçi sınıfı hareketindeki öteki akım ve ekollere üstün geldi. Bu da, onun öğretisinin utkan gidişini cepheden saldırılarla durduramayan hasımlarını Marksizmle kendi alanında savaştırmak için, revizyonizm ve reformizm kılığında kendilerini Marksistler olarak göstermeye zorladı.

Ama, gelişmelerin gösterdiği gibi, bu dönemlik de sürekli başarılı olma-

⁽¹²⁾ K. Marks ve Engels, Yapıtlar, c. 19, s. 352.

⁽¹³⁾ Agy., c. 4, s. 423.

dı. Engels'in ölümünden sonra, 19. yüzyılın sonlarına doğru, Bernstein'in başını çektiği revizyonistler, Marks'ın öğretisinin devrimci sonuçlarını gömmeye çabaladılar. Zeka, devrimci tutku, zihni parlaklık, bilimsel bilgi ve insan onurunda Marks'ın eşiti olan, devrimci teori ve sınıf savaşımı pratiğinin devi Lenin, emperyalizm ve proleter devrimi çağında, devrimci öğretiyi savundu ve yaratıcı bir biçimde geliştirdi. Bunu, Marks'ın öğretisinin pratiğe uygulanmasının dünya tarihinde ilk deneyi olan Büyük Ekimbr Sosyalist Devrimi izledi. Devrimci işçi sınıfı hareketinin yeni komünist enternasyonal örgütü doğdu.

1917 Ekimbr Devrimi'yle başlayan kapitalizmden sosyalizme geçiş 1940'lı yılların ikinci yarısında bir dizi Avrupa ve Asya ülkesine, daha sonra Küba'ya yayıldı ve şimdi kimi Afrika ülkelerine yayılıyor.

Marks'ın bilimsel olarak temellendirilmiş devrimci düşünceleri, böylece önce yüzlerce, sonra binlerce ve nihayet milyonlarca insanın zihinlerini kavradı. Nerdeyse 140 yıldır süregelen baskı, kovuşturma ve karaçalmalara karşın, bu düşünceler yaşıyor ve işlev görüyor. Bu düşünceler, sosyalist ülkelerde başarıyla gerçeğe dönüştürülüyor. Öteki devrimci güçlerin, işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketlerin geliştiği sosyalist olmayan dünyada da bu düşüncelerin etkisi genişliyor. Bu gelişmeyle yüz yüze gelen hasımları bile onun canlılığını, işlevini, zamana uygun yürüdüğünü ve milyonlarca insanı çektiğini yadsıyamıyorlar.

ASBP Merkez Komitesi Tezleri, kapitalist sömürü sistemini destekleme amacı güden tüm anti-Marksist ideolojilerin, reformist düşünceleri göklere çıkaran ya da sosyalizm konusunda ütöpk, gerçek dışı görüşlere destek kazanma yolu arayan tüm teorilerin zamanın sınavında başarısızlığa uğradığını belirtiyor. «Sosyal partnerlik», «refah devleti», «halk kapitalizmi» ve sınıfların ve sınıf savaşımının «örtadan kalktığı» yolundaki tumturaklı sözlerin bir balondan öteye gitmediği kanıtlanmış bulunuyor.

Elbette, Marks'ın ölümünden buyana geçen zaman içinde, endüstrileşmiş kapitalist ülkelerde emeğin niteliğinde, emekçilerin yapısal bileşiminde ve sosyal statüsünde çok değişiklikler oldu. Ama bu değişiklikler hangi yönü izledi ve hangi etmenler bunları belirledi? Şurası açıktır ki, dünya sosyalist sisteminin hızla büyümesi, emperyalist sömürge imparatorluklarının çöküşü ve kapitalist ülkelerde sınıf savaşımının, antiemperyalist demokratik hareketlerin gelişmesi, kapitalizmin varlık koşullarında ve kapitalist sömürünün biçim ve yöntemlerinde dramatik değişikliklere yol açtı. Nedir ki, ne sömürü ne de sistemin ekonomik yasallıklarının kökü kazınmadı. Kapitalist toplum, mülk sahibi ve mülk sahibi olmayan sınıflara bölünmüş olarak kalıyor. Emekçilerin üretim araçlarından yoksun kalması sürüyor. Emekçilerin emeklerini kapitalistlere satmaya zorlanmaları ve sömürülmeleri sürüyor.

ABD'de, Federal Almanya'da ve öteki kapitalist ülkelerde süregelen

ekonomik bunalım bu toplumun çelişkilerine gittikçe daha çok ışık tutuyor. Bu çelişkiler, yığınsal işsizlik, enflasyon, iflaslar, parasal bunalımlar, kulanılmayan üretici güçler ve sınıf çatışmasının gittikçe keskinleşmesiyle kendini gösteriyor. Kötümser değerlendirmeler ve gelecekte duyulan korku, kapitalist ülkelerde, toplumda egemen olan çevrelerde bile bir umutsuzluk duygusu yaratıyor.

Sosyal harcamalardan kesintiler yapmak için bahaneler arama, kemer sıkma çağrıları ve genlik düzeyini yükseltme düşüncesini bir yana bırakma, tüm bunlar kapitalizme övgüler düzenlerin «teoriler»inden geriye kalanlardır. Şimdi onlar, emperyalizmin saldırgan çevrelerince onların bunalımı sona erdirmeye yöntemlerini gizleme girişimlerinde ve barışı tehlikeye sokan politikalarında kullanılan antikomünizm ve antisovyetizme büyük ölçüde güveniyorlar.

Bugün dünyayı barış, demokrasi ve sosyal ilerleme yolunda yenilemeyi amaçlayan devrimci hareket, tüm anakaraları, dünyanın her yanını kucaklayarak bir eşine rastlanmadık boyutlara ulaştı. Daha önce böylesine çok sayıda insan bu harekete katılmadı. Bu, Afrika, Asya, Latin Amerika'daki ulusal kurtuluş hareketlerinin büyümesiyle ve yeni devletlerin ortaya çıkışıyla en çarpıcı bir biçimde doğrulanıyor. ASBP'nin 10. Kongresinde, toplumun gelişmesi için sosyalist seçeneğin çekim gücü ve etkisinin düzenli bir şekilde arttığına işaret edildi. 1970'li yıllar boyunca gittikçe daha çok ülke kapitalist olmayan gelişme yolunu tuttu.

Partimiz Merkez Komitesi'nin Genel Sekreteri Erich Honecker ASBP Merkez Komitesi'nin 5. Plenumunda, önümüzde duran görevler her zamankinden daha geniş çaplıdır, dedi. «Bunun nedeni, ulusal ve uluslararası gerekliliklerde yatıyor. Savaş tehlikesi ortadan kaldırılmalıdır ve zamanın tüm fırtınalarına karşı DAC, işçi ve köylülerin sosyalist devleti olarak her bakımdan güçlendirilmelidir.» (14)

Dünya politikasında birbirinin karşısı olan iki eğilim var. Bir yanda emperyalizmin en gerici öğeleri, özellikle ABD emperyalizmi sosyalist topluluğa karşı bir çatışma ve «haçlı seferi» içinde dünya kapitalist ekonomisinin uzun ve gittikçe derinleşen bunalımından bir çıkış yolu arıyor. Öte yanda, barışı korumada ilerleme sağlandığı görmezden gelinemez. Barış ve savaş güçleri arasındaki savaşım, nükleer bir felaketin tetiğini çekmek isteyenler lehine kesinlikle sona ermemiştir. Yeni bir dünya savaşını önleme, insanlık için yalnız zorunlu değil, aynı zamanda olanaklıdır da.

Varşova Antlaşması ülkelerinin Prag Politik Bildirgesi'nde şu gerçeğe ciddi olarak dikkat çekildi: Emperyalizmin saldırgan çevrelerinin daha da hareketlenmesi sonucu, uluslararası gelişmeler gittikçe daha tehlikeli

(14) ASBP Merkez Komitesi 5. Plenumu, Erich Honecker yoldaşın kapanış konuşmasından, Berlin, 1982, s. 5.

bir nitelik kazanıyor. ABD’ce izlenen silahlanma, çatışma ve boykot politikasıyla barışa yönelik tehlike, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist topluluk ülkelerinin tutarlı barış politikasıyla karşılanıyor. Prag Politik Bildirgesi, günümüzde uluslararası sorunların tüm çeşitliliğine karşın Avrupa’daki ve dünyadaki gelişme olanaklarının temelde, özellikle nükleer silahlarda muazzam bir güce sahip olan iki büyük askersel-politik bağlaşıklık, Varşova Antlaşması ve NATO arasında kuşkuyu bir kenara itme ve çatışma sınırlarını azaltma çabalarının başarı kazanıp kazanmayacağına bağlı olduğunu belirtiyor. Bu belge, onlar arasındaki askersel bir çatışmanın tüm uluslar için felaketli sonuçlar doğuracağına işaret ediyor.

Prag Politik Bildirgesi’ndeki Varşova Antlaşması ve Kuzey Atlantik Bloku üyeleri arasında karşılıklı askersel güce başvurmama ve barışçıl ilişkilerin sürdürülmesi konusunda bir anlaşma önerisinin olağanüstü büyük bir önemi vardır. Bu önerinin yaşama geçirilmesi, bir nükleer savaş tehlikesini büyük ölçüde azaltacaktır.

Nükleer bir dünya savaşını önleme savaşımı doğrultusunda, dünya görüşlerindeki farklılıklara ve üyelerinin sosyal çıkarlarındaki ayrılıklara karşın, ilerici hareketler, barışı savunmada gittikçe daha çok bir araya geliyorlar. Dünyanın her yanında gittikçe daha çok sayıda insan, nükleer ölüm tehlikesine karşı savaşmak, barışı güvence altına almak ve yumuşmayı sürdürmek için ayağa kalkıyor. DAC halkı ve hükümetinin kendini adadığı bu hareket, evrensel bir nitelik kazanırken, son zamanlarda dikkati çekecek ölçüde güçlü ve etkili bir duruma yükselmiş bulunuyor. Bu hareket, insanlığın yaşamında daha büyük bir rol oynuyor.

Prag Politik Bildirgesi’ni imzalayan ülkelerden biri olan Demokratik Alman Cumhuriyeti, kararlı barış politikasıyla, Avrupa’da ve dünyada barışı koruma politikasına önemli bir katkı yapıyor. Tüm sorunların görüşmeler yoluyla çözülmesi için yapıcı önerilerde bulunuyor. ASBP Merkez Komitesi Politik Bürosu ve DAC Bakanlar Kurulunca belirtildiği gibi, Prag Politik Bildirgesi, nükleer bir yıkıma karşı gerçekçi bir seçeneğin göstergesidir. Sorumluluk duygusuyla hareket eden DAC, stratejik silahları ve Avrupa’da orta menzilli nükleer silahları sınırlama ve azaltma konusunda Sovyet tutumunu destekliyor.

Prag Politik Bildirgesi’nde yansımaları bulan sosyalizmin barış politikası Ekim 1864’de Uluslararası İşçiler Birliği’ni açış konuşmasında Marks’ın çizdiği işçi sınıfının dış politika ilkeleriyle toptan ve tümüyle uyum içindedir. Bu konuşmada, deneyimin «işçi sınıflarına uluslararası politikanın gizleri konusunda ustalashmaları görevi»ni gösterdiği belirtilmişti. Daha sonra Marks, «tek tek kişilerin ilişkilerinde egemen olması gereken yalın ahlak ve adalet yasalarının, ulusların ilişkilerinde egemen kurallar durumuna gelmesinin doğruluğunu göstermenin» zorunluluğunu vurgulamıştı.

«Böyle bir dış politika için savaşım, işçi sınıflarının kurtuluşu için genel savaşımın bir parçasını oluşturur.» (15)

Marks, hiç değilse sosyalist kuruculuğun başlamasını görece kadar yaşamadı. Bununla birlikte, o bize, genel ilkelerin yanı sıra, sosyalist toplumun gelişmesi konusunda önemli düşünceleri, gelişmiş sosyalist toplumu kurmada bizim için büyük ölçüde güncelliğini koruyan düşünceleri miras bıraktı. Örneğin, o, emek üretkenliğinin sürekli artırılması gerektiğini belirtti. Bilim ve modern teknolojinin bunda muazzam bir rol oynaması gerektiğini vurguladı. «Gotha Programı'nın Eleştirisi» adlı yapıtında, Marks, sosyalist toplumun ekonomisini tasarruflu bir biçimde yürütmesi gerektiğini açıkça belirtiyor. Komünizmin alt ve üst aşamaları teorisini, üretici güçlerin gelişmesinin ve yeni sistemin ekonomik olgunluğunun birbirini izleyen aşamaları olarak geliştirdi. Toplam sosyal ürünün dağıtımında rasyonellik ve elverişliliğin egemen olması gerektiği temel düşüncesini öne sürdü. Marks, sosyalist bir toplumun ürettiğinden daha çok tüketmeyeceğini ve bireyin topluma verdiğinden daha çoğunu alamayacağını yazdı.

Sosyalist üretim ilişkileri kurulduktan sonra, komünist toplumsal sistemin ikinci aşaması olan komünizmi kurmaya hemen geçilemeyeceğini deneyim gösteriyor. Üretici güçlerin ve sosyal ilişkilerin her yönlü gelişmesi için, sosyalist bireyin daha da biçimlenip oluşması için uzun bir dönem geçmek zorundadır ve gelişmiş sosyalist toplum zaten budur.

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde, kendi Marksist-Leninist partisi ASBP'nin öncülüğünde, köylüler ve halkın öteki çalışan kesimleriyle sağlam bir bağlaşıklık içinde, «Komünist Partisi Manifestosu»nda öngörül-
düğü gibi, işçi sınıfı egemen sınıf konumuna yükseldi, sosyalist demokrasiyi kurdu, politik üstünlüğünü «burjuvaziden tüm sermayeyi kerte kerte çekip kopararak» ve «toplam üretici güçleri olabildiğince hızlı artırarak» kullandı. (16) Öteki sosyalist topluluk ülkeleri gibi, DAC de, Marks'ın sözleriyle, üreticilerin elindeki devlet erkidir. Kendi adına kendisi için hareket eden halktır, «sınıf ayrıcalıkları ve tekeller için bir savaşım değil, tersine eşit hak ve görevler için, tüm sınıf egemenliğinin ortadan kalkması» demek olan proletaryanın devrimci diktatörlüğüdür. (17)

Özellikle «Kapital»de ve «Ekonomi Politğin Eleştirisi (1857–1858 Ekonomik Elyazmaları)»nda Marks'ın vardığı teorik sonuçlara uygun olarak, ASBP'nin 10. Kongresi Erich Honecker'in formüle ettiği ekonomik stratejiyi kabul etti. Bu strateji, DAC'de yoğun genişletilmiş yeniden üretim kavramının daha da kapsamlı bir duruma getirilmesini vurguluyor. Mikroelektronik ve robotların kullanıma sokulması, kendi hammaddelerimizin kul-

(15) Marks ve Engels, Yapıtlar, c. 16, s. 11.

(16) K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 4, s. 446.

(17) Agy., c. 17, s. 445.

lanılması, ikincil hammadde ve artıkların yeniden dolaşıma girmesi, akaryakıt yerine doğal gaz, ya da linyitin geçmesi, emeği rasyonelleştirme araçlarında ve bilimsel araçlarda kendi kendine yeterlilik, yük taşımacılığında kamyon yerine demiryoluna öncelik verilmesi, vb. partinin ekonomik stratejisinin öngördüğüne göre, ülke ekonomisinde yapısal değişikliklere yol açacaktır. Tek bir endüstri kolu, endüstri kuruluşu ya da araştırma kurumu, bu değişikliklerden etkilenmeden edemeyecektir.

Aslında bu, DAC'de ileri üretici güçler ve ülkenin kendi kaynaklarının optimal kullanımı temelinde bir ekonominin oluşması demektir. Bu, yalnızca halkın gereksinimlerini karşılamakla kalmayacak, aynı zamanda dışarıda artışı da güvence altına alacaktır. Bu önlemlerin ne denli karmaşık olduğunu değerlendirebilecek her kişi, en yüksek verimliliği sağlama amacı güden yapısal değişikliklerin bilim ve araştırmayı tümüyle kullanmadan, sıçramalar yapmadan mümkün olmayacağı sonucuna varacaktır. Elbette, pekçok güçlük ve eksikliğin üstesinden gelmek gerekiyor. Her kim ki gelişmiş sosyalist toplumda herşeyin kolayca, anlaşmazlıklar ve sorunlar olmadan başarıldığına inanırsa, o kişi, şurası açıktır ki, gerçeklerden uzaktır.

Amacımız, daha az madde ve enerji harcayarak daha çoğunu elde etmektir. Tüm alanlarda maliyetlerle sonuçlar arasında temelde daha iyi bir denge sağlamaktır. Elde varolan kaynakları daha etkin kullanmak, böylece yaşam standardı ve kültür düzeyinin giderek daha yükselmesini güvence altına almaktır.

Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'nde öteki sosyalist topluluk ülkeleriyle karşılıklı ilişkiler, bilimsel, teknik ve ekonomik potansiyelin ortaklaşa kullanımı ve başta, en büyük ticari ve ekonomik ortağımız olan Sovyetler Birliği ile işbirliği, tüm bunlar DAC'nin başarıyla daha ileri doğru gelişmesinin temel öğeleridir. Sosyalist topluluk ülkeleri arasında sosyalist ekonomik bütünleşme, bilimsel ve teknik işbirliği, sosyalizmin daha da pekişmesinin güvenceleridir ve bu ülkelerin halklarının önünde güvenilir çevrenler açıyor.

Özel yaşamında Marks çok acı çekti. O ve ailesi, özellikle Londra'daki sürgün yıllarında ağır yoksulluk içinde yaşadılar. Engels'in sıcak dostluğu ve sürekli desteği olmasaydı, buna dayanamazdı da. Ama Marks kendini hiç bir zaman umutsuzluğa kaptırmadı. Yaşamı sevdi. Üst düzeyde eğitim görmüş bir kişi olarak, çocuklarını da edebiyat ve sanatı sevecek bir biçimde yetiştirdi. Tükenmez bir enerji ve kararlılıkla, uluslararası işçi sınıfına hizmet ederek, bilimsel araştırmalar yaptı. Ve devrimci çalışmasını sürdürdü.

Bu bir enternasyonalistin, aynı zamanda kendi yurdu Almanya'da köklü sosyal değişiklikleri görmekten daha öte tutkulu bir çabası olmayan birinin çalışmasıydı. «*Komünist Partisi Manifestosu*»nun son dizesi olan «Bü-

tüm ülkelerin proleterleri, birleşiniz!» belgisi, tüm ülkelerin işçi sınıfının ortak çıkarlarını, amaçlarını ve dayanışmasını dile getiriyor. Marks'ın yaşamı, proletarya enternasyonalizminin bir örneğidir. Bu konuda onun Birinci Enternasyonal'deki çalışmasını anımsamak yeterlidir.

Proletarya enternasyonalizmi, bizim dünya görüşümüzün belirgin yanıdır. Bugün proletarya enternasyonalizmi, bizim partimizin SBKP ile sağlam, sarsılmaz bağışıklığında, Sovyetler Birliği ile DAC arasındaki dostluk ve işbirliğine, gerek sosyalist topluluk içindeki, gerekse kapitalist dünyada kardeş partilerle bağışıklığımızda, emperyalizme karşı savaşılan, barış ve sosyal ilerleme için çalışan tüm güçlerle dayanışmamızda ifadesini buluyor.

Biz, proletarya enternasyonalizmini, sosyalist yurtseverlikten, sosyalist anayurdumuz DAC'ye duyduğumuz sevgiden ayrılmaz görüyoruz. Tüm ülkelerdeki işçi sınıfı ve öteki ilerici insanlar önünde, sosyalist Alman devletinin başarıları ve serpilip gelişmesinde sorumluluğunu bizler taşıyoruz. Demokratik Alman Cumhuriyeti'ni güçlendirerek, gelişmiş sosyalist toplumu başarıyla kurarak, sosyalizmi güçlendirmeye, barış ve ilerleme için savaşılan dünyadaki tüm devrimci güçlere katkıda bulunuyoruz.

Marks'ın öğretisi, davası ve mirası, devrimci dönüşümlerde, sosyal hareketlerde ve zamanımızın sınıf savaşlarında yaşıyor. Dünya halkları için Marks'ın adı, geleceğin yolunu gösteren bir meşaledir, barış, demokrasi, sosyalizmle gezegenimizde uğruna savaşılacak ne varsa, ileri, iyi, güzel her şeyle özdeşir.

Şili'de emperyalizmin politikasının iflası

Luis Corvalan

Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri

Pinochet diktatörlüğüne karşı savaşım, karakteristik niteliği yığınların artan aktifliğiyle savaşkanlığı olan yeni bir aşamaya girdi. Bugün ülkemizde, Pinochet yandaşlarının hiç te küçük olmayan bir bölümü de içinde, en değişik sosyal katmanlar ve politik çevreler, bu rejimin geçici bir olay olduğunu anlıyor. Şu eski gerçek yeniden doğrulanıyor: Emperyalizme ve oligarşiye hizmet eden despotluk halka sonsuza dek boyun eğdiremez.

Faşist Pinochet rejimi, kökenleri nazizme uzanan ve daha sonra Pentagon'ca benimsenen ulusal güvenlik doktrinini kılavuz edinmiş ve edinmektedir. Bu doktrine göre (bugün Şili ve kimi öteki devletlerde subaylar bu temelde eğitilmiştir), ülkenin düşmanı son çözümde bu ülkenin kendi halkıdır. Darbenin (1) ilk gününden itibaren faşist terör tam da bu yabancı ideolojik bayrak altında başladı: Binlerce insanın işkenceden geçirilmesi, fiziksel olarak ortadan kaldırılması, tüm ülke çapında toplama kampları kurulması gibi. Yüzbinlerce Şili'li zorla sınır dışı edildi veya bizzat göçetmeye zorlandı. Emekçilerin kazanımları ayaklar altına alındı, Şili'de emperyalizmin ve oligarşinin çıkarlarına hizmet eden bir diktatörlük kuruldu. Onun aynı biçimde dıştan esinlendirilen ekonomik politikası Şikago ekolünden neokonservatif monetaristlerin postulatları üzerine oturulmuştur.

Söyle ki, Pinochet'in övündüğü milliyetçilik ve yurtseverlik yalnızca bir kamuflajdır. Şili'nin tarihinde daha ulus düşmanı ve yurt düşmanı bir hükümet bilinmemektedir.

Salvador Allende döneminde ülkede derin ekonomik dönüşümler yapıldı. Şili sosyalizme doğru yolalıyordu. Bu, emperyalistlerde kin ve çok büyük endişe yarattı. Ve yalnız Şili ellerinden gidiyor diye değil. Çünkü Şili'deki devrimci süreç Latin Amerika bölgesinde ve hatta onun dışındaki başka ülkelerde giderek artan etki yapıyordu.

Askersel darbeyi örgütleyenler önlerine iki ana görev koymuştu: Birincisi, Kuzey Amerika tekellerine ve Şili oligarşisine yitirdikleri ekonomik ve politik egemenlik konumlarını geri kazandırmak, ve ikincisi, uluslarüstü

(1) Askersel-faşist darbe, 11 Eylül 1973'te oldu ve sonuçta anayasal Halk Birliği hükümeti (komünist partisini de içeren sol koalisyon) devrildi. (Not Red.)

tekellerin ve yerli finans klanının çıkarlarına çalışan, kapitalist sistemi ebedileştirecek bir rejim (politik, ekonomik ve sosyal) kurmak. Halkın artık sosyalist perspektifli köklü antiemperyalist ve antioligarşik dönüşümler yoluna girdiği bir ülkede gericilik halka ancak faşist tipi bir rejim dayatabilir.

Pinochet kliği politik erkin tümünden yararlanarak, devletleştirilen şirketleri yeniden özel sektöre devretmeye yöneldi, ülkenin doğal kaynaklarını yabancı sermayenin hizmetine açtı, ta baştan devletin elinde bulunan endüstri işletmelerini ve hizmetler alanını özalcilere devretmeye başladı. Buna uygun olarak sermayenin yoğunlaşması ve merkezileşmesi hızlandı, ekonomi uluslarüstü tekeller sistemine sıkıca bağlandı. Bütün bunlar, Pinochet kliğinin bayağı sınıfsal amaçlarının en önemli bölümünü oluşturdu, oluşturuyor. Ama bu klik, rejimin elebaşlarının şu temel planlarını gerçekleştiremedi (gerçekleştiremezdi de): Şili'de kapitalist ekonominin istikrarlı gelişmesini ve sosyal barışı (silâh gücüne dayansa bile) sağlayacak bir düzen kurmak, komünist ve sosyalist partileri ortadan kaldırmak, genellikle Marksist ideolojinin kökünü kazımak, tüm politik partileri yoketmek ve demokrasiyi, her çeşit belirtileriyle birlikte, boğmak. Bundan da öte, bizzat rejimin gemisi su kaçırıyor. Faşist despotluğun yaratıcısı, iç gericiliğin bağlaştığı ve dayanağı ABD emperyalizminin politikasının iflâsı ortadadır. Şili halkı bu rotaya son vermek, buna taban tabana zıt başka bir rotaya, faşizmin tamamiyle ortadan kaldırılmasını, demokratik-halk hükümetinin kurulmasını ve toplumsal dönüşümlerin yenilenmesini sağlayacak antiemperyalist ve antioligarşik özde bir rotaya yolu açmak için savaşım veriyor.

Emperyalist politikanın bunalımı anakanın her yerinde hissediliyor. Önce Küba devrimi, şimdi de Nikaragua ve Grenada'da devrim, Salvador'da ve Guatemala'da gerilla hareketi şunu gösterdi: Orta Amerika ve Karayipler, emperyalist egemenliğin en zayıf halkasıdır, tekellerin ezgisinden kurtulmak için halk savaşımının en üst noktaya çıktığı bir bölgedir. Şu da açıktır: Rio-Grande'dan Patagonya'ya dek her yerde Latin Amerika halkları harekete geçmiştir, antiemperyalist direnişler sertleşerek artmaktadır. 70'li yılların başlarından itibaren önce Amerika'nın güney mahrutunu sarıp tüm anakarayı kapsayan gericilik dalgası gücünü yitirmiştir. Pinochet'in ve Strossner'inki gibi nefret duyulan rejimler hâlâ ayakta kalabilse de, artık başka bir rüzgar esmeye başladı. Bolivya'da Demokratik Halk Birliği hükümetinin kurulması, Arjantin'de demokratik yığın hareketinin yükselmesi, Brezilya ve Uruguay'daki seçimlerin sonuçları ⁽²⁾, Peru ve Ekvador'da proletaryanın ve köylülüğün güçlenen sava-

(2) 15 Kasım 1982'de Brezilya'da Ulusal Kongre üyeliği, yerel erk organları ve eyalet valiliği için seçimler yapıldı. Seçim sonuçları, demokratik muhalefetin artan gücünü gösterdi. Bunun temsilcileri Kongre'nin senato üyeleri arasında çoğunluğu kazandılar ve ekonomik bakımdan

şımı, Şili'deki antifaşist direnişlerin savaşkan niteliği ve boyutları – ana-karamız için yeni vaitkar perspektifi belirleyen en önemli gelişmelerin bazıları işte bunlardır.

Gelişen bu süreç, kuşkusuz, kolay bir gelecek vaatetmiyor. Hem de kesinlikle! ABD emperyalizmi, özellikle Reagan hükümeti döneminde Latin Amerika'daki konumlarına öyle bir hırsla sarılıyor ki, Küba'ya karşı canavarca, serüvenci bir saldırıya gidebilir, Nikaragua'ya karşı bir askersel karışmayı destekleyebilir veya bu ülkeye bizzat dalaabilir, en barbar despotluklara politik, ekonomik ve askersel yardımı sürdürebilir. Ve bu, Kuzey Amerika sermayelerini ve savaş makinesini en kirli amaçlarının hizmetine sokan, silahlanma yarışını tırmandıran ve dünyayı nükleer bir yıkımın uçurumuna getiren Washington'un global politikasının ayrılmaz bir parçasıdır.

1.

20'li yılların sonlarında – 30'lu yılların başlarındaki «büyük depresyon»-dan sonra, öteki kapitalist ülkeler gibi Şili de, kendi ekonomisini çeşitlendirip ve dışardan aldığı malları kendi ürünleriyle değiştirip geri kalmışlığın ve tek mahsul sisteminin çıkmazından kurtulmaya çalıştı. Birkaç on yıl sonra ülke orta düzeyde kapitalist gelişme aşamasına ulaştı. Dış-satımda başlıca kalemler olan bakır, temel olarak kaldı; bununla birlikte değişik sanayi mallarına olan iç gereksinimi karşılamaya yönelik üretim sektörü oluşturuldu ve genişletildi. Aynı zamanda ağır endüstrinin, kimya endüstrisinin temelleri atıldı. Bu değişiklikler, ilerici güçlerle gerici güçler arasındaki karşılıklı savaşım ortamında oluyordu. Ekonomik gelişme deformasyonlardan kaçınmadı ve optimal sonuçlar tüm alanları kapsamaktan oldukça uzaktı. Ancak, gerçek bağımsızlık ve halk genliği yolunda ileri adımlar atmaya sağlayacak maddesel-teknik temel oluştu. Ve faşizm kan ve ateşle işte tam da bu ekonomik sistemin giderek güçlenen sürecini kesti.

Diktatörlüğün ekonomik politikasının esinleyicileri ve uygulayıcıları, Şili'nin devlet himayesinde yaratılan sanayi işletmelerinin önemli bir bölümünün, sözde randımanlı çalışmadığı, modernize edilmesi ve en üst teknik düzeye ulaştırılması gerektiği propagandasına başladılar. Ve bu nedenlerden ötürü söz konusu işletmeleri, sözde öteki ülkelerdekilerle rekabete zorlamak, dolayısıyla, en başta gümrük barajlarını kaldırarak himayeciliğe son vermek gerektiğini ileri sürmeye yöneldiler. Kasım 1973'-

en gelişmiş olanlar da içinde 10 eyalette valilik seçimlerini kazandılar.

Uruguay'da geleneksel burjuva partilerin yönetim organları için 28 Kasım 1982'de yapılan seçimlerde oyların % 82'si diktatörlük düşmanı adaylara verildi. (Not Red.)

te «El Mercurio» ⁽³⁾ gazetesi, yüksek kalitede ucuz mal üretemeyen, verimli olmayan işletmelerin ya branşlarını değiştirmesi ya da kapanmalarını gerektirdiğini belirtiyordu. Böylesi bir yöneliş karşısında üretim hızla düşmeye başladı, birçok fabrika ya kapatılıyor ya da iflas ediyordu. Her geçen yılla iflas eden şirketlerin sayısı artıyordu: 1974'te sayıları 20 iken 1982'de 800'e çıkmıştır.

Gazetenin de önceden haberciliğini yaptığı gibi, işadamları uzmanlık alanlarını değiştirmek veya işten elini çekmek zorunda kalıyordu. Ama bununla birlikte rejimin ekonomik politikası pratikte hiç te endüstri sektörünün modernizasyonunu getirmede. Bu, söz konusu politikanın teorik gerekçelerini tamamiyle çürütüyor. Tersine, üretim daha da düştü. Sermaye birikimine dönüşmesi gereken paralar spekülatif operasyonlara gittiği veya basbayağı israf edildiği için, makine donatım fonu yenilenmedi. Aslında iş, Şili endüstrisinin modernizasyonu değil, onun önemli bir bölümünün azalmasını, ulusal üretimin yabancı üretimle değiştirilmesini getirdi. Komünist Parti'sinin önceden uyardığı gibi oldu. Ama önceleri buna herkes inanmıyordu. Şimdi, böylesi bir politikayı destekleyen ve savunanlar arasından birçokları da bunu anlıyor.

Rejimin hizmetinde bulunan ekonomi uzmanları, ülkenin doğal koşullarından yararlanarak kendi ürünlerini dünya pazarına sürebilecek durumda olan üretim alanlarına öncelik tanınmasında ısrar ediyorlardı. Bakır ve öteki maden kaynaklarının yanı sıra, ağaç endüstrisi ürünlerinin, sebze ve su ürünlerinin ve aynı şekilde, etkin duruma gelmiş endüstri işletmelerinin ürünlerinin de benzeri bir perspektife sahip olduğu sanılmıştı. Ve rejim, «görelî önceliklere» bel bağlayarak, ücretleri açlık sınırına düşürerek, çabalarını bu yönde yoğunlaştırdı. Koşullar rejimin kısa bir süre için başarılı olmasını sağladı. Çünkü, demokratik hükümetler zamanında gerçekleştirilen yatırımlar, o dönemde sonuç vermeye başlamış, dünya pazarındaki elverişli konjonktürden, kambiyo kurunda manipulasyonlar ve öteki mali mekanizmalarla yararlanılabiliyordu. Ama pratik, ekonomik gelişmeyi, karmaşık bir işleme sürecini gerektirmeyen hammadde ve malların dışsatımına, sürekli dış kredi akımına, yabancı malların iç pazara sınırsız girmesine bağımlı kılan bu hesapların dar görüşlülüğünü ortaya koydu.

Eğer geçmişte Şili'de herşey aynı kefeye konmuş olsaydı, başka bir deyişle, perspektifler yalnızca maden endüstrisi ve tarım ürünlerinin dış satımına bağlanmış olsaydı, faşist darbenin eşliğinde ülkede iç pazarın giderek artan gereksinimlerini karşılayabilecek endüstri kolları da

⁽³⁾ «El Mercurio» gazetesi, Şili burjuvazisinin en gerici çevrelerinin borazanıdır. Sahibi, Amerika Birleşik Devletleri emperyalizmine doğrudan bağlı bulunan Edvardsov finans klanıdır. (Not Red.)

bulunmayacaktı. Söz konusu olan tekstil, demir-döküm, makine yapımı ve uzun kullanımlı tüketim malları üretimi gibi kollarıdır.

Bugün ise, Şili'de Amerikan reçetelerine göre uygulanan ekonomik politika, ekonomik yaşamın temel yasalarını hiçe sayıyor. En büyük yanılgılardan biri şu ki, uluslarüstü tekeller çağında, Adam Smith ve David Ricardo'nun zamanındaki gibi, pazardaki konjonktürün insafına bırakılıyor. Ekonomik liberalizmin en gerici türü olan neoklasik monetarizm silahı kullanılıyor. Bu teoriye göre fiyatlar (mutlak ifadeleriyle), yalnız dolaşımdaki para miktarına göre belirleniyor, enflasyon, bunalım, işsizlik ve öteki ekonomik hastalıklar devletin değişken mali ölçüler karşısındaki yanlış tutumuyla izah ediliyor. Başka bir deyişle, sanki para konjonktür değişiklikleri yaratabilecek ve kapitalist yeniden üretimin stabilizatörü görevini yapabilecek başlıca etmenmiş gibi.

Ama sahte teorileri yaşam çürütüyor. Aslında mali etmenler ancak köklü sorunların çözümüne, dolayısıyla, üretici güçlerin gelişmesini engelleyen herşeyi ortadan kaldırmaya yönelik genel kapsamlı politikanın bir unsuru olarak ele alındığı zaman olumlu sonuç verebilir. Şöyle ki, başta gelen görev, Şili ekonomisini uluslarüstü tekellerin ve finans oligarşisinin egemenliğinden kurtarmaktır. Bu egemenlik-küçük, orta ve hatta büyük mülk sahiplerinin iflasına yolaçıyor. Üstelik, bunlardan birçoğu kendi işletmelerini tekellerin uzantısı durumuna getirmek, montaj işleri veya belirli parçaların üretimini yapan işletmelere dönüştürmek, sürüm ve başka hizmet işleriyle sınırlanmak zorunda kalıyor.

Pinochet diktatörlüğü, ABD emperyalistlerinin tavsiye ettiği bir ekonomik rota uyguluyor. Oysa onlar kendileri böyle bir politikaya hiç mi hiç uymuyorlar. Kendileri himayeciliği artırıyorlar, ama başkalarından kendilerinin uygun bulmadığı şeyleri yapmasını istiyorlar. «L'Humanite» gazetesinin, GATT'ın (4) son konferansını yorumlarken belirttiği gibi, Washington şu belgiyle ortaya atılıyor: «Benim yaptığımı değil, size dediğimi yapın.» (5)

Şikago modeli ekonomik politikayı, «genel genlik»in ve pazar güçlerinin serbest oyununun sözde garantisi olarak ileri sürülen «para yaradımı yapan devlet» konsepti tamamlıyor. Ve bütün bunlar, sosyalizm ile ve başına buyruk ekonomik gelişme yararına Şili'de ve başka birçok ülkede uygulanan, devletin ekonomiye karışması ile karşılaştırılıyor.

Faşizm koşullarında ekonomik temelin gerici yönde düzenlenmesinde devletin belirleyici bir rol oynadığı, üstelik bu amaçla sadece ekonomik araçların değil, tüm baskı aygıtının harekete geçirildiği de açıkça görülmüştür. Şikago ekonomi politikası devlet tarafından süngü gücüyle

(4) Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşma Örgütü-kapitalist ülkelerin çoğunluğunu birleştiren uluslararası örgüt. (Not Red.)

(5) «L'Humanite», 27 Kasım 1982.

uygulanmış, özgür düşüncenin kısıntıları bile yokedilerek ve yığınsal iletişim araçları üzerinde tekelsel denetim kurularak sürdürülmüştür. Meşhur devlet «desteği» sadece yerli ve yabancı finans ahtapotlarını özendirme niteliğinde olmuş, Şili'deki küçük ve orta işletmecilerin, herşeyden önce de zorbalık rejiminin tüm ağırlığını omuzlarında hisseden emekçilerin zararına işlemiştir.

Para babalarıyla sıkı sıkıya bağlı olan büyük banka ve sanayi kumpanyalarının sahipleri devlet hesabına, daha doğrusu her Şili'linin cebinden çalınan parasal kaynaklar sayesinde bunalımdan kurtulabiliyor. Öteki işletme sahiplerine gelince, devlet bunları iflasın eşiğine itiyor ve borçlu oldukları için bunların mal varlıklarını satışa çıkararak «cezalandırıyor». Ne ki, bu süreç eninde sonunda rejime karşı yöneliyor. Sanayiciler, çiftlikçiler, tüccar ve taşımacılar bir avuç oligarşiye tanınan sınırsız önceliklere karşı çıkıyor, devletin finans canavarlarına sağladığı desteğin kendilerine de sağlanmasını istiyorlar.

Şili şimdi sonuçlar çıkarıyor. Faşist rejim ülkeye yıkım, ölüm, açlık, zorbalık getirdi, ekonomik potansiyelin sürekli düşüşünü getirdi. Darbe öncesi 40 yıl içinde ülkenin ulusal gelirindeki ortalama yıllık artış yüzde 3,5 olarak gerçekleşmiştir. On yıllık faşizm döneminde ise hiçbir büyüme olmadı. Bununla birlikte, hızla artan dış borçlanmalardan, işçilerin aşırı sömürülmesinden, devlet işletmelerinin ve ülkenin doğal zenginliklerinin (milli parklara dek) satışından sağlanan büyük parasal kaynaklar (yaklaşık 30 milyar dolar) spekülasyonlar alanında kullanılıyor, lüks içinde yüzen çok küçük bir seçkinler grubunun daha da zenginleşmesine gidiyor. Öte yandan rejim bu kaynakları, orta katmanların borçlanarak yaşama olanağı bulmuş ve kendilerini tüketicilik hastalığına kaptırmış olan kimi kesimlerin de refah hayallerini bir sıra daha canlı tutmak için kullanıyor.

Diktatörlüğün, ülkenin kültürel varlığına ve teknik potansiyeline verdiği zararın, ayrıca çok geniş kesimlerinde yaptığı moral-psikolojik tahribin haddi hesabı yoktur. Kendi yurdunda özgürce görüş belirtme hakkı tanınmadığı gibi, herhangi bir iş de verilmeyen yüzbinlerce Şili'linin yurt dışına sürülmesi veya göç etmek zorunda bırakılması, gerçek bir faciadır. Bu durum hemen hemen tüm aileleri doğrudan yada dolaylı olarak etkiliyor ve toplumun gelişmesini ciddi bir biçimde frenliyor. Yetişkin kalifiye iş gücü bakımından Şili tüm Latin Amerika ülkeleri arasında birinci sırada yer alıyordu. Bilgi ve deneyim birikimi kuşaktan kuşağa aktarılıyordu. Ama Pinochet döneminde, on yıl boyunca üretim sürekli düşüş gösteriyor, ekonomik potansiyel eriyor, dumura uğruyor, yada azalıyor. Buna bir de kapatılan veya sökülüp kaldırılan fabrika ve işletmeler, yığınsal işsizlik, kültürel yaşama getirilen yasaklar, yüksek ve orta öğrenim alanındaki kısıtlamalar eklendiğinde, ülkenin ne denli büyük kayıp-

lara uğratıldığı çok daha açık görülecektir. Bu durumun düzeltilmesi için uzun yıllar gerekecektir, ve elbette, tamamen başka bir politika gerekecektir.

2.

Faşizm, gerçek amaçlarını gizlemekte ve iyi niyetleri olduğunu ileri sürmektedir. Gerçekte ise iyiliğin düşmanı olduğu kanıtlanmaktadır. Şili'de de öyle olmuştur. Faşizm, belli bir dönemde demokrasiyi savunma, huzur ve düzen sağlama ve özel mülkiyeti koruma bayrağı altında hortlamıştır. Halk Birliği hükümeti, ülkenin bakır madeni zenginliklerinin yenisinden Şili'ye kazandırılması gibi, çok önemli bir ulusal ödevi yerine getiriyordu. Emperyalistlerin ve oligarşinin mülkiyetini hedef alan önlemler tüm halkın, bütün ülkenin çıkarları doğrultusunda alınıyor ve uygulanıyordu. Neki, aşırı solcuların kimi çıkışlarından da yararlanan gerici propaganda küçük ve orta işletme (endüstri, tarım, ticaret ve taşımacılık alanında) sahiplerini korkutmayı başaramadı ve onları, sosyal dönüşüm düşmanlarının saflarına çekebildi. Oysa, Allende hükümeti bu kesimleri destekliyor, onlara büyük ölçüde kredi ve daha güvenli pazar sağlıyordu. Şimdi herkes görüyor ve anlıyor ki, diktatörlük, en acımasız bir biçimde küçük ve orta işletmecilerin malını mülkünü büyük sermayeye peşkeş çekmiştir.

Faşizmi ayırdeden bir özellik de şudur: O, her zaman komünistlere, işçi sınıfına saldırmakla işe başlar, daha sonra ateş çemberini genişletir, bunu her demokrasi belirtisini ezmeye, finans kapitalin çıkarlarıyla bağdaşmayan tüm sosyal katmanlar üzerinde ağır baskı uygulamaya dek varır. Ve Şili örneği bunu tümüyle kanıtlamaktadır. Halk Birliği hükümetini sarsmayı amaçlayan kampanyalarla başlayan faşizm, demokrat-hristiyan yönetimine ⁽⁶⁾ de saldırıya geçmiş, sonra da ülkede daha geçen yüzyılda kurulan cumhuriyetçi demokratik sistemden buyana ilericilik diye ne varsa hepsini saldırı hedefi yapmıştır. Başlangıçta faşizm, Allende hükümeti döneminde gerçekleştirilen sosyal-ekonomik dönüşümleri yoketmeye yönelmiş, ancak daha sonra, halk yığınlarının ve ulusal burjuvazinin önemli bir kesiminin yarım yüzyıldan beri savunduğu bağımsız ekonomik gelişmeye ilişkin tarihsel eğilimi tümüyle durdurmaya çalışmıştır.

Ve işte varılan sınır: Faşist demagojinin iflâsı! Öyle bir aşamaya gelinmiştir ki, rejimin uyguladığı politikanın sonuçları faşizmin içyüzünü tüm çıplaklığıyla açığa vurmuştur. Açıkça görülmüştür ki, faşizm sadece işçi sınıfını, ilerici toplumsal çevreleri değil, aynı zamanda ulusun ezici çoğunluğunu karşısına almıştır.

⁽⁶⁾ 1970 seçimlerinde sol güçlerin Cumhurbaşkanı adayı S. Allende'nin utkusundan sonra kurulan Halk Birliği hükümetinden önce ülkeyi başında E. Frei'in bulunduğu Hristiyan-Demokrat Parti hükümeti yönetiyordu. (Not Red.)

Şimdi, uluslarüstü emperyalist tekellerin egemenliği döneminde, bunların ve yerli finans klığının hizmetinde olan faşist Pinochet rejimi, kendi ülkesiyle çelişkiye düşmesin olamazdı. Bunun içindir ki, bu rejim, süngü gücüne dayansa da, özgürlükleri boğsa da, ayakta kalmayı başaramayacaktır. Dahası var, onun bütün bu cinayetleri, kaçınılmazlıkla ona karşı dönmektedir.

Faşizm kendini sınıf savaşının düşmanıymış gibi göstermekte, gerçekte ise tüm halka karşı en barbarca bir sınıf savaşı yürütmektedir. Neki, rüzgar eken fırtına biçer. Şimdi diktatörlük, bir düşman gibi halkın kuşatması içinde, geniş muhalefetin kısaç gibi sıkışan çemberi içinde bulunmaktadır. Bu muhalefet cephesini, darbenin daha ilk gününden beri varolan, zorbalığa karşı uzun savaşım yıllarında oluşan ve diktatörlüğün uyguladığı politika sonucu doğan güçler oluşturuyor.

Ülke, son yarım yüzyıllık dönemin en derin ekonomik, sosyal ve politik bunalımını yaşıyor. Grevler ve direnişler faşist düzenin temelerini sarsıyor. Açlık yürüyüşleri, demokratik hak istemleriyle yapılan gösteriler, köylülerin toprak işgalleri ve diğer direniş biçimleri yer yer diktatörlüğün baskı güçleriyle açık çarpışmalara dönüşüyor. Elektrik ve su makbuzlarını ödememe, kiralari boykot etme, okul ve üniversite ödeneklerini vermeme yönündeki protesto çağrıları geniş yankı buluyor. Yüzlerce, binlerce yurttış belediyeleri kuşatıyor, buralarda oturma direnişleri yapıyor. Onlar işsizliği protesto ediyor, sağlık hizmetlerinden yararlanma istemlerini yükseltiyor, yaşamsal sorunlarının çözülmesini istiyorlar. Yüksek öğrenim gençliği üniversitelerin militaristleştirilmesine karşı tepkilerini ortaya koymak için çok çeşitli yöntemler, biçimler bulup uyguluyorlar. Faşist rejimin sıkı önlemleri her yerde lâçka oluyor, bunlara uyulmuyor. Beklenmedik bir anda yüksek gerilim hattı direkleri havaya uçuruluyor, radyo ve televizyon yayınları aksatılıyor, ki bunlar da halkın protestosunun dile getirildiği biçimlerdir. Zorbalık düzenini her geçen günle biraz daha sarsan bir dizi eylemler oluyor. Bunalımdan zarar gören burjuva çevreleri de başkaldırıyor. Bunun çarpıcı örneklerinden biri de, ödenemeyen banka kredileri karşılığı kişilerin mal ve mülklerinin satışa çıkarılmasına bu çevrelerin kollektif karşıkoşudur.

Bir zamanlar Pinochet, Şili'nin sorunlarının, başlıca kapitalist ülkeleri saran bunalımın sonucu olduğunu ileri sürüyordu. Gerçekte ise söz konusu olan tek bir neden değil, birçok nedendir. Ülkenin içinde bulunduğu ağır bunalım, kapitalist dünya ekonomisindeki gerilemelerden, onun yeni devresel krizinden ve yerli ve yabancı finans sermayenin egemenliği sonucunda üretim güçlerinin gelişmesinin frenlenmesinden kaynaklanıyor. Neki, Şili'deki bunalım süreçlerinin boyutlarını belirleyen ana etken, faşizmin politikası olarak kalıyor. Ülkemizdeki bunalımın derinleşmesi de kapitalist dünya ekonomisindeki genel düşüşün bu denli etkili olmasının baş

sorumlusu diktatörlüktür, çünkü bu diktatörlük ülkenin üretim gücünü ve aygıtını zayıflatmış, emperyalizme bağımlılığı artırmıştır. Faşizmin ekonomik modelinin iflas etmesinin ana nedeni de işte burada yatmaktadır.

Gerek ekonomik, gerekse sosyal bakımdan daha acıklı bir görünümü, günümüz Şili'sinden başka bir ülkede tasavvur etmek güçtür. İşletmeler, fabrikalar yokedilmektedir. Toplam endüstri üretimi, varolan üretim kapasitelerinin çok altındadır, üstelik bu kapasiteler, on yıl öncesine oranla daha da azalmıştır. Tarımın geleneksel dalları büyük bir çöküntü içindedir. Önceleri bir milyon tondan fazla olan yıllık tahıl üretimi, şimdi yarı yarıya düşmüştür. Faşizm yılları içinde iki binden fazla firma iflas etmiştir. Dış borçlar 3 milyar dolardan 18 milyar dolara yükselmiştir. Üstelik bunun 12 milyar dolarlık bölümü özel sektöre aittir. İşletme sahiplerinin yerli bankalara olan borçları çok daha fazladır. Banka kredilerinin faiz oranları yüzde 50'yi geçmiştir. İç pazarın daralması (her şeyden önce işçi ücretlerinin düşük olması ve işsizliğin artması yüzünden) ve yabancı malların serbestçe yurda girmesi koşullarında böylece yüksek faiz oranları ulusal ekonominin daha da daralmasına yol açmıştır.

Partimizin yayınladığı Bildiri'de (7) şunlar vurgulanıyor: Faşizm, emekçilerin yurttaşlık haklarını, bu arada sendikal özgürlüklerini ayaklar altına almıştır. Faşizm, onların reel gelir düzeylerini sürekli düşürmüş, asgari istihdam programı adı altında angaryayı, kölece çalışma sistemini dayatmıştır. Bakır madenlerinde çalışanlara ilişkin ilerici nitelikli yönetmeliği yürürlükten kaldırmıştır. Grev hakkını son derece kısıtlamış, bakır işleme kombinası «Chuquicamata»da ve diğer büyük işletmelerde grevleri, hak alma eylemlerini tamamen yasaklamıştır. Halkın, sosyal konutlardan yararlanma olanağını ortadan kaldırmıştır. Sosyal fonlar zorba rejim tarafından çarçur edilmiştir. Rejim, açlık düzeyinde bir asgari ücret belirlemiş, üstelik gençler için, yetişkin işçilerin aldığından yüzde 75'i kadar bir ücret saptamıştır. Analığın korunmasına ve sendikalara ilişkin yasalar, pratik bakımdan işlemez duruma getirilmiştir. Çalışma stajına göre emekliye ayrılma hakkını ortadan kaldırmış, erkek ve kadınların emeklilik yaş sınırını beş yıl daha artırmıştır. Askersel-faşist kligin işçi sınıfına karşı tutumu, açık bir düşmanlık niteliğini almıştır.

Faşizmin politikası, emekçiler arasındaki yoksulluğu, sefaleti korkunç boyutlara vardırır. Onların ulusal gelirden aldıkları pay Halk Birliği hükümeti döneminde yaklaşık yüzde 60 iken, şimdi bu pay yüzde 40'a düşmüştür. Yığınların satınalma gücü süngü gücüyle düşürülmüştür. Ekonomik aktif nüfusun yüzde 30'undan fazlası işsizdir, 1 milyonun üstünde kişi çalışma olanağından yoksundur, dolayısıyla yaklaşık 4 milyon Şili'li açlık ve yoksulluk içindedir. Öğrenim parasız olmaktan çıkarılmış, devletin

(7) Bak: Manifiesto del Partido Comunista de Chile. Santiago, Eylül 1981, «Boletín del exterior», № 50, 1982, s. 12.

sürekli ilgi alanı ve önde gelen bir görevi olmaktan çıkarılmış ve tamamen büyük kâr vurma alanına dönüştürülmüştür. Orta, lise, meslek ve yüksek öğrenim çok az kişinin yararlanabileceği bir alan olmuştur. Sağlık hizmetleri sisteminin işleyişi çok daha kötüleşmiştir.

3.

Faşist rejim, hiç bir zaman manevra özgürlüğü bulamamıştır. Komünist Partisi daha ilk anda savaşım ve antiemperyalist birlik bayrağını yükseltmiştir. Proletarya, öteki halk katmanları sürekli olarak zorbalığa karşı koyuşu güçlendiriyorlar. Son zamanlarda — bu da yeni bir olgudur — faşist rejime karşı direnç çok daha yığınsal, çok daha savaşkan ve atak bir nitelik almıştır ve halkın hoşnutsuzluğu genel bir patlamaya doğru yönelmektedir. Yeni olan başka bir gelişme de, rejimin politikasına karşı savaşım şimdi orta katmanların ve burjuvazinin önemli bir kesiminin katılmasıdır.

Şili'deki özel işletmeciler büyük bir çoğunlukla, Halk Birliği hükümetine karşı muhalefete geçmişler, şu veya bu ölçüde darbeyi desteklemişlerdi. Üstelik onlar, Şikago ekolünün, özellikle M. Friedman takımının önerilerine göre oluşturulan ve darbeden sonra uygulamaya konulan yeni ekonomik modelin başarılı olacağına inanmışlar ve buna umut bağlamışlardı. Şimdi ise, işverenler rejime karşı çıkmakta ve onu sert bir biçimde eleştirmektedirler. Demirçelik İşletmeleri Sahipleri Derneği, Tahıl Üreticileri Birliği, Çiftçiler Konfederasyonu ve iç pazara yönelik olan öteki endüstri ve tarım kuruluşları kesin gümrük önlemleri alınmasını istiyorlar. Borçların 10 yıl süreyle dondurulması (ve borçların üç yıllık ertelemelerden sonra ödenmesine başlanması) istemiyle başlayan hareket de bu çevreler arasından doğmuştur. Bu istemlere şoförler ve tüccarlar da katılmıştır.

Burjuvazinin önemli bir kesimi, diktatörlük rejiminin acı sonuçlarını gördükçe, Pinochet'in bunalımı yumuşatma bahanesiyle uyguladığı önlemlerin bunalımı daha da derinleştirdiğini anladıkça, diktatörlüğe olan güvenlerini büsbütün yitiriyorlar. Ne ki, artık başarısızlığı açıkça görülmüş olan bu doğrultunun devamı için alınan önlemler, sadece emperyalist çıkarları savunmaya yöneliktir. Uluslararası Para Fonu (IMF) ile imzalanmış anlaşmalar, devletin bankalara (bu arada büyük özel bankalara) müdahalesi, başta ABD finans kurumları olmak üzere, büyük bankaları dev ölçülere varan borçlarını karşılamayı devletin üstlenmesi, bunun çarpıcı kanıtlarıdır.

Şimdi öyle bir durum olmuştur ki, proletaryadan tutun da burjuvazinin çeşitli temsilcilerine kadar çok geniş bir kesim varolma savaşımı vermekte, birincileri işyerlerini savunabilmek için, ikincileri de kendi işletmelerini koruyabilmek için savaşılmaktadır.

Rejim, vadettiğinin tam tersini getirmiştir. «Demokrasi ve huzur» yerine

baskı ve kargaşalık getirmiştir. «İstikrarlı ekonomik gelişme» yerine ekonomik yıkım ve on yıl öncesi düzeyine oranla daha düşük bir üretim getirmiştir. «Tam istihdam» yerine, diktatörlük her yıl işsizliği sürekli artırarak büyük boyutlara ulaştırmış ve gelişme düzeyleri yaklaşık aynı olan ülkelere kıyasla çok daha yüksek oranlara vardırmıştır.

Faşist yönetimin getirdiği somut sonuçlar bu rejimin, özü itibarıyla işçi düşmanı, halk düşmanı, ulus düşmanı ve yurtseverlik düşmanı bir rejim olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu rejim, yerli finans klığının ve uluslarüstü tekellerin çıkarlarını ülke çıkarlarının üstünde tutmaktadır. Şili devletinin kurucusu Bernardo O'Higgins'le kendini aynı kefeye koymaya yeltenen Pinochet, gerçekte emperyalistlerin elinde sadece bir piyondur. Kendini «yoksulların generali» ilân eden bu zorba, zenginliğin en uç tepesini temsil eden bir avuç kişinin alabildiğine semirmesi pahasına, ülkede yoksulluğu ve sefaleti akıllamaz boyutlara vardırmıştır. Şili'nin güvenliği ve egemenliği ekonomik yıkımla, ordunun haktan kopmasıyla ve uluslararası yalıtılma ile ciddi ölçüde sarsılmıştır.

Bu durum silahlı kuvvetleri de etkiliyor. Halk düşmanı olma gibi onursuz bir rolü oynamaktan vazgeçme zorunluluğunu kavrayan ordu mensuplarının sayısı giderek çoğalıyor.

Tünelin öteki ucundaki ışık artık görülmeye başladı. Önümüzde çok çetin savaşlar duruyor, ama faşist rejimin yazgısı daha şimdiden belirlenmiş bulunuyor. Rejim taraftarlarının bir kısmı, çıkmazın farkına vararak, başlıca sınıfsal çıkarlarını koruyabilmek ve «plebe» bir sonucu önlemek için kimi çıkış yolları araştırıyorlar.

İşçi sınıfından burjuvazinin önemli bir kesimine, sol güçlerden «demokratik sağcılar» denilen çevrelere kadar uzanan muhalefet değişik varyantlar öneriyorlar. Kimileri, Pinochet'e dokunmadan şimdiki politikanın değiştirilmesini yada daha beter bir durumda başka bir kişinin getirilmesini istiyorlar. Hristiyan demokratların ağırlıkta olduğu Merkezîyetçilere gelince, bunlar arasında, Komünist Partisi'ne legal çalışma olanığının tanınacağı burjuva demokrasisine kademeli olarak geçme, ancak diktatörlüğün alaşağı edilmesi sonrasındaki kurulacak hükümete Komünist Partisi'ni almama görüşü ağır basıyor.

Komünist Partisi ise, gerek doğrudan katılımı, gerekse destek yoluyla tüm antifaşist güçlerin konumlarının yansıtacağı bir hükümetten yanadır. Ancak böylesi bir devlet yönetimi, kurulması reel olarak olanaklı olan tüm yönetimlerden en demokratik ve en geniş katılımlı bir yönetim olabilir ve güçlüklerin üstesinden gelebilir, faşizmin kökünün kazınması ve ülkenin sağlıklı bir gelişmeye kavuşturulması ödevini çözebilir. Böyle bir hükümetin oluşturulması, her şeyden önce işçi sınıfının gücüne, aralarında karşılıklı anlayışın sağlanması zorunluluğu her geçen günle daha yakıcı olan sol partilerin etkinliğine bağlıdır.

Komünist Partisi'nin belirttiği gibi, şimdi Şili'de «faşizm mi, sosyalizm mi; faşizm mi burjuva demokrasisi mi sorusu ortaya atılmıyor. Sosyal ilerlemenin gereksinimlerine yanıt verebilecek değişimleri destekleyecek ve bunların gerçekleşmesini sağlayacak yeni bir ulusal, demokratik halk hükümetinin kurulması gerekiyor.»⁽⁸⁾

Cumhurbaşkanı Allende döneminde gerçekleştirilen dönüşümler ve ondan önceki hristiyan-demokrat hükümetinin uyguladığı kimi reformlar, eskimiş olan yapının değiştirilmesi gereğine ve toplumsal gelişmenin ertelenmez istemlerine uygun düşen girişimlerdi. Yarın bu gereksinim ve istemler azalmayacak, tersine daha da çoğalacaktır. Çünkü faşizm, Şili'yi çok daha gerilere itmiş, toplumsal gereksinimler ise bu dönem içinde daha da artmıştır. Ülkemiz, birçok alanda yitirileni en kısa süre içinde yeniden elde etmeli ve son on yıl içinde dünyamızda ulaşılan düzeye erişebilmelidir.

Faşizm, sosyal-ekonomik deformasyona yol açmış ve silahlı kuvvetlerin, adalet mekanizmasının, yığınsal iletişim araçlarının sınıfsal niteliğini son derece açığa vurmuş, halkın önemli bir kesiminin bilincini körelten kimi efsaneleri dağıtmıştır. Gelecekteki toplumsal dönüşümlerin, halk savaşı-
mının etkisiyle daha derin bir içerik kazanması için nesnel koşullar ortadadır.

Ne ki, gerçek dönüşümler, halkımızın üzerine bir karabasan gibi çöken tüm felaketlerin özüne dokunmayan, baş düşmana karşı savaşımdan yarı-
çizen dar, kısa erimli yaklaşımlarla düşünülemez, işçi sınıfının, Komünist Partisi'nin, Şili'deki tüm sol güçlerin katılımı ve savaşımlarından ger-
çekleştirilemez.

Burjuva muhalefетinin kimi temsilcileri, ileriye doğru yeni bir adımı atmadan önce, inceden inceye zemin yokluyorlar. Onlar, haklı olarak, Pinochet'in kendi arkasında bir yıkım bırakacağını kestirebiliyorlar ve bundan ötürü de, ekonomik yıkımla savaşımın en büyük ağırlığını başka-
larının üstlenmesi tasarımlarını yapıyorlar. Bize göre böylesi bir tutum, en hafif deyimle, yanlıştır. Ülke, kargaşa tehlikesini beraberinde getire-
cek bir başıbozukluğa, yüzüstü bırakılamaz. Bencil çıkar ve hesaplar yurtseverlik görevini gölgelememelidir. Halkımızı gelecekte daha büyük acılardan kurtarmak ve mümkün olan en kısa süre içinde Şili'yi yeniden kurmak yurtseverliğin başta gelen gereğidir. Biz komünistler, bir iktidar anlaşmazlığından kaçınmanın gerekli ve olanaklı olduğuna, diktatörlüğün alaşağı edildiği daha ilk günden başlıca güçlüklerin üstesinden geline-
bileceğine, yığınların yaşamsal gereksinimlerinin karşılanabileceğine ve yakıcı sorunların çözümü yönünde birlikte adımlar atılabileceğine inanı-
yoruz. Ne ki, bunun için muhalefeti oluşturanlar arasında, soldan sağ

(8) Nuestro proyecto democratico. — «Boletín del exterior», № 37, 1979, s. 6-7.

kanada kadar tüm muhalefet güçleri arasında bir anlaşma sağlanmalıdır. Böyle bir anlaşma sağlamak zor, fakat reel bir ödevdir. Bu görevin yerine getirilmesi için komünistler var güçle çalışmaya hazırdır.

Komünist Partisi'nin konumu sonuna kadar demokratik ve ardıcıldır. Partimiz, faşizme karşı ortak eylemlerden hiç kimseyi dışılamıyor, zorbalığa karşı, gelecekteki yeni demokratik düzenin kurulması için savaştan hiç kimseyi yalıtılmayı düşünmüyor. Tersine partimiz, yarın ülkenin birlikte yönetilmesi konusunda anlaşmaya varılabilmesi için daha bugünden tüm antifaşistlerin zarbalığa karşı eylemlerini uyumlaştırmak zorunda olduklarına inanıyor. Diktatörlüğün yıkılmasından sonra kurulacak bir hükümette, somut politik duruma göre, Komünist Partisi de içinde, bir veya birkaç parti yer almayabilir. Ama onlar bu hükümetin ilerici girişimlerini destekleyecekler yada kimileri muhalefet konumlarına geçeceklerdir. Ne ki, koşulların gerektirdiği bir durumda bu veya benzer kararlar almak, elbette her partinin vazgeçilmez hakkıdır.

Biz ise, zorbalık rejiminin alaşağı edilmesini hızlandırmak için elimizden geleni yapmaya, bundan sonra somut durumu dikkate alarak, halk güçlerinin ortak eylemleri ve ulusun ezici çoğunluğunun işçi sınıfının etrafında daha sıkı kenetlenmesi temelinde daha ileri gitmeye hazır olduğumuzu açıkça belirtiyoruz.

Yakındoğu'da güçler dengesinde yeni gelişme

Faik Varrad

Urdün Komünist Partisi MK Birinci Sekreteri

Bundan yaklaşık bir yıl önce, İsrail ordusu Lübnan'a karşı geniş kapsamlı bir saldırıya girişti.

Amerika Birleşik Devletleri'le «staretijik birlik» içinde hareket eden İsrail, uluslararası durumu gerginleştirmeye kendi yayılmacı amaçlarını gerçekleştirmeye çalışıyordu. Gerçi saldırı, onu örgütleyenlerin önüne koydukları tüm hedeflere ulaşamadı, ama ABD ve İsrail'in elde ettikleri de az değildir. Yakındoğu adeta bir deprem yaşamıştı, Arap kurtuluş hareketine ağır bir darbe indirilmişti. Saldırının sonuçları bölgede gerginliği daha da ağırlaştırarak etkisini bugün de sürdürüyor.

Saldırı hiç kimse için beklenmedik bir şey değildi. Ancak bu kez İsrail'in önceki saldırı eylemlerinden farklı olarak Arap ülkeleri üç aydan fazla bir süre boyunca aciz bir sessizlik korudular, yer yer de saldırganın doğrudan yardımcıları olarak hareket ettiler. O dönemde birçokları şaşkınlık içinde şunu soruyordu: «Bu, neden böyle oldu? Bu eylemsizliğin nedeni nedir? Tümüyle haklı başka sorular da ortaya çıkıyordu. Değişik sınıf, parti ve akımları kapsayan Arap kurtuluş hareketi güçleri işgalcilere ve bunların bağlaştığı ABD emperyalistlerine, Arap devletlerinin «gözlemci» tutumlarına karşı neden etkin, yığinsal çıkışlar örgütlediler? Dünyanın dört bir yanında, hatta İsrail'de bile saldırganı kınama, onun kurbanlarıyla dayanışma eylemleri çok geniş ölçüler almışken, neden genel Arap dayanışması cılız ve acınacak bir duruma düşmüştü?

Biz, işin özünü anlamak için bir dizi önemli etken ve durumu ele alarak bu soruları yanıtlamaya çalışacağız.

Son on yıl içinde Arap ülkelerinin çoğunda sağcı gerici güçlerin etkinliği arttı, egemenliği güçlendi. Bu, özellikle Arap dünyasının en büyük devleti Mısır'ın Camp David anlaşmasını imzalayarak 180 derece bir dönüş yapmasından ve emperyalist-siyonist kampa katılmasından sonra iyice ortaya çıkmıştır. Irak ile İran ise her iki tarafa da yalnızca yıkım getiren, bunları güçten düşüren, zayıflatan bir yıpratma savaşına girişmişlerdi.

Gerici ve sağcı rejimler ABD emperyalizmiyle yakınlaşma ve ilişkilerini güçlendirme yoluna koyulmuşlardı. Birçok Arap ülkesinde Amerikan askerleri için üsler kuruldu, dayanak noktaları oluşturuldu, ABD diğer bazılarıyla antisovyetizm temelinde sözümona «stratejik uyum»a yönelik adımlar olarak ikili askersel komisyonlar oluşturulması anlaşmaları imzaladı.

Bu dönemde petrol gelirleri hızla arttı, yılda yüz milyarlarca dolara çıktı. Gericilik bununla bölgedeki gelişmelerin yönünü etkileme alanında çok büyük olanaklar elde etti. Bol keseden yaptığı mali yardımlarla, olanaklı olan her yerde doğrudan başvurduğu rüşvetçilikle değişik devletlerin, örgütlerin, partilerin, sosyal güçlerin konumlarını, politik çizgisini etkilemişti.

İç planda çok sayıda projenin gerçekleşmesi için cömertçe yapılan harcamalar, burjuva kesimlerinin güçlenmesine yardım etti. Burjuvallaşma eğilimi, zenginleşme hırısı yalnızca petrol üreten ülkelerde değil, diğer ülkelerde de hızlandı. Ulusal-yurtsever rejimlere sahip olan ülkelerde bürokratik ve asalak burjuvazinin rolü arttı. Yeni burjuva kesimlerin çıkarları dünya kapitalizminin çıkarlarıyla giderek daha sıkı bir biçimde örülmeye başladı. Bu koşullarda İsrail saldırısının amaçları etkin sağcı ve gerici Arap devletlerinin Lübnan'daki devrimci mayalanma ocağından kurtulma yeltenişleriyle uyum içindeydi.

Arap ülkelerindeki rejimlerin ezici çoğunluğu ağır ve hatta kanlı bir baskı ve terör politikası uygulamaya devam ediyorlar. Politik ve toplumsal özgürlükler yok edilmiştir. Yığınlar, kendileri için yaşamsal önemi olan sorunların çözümüne her türlü katılımdan uzaklaştırılmıştır. Bu ülkelerdeki komünist partileri demokrasiye yönelik bu tür saldırıların iç cephelerin sağlamlığını tehlikeye atacağı, dış saldırıya karşı koyma yeteneğini temelden sarsacağı yolunda defalarca uyarıda bulundular.

Çoğu zaman kimileri yığınsal hareketlere yönelik terör ve baskı politikasının yıkıcı sonuçlarını küçümsüyorlar. Bunun bugünkü durumunu, koğuştırmalara karşın yükseliş gösterdiği 50'li yıllardaki durumla soyut bir biçimde kıyaslamaya çalışanlar meydana gelen gerilemeyi Arap kurtuluş hareketine yönelttikleri sitelere bir gerekçe olarak göstermek için kullanıyorlar. Görülüyor ki, bu insanlar bugün petrol dolarlarıyla da desteklenen baskı eylemlerinin ve erkin tekelleştirilmesi amaçlarının son derece geniş ölçüler ve gaddarlaştıran bir nitelik aldığını anlamıyorlar.

Son zamanlarda Arap ülkelerinin sosyal-ekonomik yapısı değişikliklere uğramıştır. Özellikle, işçi sınıfı sayısal bakımdan artış göstermiştir. Ancak bu gelişme koğuştırmalar ve sendika liderlerinin özgürlüğü de içinde özgürlüklere yönelik baskılar, yığınsal göç fonunda ortaya çıkan adam satın almalar ve emekçilerin değişik katmanlarını yozlaştırma çabaları bugüne kadar işçi sınıfının toplumsal-politik yaşamdaki rolünün gözle görülür bir biçimde yükselmesine olanak vermemiştir.

Baskı ve özgürlükleri boğma politikası, sağcı gerici güçlerin yönetimlerinde başvurulan diktatörlük, otokratik yöntemler, geniş ideolojik kışkırtmalar ve herkesçe bilinen «böl ve yönet» çizgisinin çok daha aktif uygulanması için ortam yaratmıştır. Sorun yalnızca ilerici ilkeleri çarpıtmakla, Arap-Sovyet dostluğunu karalamakla, ona saldırmakla sınırlı de-

ğildi. Yobazlık körükleniyor, ulusal, bölgesel, dinsel, toplumsal, kabile ve buna benzer nitelikte çatışmalar daha da alevlendiriliyordu. Kanlı iç savaşlar kışkırtılıyor ve destekleniyordu. Değişik ülkeleri, hareketleri, partileri güçten düşürmek, içten çöktürmek için çalışmalar yürütülüyordu. Kozmopolitizm ve «Batıya bağlılık» ruhu yaygınlaştırılıyordu. Tüm bunlar birliğin zayıflaması, halk yığınlarının, gençlik ve aydınların sıralarında bölünmelerin başgöstermesi, bunların soysuzlaşması, insanların geçmiş zamanların derin geri kalmışlığı dönemleri sonucunu doğurdu.

İsrail saldırganlarının Lübnan'ı işgale kalkıştıkları ve buna karşı koyuşun örgütlendiği bir sıradaki durumun ana çizgileri böyleydi. Ve işgalciler başarılarının büyük bir bölümünü işte bu ortama borçludurlar.

Sağcı gerici ve diktatörlük rejimlerinin güçsüz suskunluğu, Kararlılık ve Direnç Cephesinin gereğince etkin olmayışı geniş Arap yığınlarında bozgunluk, üzüntü ve şaşkınlık duyguları yarattı. Sovyetler Birliği'nin saldırganın önünde dize gelmeyenlere yardım yapmaya ve destek sağlamaya hazır oluşu da gene bu nedenlerden dolayı kullanılamadı. Filistin direniş ve Lübnan ulusal-yurtsever hareketleri birlikleri saldırganın üstün olan güçlerine karşı tek başlarına karşı koymak zorunda kalmışlardı. Üç aydan fazla süren savaşlarda Filistin ve Lübnan yurtseverleri eşsiz yiğitlik ve kahramanlıklar gösterdiler. Filistin halkının haklı davası tüm dünyada büyük sempati ve destek buldu. Lübnan toprağında verilen tarihsel savaş çok öğretici dersler verdi.

Bununla birlikte Yakındoğu'daki saldırı sonucu ABD emperyalizminin egemenliğini pekiştirmek, İsrail işgalinin sınırlarını genişletmek, Filistin sorununda yıkıcı, teslimiyetçi çözümü zorla dayatmak için genel olarak tehlikeli bir durum oluşmuştur. ABD Başkanı Reagan, geçen yılın Eylül ayında «Yakındoğu çatışmasını çözmek girişi» diye bilinen öneriyi ileri sürdü. Bu önerinin özü, sözümona ana sorunun yani SSCB'den gelen bir tür «stratejik tehlike» olduğunun kesin olarak çözümünü gerektirdiği yolu iddiaların ardına gizlenerek, Amerikan emperyalizminin bölgede egemenliğini güçlendirme, burada bir antisovyetik blok çatıştırma amaçlarına yöneliktir.

Amerikan emperyalistleri Yakındoğu sorunun yazgısını kendi çıkarlarına ve bağlaştığı İsrail'in çıkarlarına uygun bir biçimde düzenliyerek bizzat kendileri belirlemeye çalışıyorlar. Reagan'ın Filistin halkının kendi yazgısını özgürce belirleme, yurtlarına geri dönme ve Filistin Kurtuluş Örgütü'nün (FKÖ) yönetiminde kendi bağımsız devletini kurma haklarını tanımaması bunun açık kanıtıdır.

ABD, Camp David anlaşmasını, Lübnan'ı ve Ürdün'ü şu veya bu biçimde buna sürüklemek, Filistin sorununu ortadan kaldırmak, işgal altındaki Arap topraklarında yaşayan halka Ürdün'e bağlanma çerçevesi içinde

«yönetmelik özerklik» dayatma, Lübnan'da askersel üs kurma çabalarıyla genişletmeye çalışıyor.

Reagan'ın önesini yinemesinden birkaç gün sonra Fas'ta FKO'nün de katıldığı 12. Arap doruk toplantısı yapıldı. Konferansta, bölgede barışın sağlanmasını öngören Arap planı kabul edildi. Plan, Filistin sorununun adaletli ve sağlıklı çözümü için gerçekçi maddeler içeriyor. Bu maddeler, SSCB'nin ardıcıl savunduğu ve Arap ülkeleriyle Sovyet devletinin çabalarının uyumlaştırılmasına yolu açan konularıyla büyük bir yakınlık gösteriyor. Ancak, Arap doruk toplantısının kararlarında, ABD ve İsrail'in önerilen bu planı reddetmeleri karşısında Arap devletlerinin ne yapacakları konusunda, hatta böylesi bir durumda Amerikan emperyalizminin çıkarlarına karşı yönelik önlemlerin alınması zorunluluğundan dolayı da olsa tek söz edilmiyor. Birçoklarının haklı olarak belirttiği gibi, Arap ülkeleri yöneticilerinin çoğu Fas'ta ilan edilen konulara pratikte bağlı kalmaya niyetleri yoktur, bunlar Amerikan önerilerini onaylama yanlısıdır.

Bunun dışında emperyalizm, siyonizm ve gericilik düşmanlık tohumları saçmaya, Filistin hareketi sıralarında ve FKO içinde bölünmeler yaratmaya, Suriye-Filistin ilişkilerini gerginleştirmeye ve baltalamaya çalışıyorlar. FKO'nün silahı bırakması ve yalnızca yığınlar arasında çalışmalar, diplomatik eylemler yürütmekle sınırlanması gibi şüpheli çağrılar yapılıyor. Zaman zaman da Amerikalıların önerdiği «çözümün» boş ümitler tuzağına düşürülmek isteniyor.

Tüm bunlar şunu kanıtlıyor: Bölgede durum gerginleşiyor, Filistin davasına yönelik tehlike artıyor. Bu durumda bölgemizi uluslararası barışa ve dost Sovyetler Birliği'ne karşı askersel tehdit kaynağına çevirme tehlikesi tümüyle gerçek ve gözle görülür bir tehlike olmuştur. Böylesi bir durumda artık Yakındoğu ülkeleri yalnızca emperyalist-siyonist etki ve sömürü alanı değil, aynı zamanda eğer emperyalistler bizim halklarımıza sürekli barış ve dostluk elini uzatmış ve uzatmakta olan SSCB'ye karşı askersel bir serüvene kalkıştıkları zaman yıkıcı karşı nükleer darbe alanı da olacaktır.

Bu çok ciddi ve giderek artan tehlikeye karşı koymak, bugün Arap halkları ve bunların kurtuluş hareketlerinin önünde duran ana görevdir. Başarıya ancak geniş halk yığınlarının savaşa aktif ve canlı katılımıyla ulaşılabilir. Bu emperyalizme, siyonizme, gericiliğe ve saldırıya karşı barış, özgürlük ve sosyal ilerleme için verilen ve biçimleri bakımından çok çeşitlilik gösteren savaşın ana halkasını oluşturuyor.

Emperyalizmin ve siyonizmin kendi egemenliğini kurma ve bölgemizde yayılmacılığı gerçekleştirme planlarında Ürdün'e ve Filistin sorununa ayrı ayrı ya da bütünsel olarak önemli yer ayrılıyor.

Filistin halkının uluslararası kuruluşlarca tanınan yasal-ulusal haklarını kesinlikle reddeden ABD başkanı, Ürdün nehrinin Batı yakasında ve

Gazze bölgesindeki halka Camp David çizgisine tam uygun bir biçimde Ürdün'le birlik içinde «yönetmelik özerkliğinden» başka bir şey tanımak istemiyor. Bu durumda, İsrail'in etki alanını Ürdün'e de yaymasının yollarını açan İsrail ordusunun işgal ettiği Arap topraklarından geri çekilmesi öngörülmüyor.

Ote yandan, İsrail yöneticileri, Filistin sorununun çözümü üstüne yeni yüzbinlerce Filistinli Arabı Ürdün'e sürme tehdidi altında, Ürdün sınırları içinde, burada Filistinliler için «alternatif vatan» hatta «Filistin devleti» kurma çağrıları yapmışlardır. Lübnan'a saldırının en gergin, çembere alınan Beyrut'un belli bir plan doğrultusunda yakılıp yıkıldığı günlerde, İsrail'in o dönemdeki savunma bakanı A. Sharon, böylesi görüşler ileri sürmüştü. O, bu görüşlerin gerçekleşmesi için de hatta Ürdün'ü işgal etme tehditinde bulunmuştu.

Partimiz Ekim 1982'de yapılan MK Plenumunda şu saptamayı yaptı: «Bu konunun sırasıyla yinelenmesi Filistin halkının kendi topraklarına ve vatanına sahip olması yasal haklarını ortadan kaldırma sürecini maskeleyerek, İsrail'in Ürdün'ü işgal tehditlerini haklı gösterme, hatta Filistinliler için devlet kurma şemsiyesi altında «Büyük İsrail'i yaratma planlarını» yaşama geçirme amacı güdüyor ...» (1) Bir başka amaç ta, Filistinlilerle Ürdünlülerin arasını açmak, bunların yurtsever birliğini parçalamak ve en başta da her ikisine de aynı ölçüde yönelik olan yayılmacı girişimlere karşı koyuşu, ortak çıkarlar için yürüttükleri savaşı felce uğratmaktır.

Her iki halkın – Filistin ve Ürdün – kardeşçe yanyana yaşamasındaki somut tarihsel koşullar, Reagan'ın ve İsrail yöneticilerinin yayılmacı planlarına karşın bunlar arasındaki ilişkilere belirleyici etki yapan bir dizi önemli öge ve durumun hesaba katılmasını gerektiriyor.

Bilindiği gibi, Filistin'in en geniş ve yoğun nüfuslu kesimi – Ürdün nehrinin Batı kesimi – 1948'deki Arap-İsrail savaşından sonra Ürdün'e katıldı. O dönemde Gazze bölgesi Mısır'ın yönetimine geçti. 1967 Haziran saldırısı sonucu, her iki bölge de İsrail tarafından işgal edildi ve daha yüzbinlerce Filistinli Ürdün'e sürüldü. Burada artık onlarca yıldır en büyük Filistin kolonisi bulunuyor. Yaklaşık 1,25 milyon insan Ürdün vatan daşlığını kabul etmiş ve bunlar da Ürdünlü kardeşleriyle birlikte aynı koşullarda yaşıyorlar. Batı kesimin işgal altındaki topraklarında yaşayanlar (750 bin insan) eskiden olduğu gibi bugün de Ürdünle kişisel, toplumsal, ekonomik, mali ve yönetmelik ilişkilerle bağlıdır.

Böylece, iki halkın, daha doğrusu Ürdün halkıyla Filistin halkının ana bölümünün eşit topluluk durumu, Filistin'le Ürdün arasındaki nesnel sıkı ilişkiler bugün de varlığını koruyor. Bu nesnel gerçeklik bunlar arasındaki

(1) Ürdün Komünist Partisi MK'nin 1982 Ekim ayı ortalarında yapılan, Plenumunda onaylanan Politik Rapor, s. 24 (Arapça).

karşılıklı ilişkilerin niteliği ve perspektifleri sorunun sürekli ortaya koyuyor. Uluslararası alanda, Arap dünyasında ve Ürdün'de Filistin halkının tek yasal temsilcisinin Filistin Kurtuluş Örgütü olduğu gerçeği kabul ediliyor. Ama, Ürdün'deki durum, bu ülkedeki egemen güçlerin konumları, bunların izlediği politika Filistin halkının savaşına, onun yazgısına doğrudan ve önemli bir etki yapıyor. Kendi açısından da Filistin sorunu Ürdün'deki politik ve sosyal ekonomik durumu derinden ve doğrudan etkiliyor.

Bunu bir başlangıç noktası olarak alan Ürdün hükümet çevreleri bir yandan Reagan'ın girişimlerinin «olumlu yanları»ndan, öte yandan da önerilen Filistin'in varlığı ve Filistin ile Ürdün arasında daha şimdiden «federal» ya da benzeri bir ilişki kurmak için hayali planlardan söz ediyorlar. Bugünkü koşullarda biz, henüz daha olgunlaşmamış gerekçesiyle bu planlara karşı çıkıyoruz. Arabayı atların önüne koşmamak gerek. İsrail, Filistin topraklarını işgal etmeye, Filistin halkının yasal haklarını tanınamaya devam ediyor. Filistin devleti henüz kurulmuş değil. Onun Ürdün'e önceden koşullandırılmış katılımının ilan edilmesini İsrail, kendi yayılmacı planlarını gerçekleştirmek, işgal altındaki ve ilhak edilmiş toprakları elinde tutmak, Filistin halkının haklarını ortadan kaldırmak için kullanıyor. Sonuç olarak, Filistin sorunu çözüme kavuşmuyor ve bu sorun önceleri olduğu gibi gelecek çatışma ve savaşlar için potansiyel kaynak oluşturuyor. İsrail'in Ürdün'e doğrudan yayılma tehlikesi varlığını koruyor.

Partimizin kasınısa göre, ana görevin Filistinlilerin İsrail'in işgalinden kurtulması, gaspedilen haklarına kavuşması için savaşım olduğu günümüz koşullarında Ürdün'ün bu savaşa gereken katkıyı yapması, kendi ulusal ve genel Araplararası görevini yerine getirmesi gerekiyor. FKO'ne gereken her türlü yardım yapılmalı, onun örgütlerine Ürdün topraklarından saldırgana karşı koyma olanakları sağlanmalıdır. Ülkemiz için Filistinlilerin hakları uğrunda savaşımın başarısı, yalnız kardeş halkın başarısı anlamına gelmiyor. Bu aynı zamanda, İsrail'in Ürdün'e yayılmasına karşı güvenliğinin garantisidir.

Şimdi, gelecekteki Filistin devletiyle Ürdün arasındaki ilişkilerin somut nasıl kurulacağını tartışmanın zamanı değildir. Ama, Filistin ile Ürdün halklarının nesnel durumları ve çıkarlarının bu ilişkilere özel bir nitelik verilmesi gerektirdiğini de gözden uzak tutmamak gerek. Filistin Ulusal Konseyi'nin (Şubat 1983) 16. toplantısının bu konuyu kapsayan ve ileride iki bağımsız devlet – Filistin ve Ürdün – arasında konfederasyon oluşturma perspektiflerine işaret eden kararları tümüyle doğal ve mantıksaldır. Böylesi bir yaklaşım partimizin konumuna uygundur. ÜKP MK'nin Politik Raporunda şöyle deniyor: «... İşgale son verilmesi ve Filistin halkına kendi topraklarına dönme, yazgısını özgürce belirleme ve kendi bağımsız devletini kurma haklarının tanınması, yeni bir aşamanın başlangıcını oluşturacaktır. Bu aşamada ana yeri, iki kadreş halkın yara-

rına ve çıkarlarına ve her şeyden önce Ürdün ve Filistin'in en geniş emekçi yığınlarının özgürlük, demokrasi ve sosyal ilerleme koşullarındaki çıkarları için Filistin-Ürdün ilişkilerinin eşitlik temelinde güçlenmesi ve gelişmesiyle bağlı olan sorunlar olacaktır.» ⁽²⁾

Filistin ve Ürdün halklarının ortak savaşı ve bunlar arasındaki kendine özgü ilişkiler, iki yönden tehdit ediliyor.

Yukarıda, iki halkın yaşamsal önemde ortak çıkarları olduğu gerekçesi ileri sürülerek gelecekteki Ürdün-Filistin ilişkilerinin nitelik ve biçimlerini daha şimdiden saptamak gibi yer yer ileriye koşuşun tehlikelerinden artık söz ettik. Bu türden çağrılar, zaman zaman Ürdün rejimi temsilcileri tarafından da yapılıyor.

Öte yandan, Ürdün'de uygulanan ayrımcılık önlemlerinden, zorba idari yöntemlerinden, demokratik özgürlüklerin çiğnenmesinden haklı gösterilebilecek hoşnutsuzlukta bulunan belirli Filistin çevreleri, Filistinlilerin kendi yazgılarını kendilerinin belirlemesi ve kendi bağımsız devletini oluşturması yönündeki yasal hakkından hareketle, Ürdün'le ilişkilerin önceden tamamen kesilmesini öneriyorlar. Onlar, «bölgesel» fanatizm eğilimini yaygınlaştırıyor ve hatta Ürdün'de «ulusal mensubiyet» ilkesine göre, işçi sınıfının, onun komünist partisinin sıralarını parçalamaya çalışıyorlar. Partimiz, kimin tarafından gelirse gelsin, niteliği bağınaz, sektör darlık olan her türlü eğilimlerin, emperyalist güçlere, siyonizme ve gericiliğe hizmet ettiğini, onlara «böl ve yönet» politikası yürütmelerinde yardımcı olduğunu belirtiyor. Ürdün Komünist Partisi MK'nin Politik Raporunda şöyle deniyor: «Yurtseverlik ödevi, her iki kardeş halkın, Filistin ve Ürdün halklarının çıkarlarına gerçek bağlılık, bu tehlikeli eğilimlerin her türlü yansımasını püskürtmeyi gerektiriyor». ⁽³⁾

Amerikan-İsrail birliğinin tüm planları eninde sonunda İsrail'in saldırı, yayılmacı niyetlerinin gerçekleştirilmesini sağlamaya, Ürdün'de siyonist etkiyi yaygınlaştırmaya ve ABD'nin bölgede «barışçıl süreci» ve «arabuluculuk çabalarını» gerçekleştirmedeki tekeli pekiştirmeye yöneliktir. Son 10 yıl içinde Yakınoğu'da beş kez savaş çıktı. Ana neden, Filistin halkının yasal haklarının çiğnenmesi ve yokedilmesidir. Filistin halkına adalet ve eşitlik sağlanmadıkça, bu haklar gaspedilmeye devam edildikçe barış sağlanabilir mi? Bölgemizde, gerçek, adaletli barışın yerleşmesinin gerçek yolunu, FKÖ, SSCB ve ABD de içinde olmak üzere tüm ilgili tarafların katılacağı bir uluslararası konferansın çağırılması yönündeki Sovyet önerisi gösteriyor.

⁽²⁾ Politik Rapor, s. 28–29.

⁽³⁾ Agy., s. 27.

Devrimci sürecin dinamiği

Ruben Dario Souza Batista

Panama Halk Partisi MK Genel Sekreteri

Panama devrimci süreci General Omar Torrijos'un trajik ölümünden bu yana süren gelişmelerle çetin bir sınavdan geçiyor. Ne ki, zorluklara karşın Torrijos'un doğrultusu kendi içinde sürekliliğini bugüne kadar koruyor. Ülkenin sömürge olmaktan çıkışı yol alıyor, halkın çeşitli sınıf ve katmanlarının katılımıyla çoğulcu demokrasi pekiyor ve halk erki embriyon biçimlerinde varlığını koruyor. Ulusal ekonomi çok sektörlü bir yapı (devlet işletmeleri, emekçi halk kooperatifleri ve özel şirketler) temelinde gelişiyor. Ülkenin uluslararası çizgisi, bağlantısızlık ilkesine bağlılık ta içinde, değişmedi.

Dönüşümler süreci Ulusal Muhafızlar Komutanı Florencio Flores'in Mart 1982'de istifa etmesinden ve aynı yılın Temmuz ayında Cumhurbaşkanı Aristides Royo'nun düşmesinden etkilenmedi. Bu olaylar, Panama'daki sürecin konjonktürel gelişmeler ve kediliğinden gelme atılımlar çerçevesini aşmış olduğunu parlak bir biçimde kanıtladı ve o, tarihsel gelişmenin belirli bir aşamasında olan, çok somut uluslararası bir durum içinde bulunan bir ülke özelliklerini kazandı. Devrimci süreçte özel kavramını tanımayanlar ve kendilerini genel önermeleri yinelemekle sınırlayanlar, tipik ve özgül olana mekanik olarak karşı çıkanlar, bizim toplumsal savaşımızı yanlış yorumlayabilirler. Dahası, bu olayların evrensel yasaların yaratıcılıkla zenginleştirilmesi olduğunu kavramayanlar Panama'da Ekim 1968'de ⁽¹⁾ küçük burjuva askersel çevrelerin bir deneyi olarak başlayan ve daha sonra demokratik halk ve ulusal kurtuluş hareketi biçimini alan herşeyin sona erdiğini varsayıyorlar.

PANAMA DENEYİMİNİN KENDİNE ÖZGÜ NİTELİĞİ

Panama'da sınıf savaşımının dinamiğini, onun özgül tarihsel bağlamı dışında ve diğer durumlarla benzerlik aramaya ağırlık vererek anlamak olanaksızdır. Önemli olan nokta, ülkede itici güçleri açısından demokratik, tarihsel ödevleri açısından burjuva bir devrimin olgunlaşmış olduğudur. Nevar ki, onun içinde yol aldığı durum ve koşullar, özellikle üretici güçlerin gelişme düzeyinin özgül özellikleri ve ülkenin uluslararası

(1) Burda 1968 askersel darbesi sözkonusudur. Bu darbe Omar Torrijos hükümetini erke getirdi ve ülkede bir dizi önemli sosyal-ekonomik dönüşümlerin gerçekleşmesine yol açtı. (Not Red.)

emperyalist sömürü sistemi içindeki yeri (derece ve biçim açısından) değişimlerin antiemperyalist vurgu kazanmasına neden oldu. Bunun kanıtı, Panama halkının sömürgecilğe karşı, kanalın ulusallaştırılması için, ABD emperyalizminin ülkeyi sömürmesine ve onun zenginliklerini talan etmesine yol açan bağımlı kapitalizm senaryosuna karşı verdiği uzun savaşımdır. Sonuç olarak, devrimin kendi doğası onu gerçekleştirmesi gereken ve gerçekleştirebilecek toplumsal güçleri belirledi.

Panama Halk Partisi (PHP) 1956'dan ⁽²⁾ beri bu sorunla uğraşıyordu, daha o zamanlar temsilcileri devrimci dalgaya katılmış olan ve savaşımın ön saflarında yer almak isteyen çeşitli toplumsal grupların konumlarını belirlemeye çalışıyordu. Demokratik devrimlerin çok-sınırlı karakteri üzerine Marksist-Leninist tezlerin ışığında, biz, demokratik aşamada Panama devrimci hareketinin toplumsal bileşimini saptamayı başardık. Bizim somut koşullarımızda dönüşümleri gerçekleştirmek açısından özlmlerin çoğulluğunu ve her bir toplumsal grubun gerçek katkısını ortaya çıkardık. Parti, örneğin küçük burjuvazinin önemli bir bölümünün henüz tutarlı antiemperyalist bir konum almamakla birlikte, demokrasi için ve bağımlı kapitalizme karşı savaşıma doğru yol aldığını ve halkı aktif savaşıma çekmekte girişkenliğe ve baş role sahip olduğunu belirledi.

İlerici küçük burjuvazinin öncü eğilimleri kendi politik gelişmesinin koşullarından kaynaklanıyordu. Panama 1821'de İspanya'dan ayrılışından ABD emperyalizmine karşı savaşıma başlayana kadar kaderin çeşitli cilveleriyle dolu uzun bir yol katetti. Bağımsız Cumhuriyet döneminde küçük burjuvazinin özlmleri her zaman ulusun ileriye dönük çıkarlarıyla çakışmadı, tutucu eğilimleri ilerici eğilimler izledi.

Şöyle ki, Panama devletinin 1903'de ortaya çıkmasından sonra küçük burjuvazi tutucu bir ruh haline girdi, Panama'nın Kolombiya'dan ayrılmasına karşı çıktı, bağımsızlığı savunanları ahlaksal konumlardan «Kolombiya'yı mahvetmek için huzursuzluk çıkarmak»la suçladı. Ama yeni devletin kurulması konusundaki çatışmanın emperyalizm tarafından kullanıldığı anlaşılınca, ki emperyalizm ülkeyi kendi çıkarlarına boyun eğdirdi (kanalın yönetildiği bölgede sömürge egemenliğini ve devlet üzerinde bir manda kurarak), küçük burjuvazi milliyetçi duygularla dolup taşı ve burjuva liberalizmini politik bayrak yaptı.

Bir süre sonra, burjuva kesimin büyük bir bölümü ABD emperyalizmi tarafından aydrtıldı. Ülkede bağımlı kapitalizmin ekonomik ve politik temelleri kuruldu. Bir zamanlar ilerici bir tutum olan liberalizm, emperyalizme sadık bir egemen gruba, halkın nefret ettiği ve oligarşi damgasını vurduğu bir egemen gruba palazlandırmaya yarayan bir ulusal baskı ideolojisine dönüştü. Bu küçük burjuvazinin liberalizmden yüz çevirmesinin

(²) Panama Halk Partisi MK Altıncı Plenumu Ana Belgesine bakınız. (1956 Eylülünde yapılmıştır.)

ve ABD tekellerinin uzantıları durumuna gelen yeni yöneticilere karşı kendilerini politik muhalefet içinde bulmalarının bir nedenidir.

Marks'ın küçük burjuvazinin ikili doğası konusunda çok iyi bilinen sözlerini hatırlayalım. Küçük burjuvazi geçmişle bağları açısından tutucudur ve «yalnız onları bekleyen proletere dönüşme tehdidi açısından «devrimcidir», bu nedenle onlar bugünlerini değil gelecek çıkarlarını savunurlar, kendi bakış açılarını terkedip proletaryanın bakış açısında yer alırlar.» ⁽³⁾ Bu, Panama küçük burjuvazisinin evriminde kendini özellikle ortaya koydu. Büyük bir bölümü, proleterleşmenin tüm döngüsünü tamamlamadan devrimci demokrasi ve ulusal kurtuluş konumlarına geçtiler.

Küçük burjuvazi ve liberalizm arasındaki ideolojik çatışma, onun varolan rejimden kopmasına yol açan (oligarşik çevrelerin hergün daha da gericileşen karakteri ve İkinci Dünya Savaşından sonra emperyalizmin yaygın sızması çerçevesinde) koşulları yarattı. Ve bu demokratik antiemperyalist bir devrim olmadan gerçekleşemezdi.

PHP, Panama devriminin karakterini gözönüne alarak ve küçük burjuvazinin öteden beri önesürdüğü liderlik rolünü nesnel olarak tanıyarak, onun toplumsal savaşıma olumlu katkılarını, baş düşmanı yalıtmak ve işçi sınıfına proletaryaya ve onun partisine öz öncülük görevini yerine getirmek için yolu açmak amacıyla destekledi (bu çizgi kuşkusuz küçük burjuvazinin tüm önlemlerini onaylamak anlamına gelmez).

PHP'nin taktik ve stratejik önermeleri Lenin'in emperyalizm çağında demokratik devrimleri gerçekleştirmeye yetenekli sınıflar ve proletarya partisinin oynaması gereken liderlik rolü üzerine görüşlerini temel alıyor. Panama'nın özgül koşullarında, biz, ilerici küçük burjuvazinin burjuva demokratik ve yetersiz kararlılıktaki antiemperyalist çizgisini, yeni tip demokratik devrimin (klasik burjuva devrimlerinden farklı olarak), yani bir antiemperyalist demokratik devrimin olgunluğunu pekiştirmek üzere, ilkeli antiemperyalist bir çizgiye dönüştürmenin olanaklı olduğu görüşünden yola çıktık. Panama'da bu devrim demokratik, ulusal kurtuluş devrimi biçimini aldı.

Biz, Lenin'in RSDİP'nin Üçüncü Kongresi Kararlarında dile getirdiği, geçici devrimci hükümetle ilgili görüşlerini kendi gerçeklerimizde yaşama geçirmeye çalışıyoruz. Demokratik devrimin burjuva karakteri konusundaki Marksist önermeyi Lenin, «hem demokratik, hem de sosyalist devrim için savaşım veren ilerici sınıfın, ilerici görevlerini sonuçlandırmak» için «bir giriş veya ilk önerme» ⁽⁴⁾ olarak gördü. PHP'nin ilerici küçük burjuvaziye karşı ilkesel tutumu (Panama demokratik devriminin antiemperyalist içeriğini gözönüne alarak) onun, «öncü sınıfa» demokratik ve sos-

⁽³⁾ K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 4, s. 434.

⁽⁴⁾ V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 11, s. 27.

yalist açılımlarla «öncü görevleri»ni yerine getirmekte liderlik yapabilmesini sağladı.

Bu görevin yaşama geçirilmesi, Marksist-Leninist görüşlerin yığınsal savaşımın etkisiyle kök saldığı öğrenci hareketi ile bir üst düzeye yükseldi. O, antiemperyalist demokratik doğrultuda hızlı bir radikalleşme süreci yaşadı. Bu etmen demokratik devrimi destekleyen tüm sınıflar ve katmanlar üzerinde, en başta da küçük burjuvazi üzerinde etkili oldu. Bu yolla onun ilerici kanadının temeli genişledi ve küçük burjuvazi bir bütün olarak ABD emperyalizminin baş düşman olduğunu ve bağımlı burjuvazinin onun ülkedeki temeli olduğunu kavramaya başladı. Antiemperyalist savaşlar verirken bağımlı kapitalizmle çatışmak, kaçınılmaz olarak ve farkedilmeden kapitalist sisteme karşı kararlı bir savaşıma yol açtı. Bizim devrimimizin henüz sosyalist devrime yükselmediği için ve henüz küçük burjuvazinin reformizmini terketmesi ve tümüyle proleterleşmesi gerçekleşmediği için bu savaşım sosyalist hedeflere ulaşmak açısından yalnızca birinci koşulu yerine getirmiş oluyor.

Başka bir deyişle biz, demokratik, ulusal kurtuluş devrimi sorununu sosyalist devrim için gerçek temelleri hazırlamaya yönelme olarak formüle ediyoruz. PHP bunu, ilerici küçük burjuvazinin antiemperyalist konumlarından daha ileri konumlara yükselmesini sağlamak ve onun demokratik potansiyelini işçi sınıfının öncü devrimci rolünü oynayabilmesine olanak sağlayacak elverişli önkoşulları yaratmak çabasıyla yapıyor. Bu yolla biz uygulamada Lenin'in Rus Demokratik Devrimi arifesinde belirttiği gereklilik doğrultusunda, «Yalnız Sosyal Demokrat Partinin örgütlediği proletaryayı değil (eğer büyük Rus devrimi yol alacaksa) bizimle omuz omuza yürümeye yetenekli bu küçük burjuvazi de yönetmek» (5) gerekliliği doğrultusunda davrandık.

PHP her zaman demokratik, ulusal kurtuluş devriminin uzun bir süreç olduğu inancında oldu. Bu herşeyden önce onun çözmek zorunda olduğu olağanüstü karmaşık görevlerden kaynaklanıyor. Ülke yalnız sömürgeci baskıdan değil, aynı zamanda yarı-sömürgeci ve yeni-sömürgeci emperyalist sömürü biçimlerinden de kurtulmak zorundadır. Bu nedenle biz, küçük burjuvazinin demokratik antiemperyalist savaşımın ilk aşamalarında ona yöneticilik etme yeteneğinde olduğunu varsayıyoruz. Ne ki süreç içinde yöneticilik rolü, köylülükle bağlaşıklık içinde davranacak olan işçi sınıfına geçmek zorundadır. Bu süre içinde demokratik, ulusal kurtuluş devrimi gelişmesini sürdürür ve sürekli olarak sosyalist devrime doğru büyür.

Bize göre Panama'nın somut durumunda Lenin'in 1905 Rus devriminin özgöl bir özelliği olarak değerlendirdiği bir olasılık ortaya çıkmıştır: O, sosyal içeriği açısından burjuva-demokratik, savaşım yöntemleri açısın-

(5) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 11, s. 34.

dan ise proleter devrimdi. ⁽⁶⁾ Başka bir deyişle, tam kurtuluşa doğru ve demokrasi için, halkın temel haklarını garanti etmek için (henüz tüm karmaşıklığı ve sosyal derinliği nedeniyle sosyalist devrimin çerçevesi içinde olmasa da) önümüzde duran yol proletaryanın liderliği altında yürünmek zorundadır. Vurgulanması gereken nokta, küçük burjuvazinin organik sınıf konumları nedeniyle kendi başına ne reformist görüşlerinden ne de hayalci düşüncelerinden kurtulamayacağıdır. Bu dönüşüm yalnız öncü konumdaki işçi sınıfı tarafından gerçekleştirilebilir, ancak böylece küçük burjuvazinin ilerici kanadı sosyalizme kazanılabilir.

Panama'nın deneyimi şunu gösteriyor: Devrim antisömürgeci ve anti-oligarşik çizgide ilerlediği sürece, yani egemen bir azınlığı, oligarşiyi ekonomik olarak ortadan kaldırmayı değil de, yalnızca erkten alaşağı etmeyi gözetlikçe küçük burjuvazi bir bütün olarak dönüşümler sürecini yönetmeye ve proletaryayı stratejik bir bağlaştığı olarak görmeye yeteneklidir. Ama devrim antiyenisömürgeci bir aşamaya ulaşır ulaşmaz ve bağımlı kapitalizme son vermeyi amaçlayınca, bu toplumsal grup sınıfsal doğası gereğince proletarya ile işbirliğini taktik bir düzeye indirebilir, hatta belki de tümüyle bozabilir. Çünkü o reformizme eğilimlidir. Buradan çıkan sonuç, işçi sınıfının savaşımın öncüsü olması gereğidir. Ve küçük burjuvaziyi kendi yanına çekebilmelidir ki onunla bağlaşıklık demokratik, ulusal kurtuluş hareketinin en yüksek evresinde stratejik bir bağlaşıklık olabilsin ve sosyalizme yolu açmakta önemli bir rol oynayabilsin.

İŞÇİ SINIFI VE ONUN ÖNCÜSÜYLE BAĞLAŞIKLIK

Panama'nın özgül koşullarında, ilerici küçük burjuvazi işçi sınıfının ezici çoğunluğu ve öncüsüyle karşılıklı anlayış sağlamış durumdadır. Bunun, devrimci güçlerin politik atağında bir ilerleme olduğu tartışma götürmez. Partimizin, küçük burjuvazinin demokratik devrimin başlangıç aşamasındaki rolünü doğru bir şekilde değerlendirmesi ve böylece PHP'nin nüfusun bu kesimine karşı tutarlı bir politika geliştirilmesinin sağlanması, ve bunun yanı sıra, küçük burjuvazinin burjuva ideolojisiyle ilişkisini kesmesi, onun politik evrimindeki en önemli faktörler oldular (kuşkusuz tek faktör bunlar değildir). Bu faktörlerin, gerçek devrimci fikirlerin ara katmanlar tarafından anlaşılmasına katkısı olduğu söylenebilir.

Sınıf savaşımının gelişmesi ve işçi sınıfının rolünün sürekli artması, küçük burjuvaziye, demokratik devrimde ve ulusal kurtuluşa sadece kendisinin çıkarı olmadığını, başka bazı toplumsal grupların da bunlarda çıkarı olduğunu gösterdi. Aynı şekilde, son 30 yılda uluslararası alanda meydana gelen büyük değişiklikler de, küçük burjuvazinin ilerici

⁽⁶⁾ Agy., c. 30, s. 311.

kanadının konumlarının güçlenmesine katkıda bulundu. Sosyalizmin kazanımları, dünya proletaryasının artan savaşımı, ve barış hareketinin sürekli ilerlemesi, küçük burjuvazi içerisinde büyük ilgi uyandırdı, onu heyecanlandırdı. Küçük burjuvazi, ulusal kurtuluş hareketinin Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki başarılarının büyük ölçüde etkisinde kaldı. Küba ve Vietnam halklarının emperyalizm karşısında kazandıkları utkular, önemli bir moral ve politik uyarıcı oldu ve geniş küçük burjuva yığınlarını savaşımın ön saflarına çekti.

Kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesi ve kurumlarının zayıflaması da, bu katmanları etkiledi, kadercilikle bağıni koparmasını çabuklaştırdı ve onları yeni yollar aramaya teşvik etti. Bilimsel teknik devrim, kilisenin bünyesinde yeni eğilimlerin ortaya çıkması, Panamerikanizm'in çökmesi, Birleşik Amerika'da güçlü toplumsal hareketlerin, özellikle ırk ayırımına karşı hareketin oluşması da, konformist geleneklerin terkedilmesine katkıda bulundu. Küçük burjuvazi, varolan düzene daha az sempati duyar duruma geldi. Düşünme tarzı ve davranışlarının değişmekte olduğu tartışma götürmez duruma geldi. PHP bunları toplumsal devrimin politik tabanını güçlendirecek bir yere kanallize etmenin yollarını aramaya başladı. Bu toplumsal güçle bağlaşıklık politikası uyguladı.

Bununla birlikte, söz konusu değişiklikler hiçbir şekilde, küçük burjuvazinin doğrudan sosyalist konumlara yerleştiği anlamına gelmiyordu. Tam tersine, küçük burjuvazi kendi sınıfsal kökenlerine sıkı sıkıya bağlı kalıyor ve «üçüncü» bir ideoloji geliştirmeye çalışıyor. Küçük burjuvazi bu amaçla, devrimci demokrasi anlayışını kendi toplumsal hedeflerine göre «ayarlıyor». Nitekim, bir yandan sosyalizmi «atlatmağa» ya da «ertelemeğe» çalışıyor, bir yandan da işçi sınıfının kendi proleter araçlarıyla demokratik devrimdeki yasal öncülük yerine geçmesini engellemeye uğraşılıyor.

Küçük burjuvazi kendi sınıf çıkarlarını savunduğu sürece, işçi sınıfından uzak duruyor ve doğal olarak, bilimsel sosyalizmi yadıyor. Bu konum, küçük burjuvazinin özel mülkiyete karşı olmayan toplumsal özlemleriyle açıklanabilir. Nüfusun bu kesiminin, varoluşunu bağımlı kıldığı küçük özel mülkiyet, genel olarak özel mülkiyetin sürdürülmesinin kalıcı koşulu oluyor.

Bu durumda, Panama'daki demokratik devrimci süreç, kendi sınıfsal yapısından vazgeçmeyen, üstüne üstlük bir de kendisini çağımızın baş çelişkisinden, yani kapitalizmle sosyalizm arasındaki çelişkiden uzak tutmaya çalışan bir küçük burjuvazinin yönetiminde kaldıkça, bu baş çelişki de kendi mantıksal sonucuna varamayacaktır. Bu koşullarda, savaşımın yönetimi en devrimci sınıfa, kurtuluş sürecine katılanların bağlaşıklığına yeni, derinlemesine antiemperyalist ve demokratik bir içerik kazandırma yeteneğine sahip işçi sınıfına geçmelidir. Dolayısıyla, bugünkü durumuy-

la küçük burjuvazi, demokratik devrimin bağlangıç aşamasında proletaryanın bağlaştığı olabilir; ama daha sonraki aşamalarda bu grubun radikalleşmesi gerekmektedir. Bu da, kendi kendine değil, sadece ve sadece, gerçek yekpare bir öncü olmakla ve bütün devrimci sınıf güçlerinin birliğini güçlendirmekle görevli olan proletaryanın belirleyici etkisi altında olur.

Panama'nın gerçekleri, toplumsal dönüşümleri yöneten küçük burjuvazinin, işçi sınıfı ve onun öncüsü, kendisine, artık olgunlaşmış bulunan burjuva demokratik dönüşümleri gerçekleştirmekte, emperyalizme bağımlılıktan kurtulmakta ve karma ekonomili ulusal kapitalizmi geliştirmekte yardımcı oldukça, onlarla bağlaşıklık kurmağa hazır olduğunu gösteriyor. Buna ek olarak, küçük burjuva yöneticiler, sosyalist hedefleri ertelemeye heveslidirler, çünkü sosyalist hedeflere ulaşmak için proleter araçlar kullanmayı reddetmekte ve sosyalizme evrimle varacaklarını ummaktadırlar.

Küçük burjuvazinin bu davranışı, bütün mantığıyla, onun sınıfsal çıkarlarından kaynaklanıyor. Küçük burjuvazinin işçi sınıfına ve özellikle onun öncüsüne kendi isteklerini dayatmayı başarıp başaramayacağı, işçi sınıfı ve onun öncüsünün bağımsız sosyalist konumlarına bağlıdır. Bu bağlamda, proletarya, devrimci hareketin başına geçme olanaklarını araştırmalıdır. Buna ek olarak, ihtiyatlı olmak, ilerici küçük burjuva çevrelerle ilişkileri koparmamak, tersine, onlarla işbirliğini sıkı ilkeler ve açık bir devrimci hedef üzerine kurulu sağlam bir birliğe dönüştürmek zorunludur. Bu çizginin uygulanabilmesi için yoğun ve üzerinde düşünülmüş bir ideolojik savaşım yürütmek ve aynı zamanda büyük politik hüner göstermek gereklidir. Düşmanın ne kadar gizli olursa olsun gerçek amaçlarını ortaya çıkartmak, düşman ile kimi zaman ikircimli ya da doğru yoldan sapmış potansiyel bağlaşıklık arasında ayırım yapmayı bilmek önemlidir.

PHP küçük burjuvazinin Panama devrimine hatırısayılır bir katkıda bulunduğu kanısındadır. Bu, tartışma götürmez bir olgudur. Bu durumda, ideolojik savaşımın bir yanına özellikle dikkat etmek gerekmektedir. Dönüşüm süreci ancak işçi sınıfının toplumda gittikçe artan ölçüde rol oynaması koşuluyla yaygınlaşabilir ve derinleşebilir. İşçi sınıfı da bunu bugün zaten, küçük burjuvazinin en ilerici ve en tutarlı öğelerini kendi yanına çekerek, demokratik devrimin ve ulusal kurtuluşun henüz ulaşılmamış bulunan en üst evresine doğru kesintisiz ilerleme için elverişli koşulları yaratarak yapmaktadır. Ülkemiz koşullarında, demokratik devrimin ve ulusal kurtuluşun en üst evresi, sosyalizmin habercisidir.

Devrim sürecine katılmış güçler arasında karşılıklı anlayışın ideolojik, politik ve örgütsel düzeyini yükseltmek gerekiyor. Bu, varolan birliği sürdürüp güçlendirmek için gereklidir. Bu koalisyon, yeni hedefler için savaşımında iyi belirlenmiş, sağlam ve uyumlu yapılara sahip olmalıdır. Köy-

lülükle (Panama koşullarında öncelikle tarım işçileriyle), bağılaşıklığın güçlendirilmesi vazgeçilmez koşuluyla, proletarya ve onun politik öncüsü, bu görevi başarıyla yerine getirecek güçtedirler.

DEMOKRATİK GÜÇLERİN BAŞARILARI VE GERİ ÇEKİLMELERİ

Panama'da demokratik ve ulusal kurtuluş süreci, daha derin ve başka dönüşümlere geçmenin zorunlu olduğu bir evrede bulunuyor. Şimdiye kadar, belirgin nitelikleri oligarşinin erkten uzaklaştırılması ve eski Panama kanal bölgesinde sömürgeciliğin hukuksal temellerinin yok edilmesi olan bir dönemden geçtik. Bununla birlikte, oligarşi bir kast olarak tasfiye edilmedi, bugün de ekonominin bazı kesimlerinde kilit konumları elinde bulunduruyor. Emperyalizm de ülkemizden bütünüyle kovulmuş değildir. Torrijos-Carter antlaşmasında, sömürgeciliğin bir seferde yok edilmesi öngörülüyor. Antlaşmanın bağlanmasıyla başlıca amaca ulaşılmaktadır, yüzyılın sonunda kanal bölgesinin sömürge statüsünden tamamen kurtulması öngörülüyor. Öte yandan, Panama'da emperyalizmin tek egemenlik biçiminin sömürgecilik olmadığını da unutmamak gerekir.

Ama ne olursa olsun, sömürgeciliğe karşı savaşım ana hatlarıyla hedeflerine ulaşmıştır ve şimdi devrimcilerin önünde yeni görevler durmaktadır. Bunlar, ulusal kurtuluşu tamamlamak, halk erkinin güçlendirmek için yığınların aktif katılımını öngören ilerici bir demokrasi çerçevesinde ülkenin anayasal bakımdan yeniden düzenlenmesini tamamlamaktır. Bugün böyle bir halk erkinin sadece çekirdeği vardır, bu, gelecekte başlıca yönetim biçimi olmalıdır.

Toplumsal dönüşümlerin dinamiğinin kendisi de, bu dönüşümleri geliştirmenin zorunluluğunu hatırlatıyor. Buna koşut olarak, gündeme yeni devrimci istemler geliyor. İşin özü, toplumsal değişikliklerin ülkede sınıf savaşımını keskinleştirmiş ve yoğunlaştırmış ve yığınların politik bilinci ve partimizin çalışma koşulları üzerinde olumlu bir etki yapmış olmasıdır. Öngördüğümüz üzere, işçi sınıfının rolü önemli ölçüde artmıştır. Artık işçi sınıfı toplumsal yaşamın bütün alanlarına büyük etkide bulunmaktadır. Bu da, dönüşümlerin sürekliliğini güvence altına alan bir faktördür.

Sonuç olarak, kurtuluş sürecini yöneten küçük burjuvazi, kendi sınırlı sınıf anlayışını aşamamıştır. Politik yönetimi, bir yandan dönüşümleri kösteklemek hatta bu süreci tersine çevirmek isteyen gericiğin ve emperyalizmin, bir yandan da dönüşümlerin derinleştirilmesini isteyen yığınların baskısı altında zayıflamıştır. Bundan ötürü, demokrasi ve ulusal kurtuluş hareketi kimi zaman ileri doğru bir atılım yapmakta, kimi zaman ise gerilemektedir.

Bununla birlikte, tutarsızlığın Panama devriminin karakteristik bir özelliği olduğunu söylemek yanlış olurdu .Nitekim, güçler dengesinin değiş-

mekte olduğu, dönüşümleri yönetenlerin sıralarının sıklaştığı gözlemleniyor. Bu dönüşümlerdeki ana eğilim, General Torrijos'un uygulamış olduğu politikanın taraftarları için elverişlidir. Ülkenin içinde bulunduğu gelişme anında, ideolojik savaşımı güçlendirmek gerektiğini belirtmek gerekiyor. Bu yapılmadan, dönüşümlerin derinleştirilmesi ve işçi sınıfının köylülük ve küçük burjuvazinin en ilerici kesimleriyle bağlaşıklığının pekiştirilmesi olanaksızdır. Bu faktörün, devrimimizin en üst evresinde radikalleşmesi için belirleyici olduğu tartışma götürmez. Küçük burjuva katmanlarının bir kısmının hâlâ demokratik devrim ve ulusal kurtuluş sırasında ikircim göstermesi olgusu bunu değiştirmez.

İÇ VE DIŞ POLİTİKADA DEĞİŞİKLİKLER

General Torrijos'un ölümünden sonra ortaya yeni bir lider bulma ve, doğal olarak, başlatılmış olan sürecin sürdürülmesi sorunu çıktı. Gericilik ve emperyalizm, bu durumdan yararlanmakta ve onu daha da karmaşıktırmakta gecikmediler.

Demokrasi ve ulusal kurtuluş sürecini destekleyen güçlerin böyle bir zamanda güç durumda kaldıklarını kabul etmek gerekir. Bu güçler, dönüşümlerin sürmesi için büyük çaba gösterdiler. Erk bunalımının ve düşmanın ülke yönetiminde yitirdiği konumları yeniden ele geçirmek amacıyla yaptığı atağın, bu güçlerin morali ve birliği üzerinde zararlı bir etki yaptığını gözden kaçırmamak gerekir. Bu nedenle, Torrijos'un ölümü ve özellikle de albay F. Flores'in istifası ve A. Royo'nun ayrılmasından sonra ülkemizde meydana gelen bütün büyük politik olayları bu açıdan incelemek uygun olacaktır. Ama, bütün bu olayları, ilerici politikanın bırakılmasının bir başlangıcı ya da bir gerilemenin sonucu olarak görmek doğru değildir. Tersine, bu olaylar, Torrijos'un çizgisinin sürdürülmesini sağlamak ve (savaşım sırasında ortaya çıkan bütün güçlükler göz önünde tutularak) demokratik hareketin yönetimini güçlendirmek amacıyla meydana gelmişlerdir.

Bundan başka bir önemli sorun daha vardı. Bu da, en aşırıları yalıtılarak ve diğerleriyle görüşerek, devrimci sürece karşı olan partilerin kendi aralarında bağlaşıklık kurmalarını engellemektir. Bu amaçla, önceden halkoyuna sunulacak bir anayasa değişikliği önerisi yapıldı. Yığınların politik bilinç düzeyi, işçi sınıfının ve köylülüğün artan etkisi, bu reformun ne halkın kazanımlarına, ne de varolan erkin biçimlerine zarar vermeyeceğini kesinlikle gösteriyor. Tersine, gericiliğin bir kurucu meclis toplama ve bu kurucu meclisi ülkenin toplumsal yaşamındaki ilerici değişiklikleri kösteklemekte kullanma girişimlerini boşa çıkartmak gerçekten olanaklıdır. Önemli olan, değişikliklerin sıfıra indirgenmemesi, genellikle yok edilmemesidir.

Öte yandan, Panama devletinin, sömürgecilğe karşı savaşım, bağlantısızlık ve ulusal kurtuluş savaşımı yürüten halklarla dayanışma politikasına bağlı kaldığı kesinlikle söylenebilir. Demokratik sürece en ufak bir zarar verme girişimi derhal dikkatleri çekiyor. Bunu yapmak isteyenlerin yolunun üstünde şimdi ciddi engeller vardır ve politik ve sınıf savaşimleri keskinleştikçe bu engelleri aşmak daha da güçleşmektedir. Üstelik, ekonomik durumun bozulması, Reagan yönetiminin şantajları ve ülkemize karşı örgütlediği ekonomik saldırı, bu savaşımın yoğunlaşmasına yol açıyor. Birleşik Amerika'nın, özellikle kanalın tarafsızlığı, kanalın işletilmesi karşılığında Panama'ya ödeme yapılması ve kanal bölgesinde çalışan emekçilerin ekonomik hakları konusunda, Torrijos-Carter antlaşmasını yürürlüğe sokmaması, ülkemize düşmanlığını kanıtlıyor. Gerçekte ABD, kanal bölgesinin sömürgelelikten bütünüyle kurtulmasını bilinmiyen bir tarihe ertelemek istiyor.

Varolan güçlülere karşın, Panama'daki ilerici dönüşümler süreci aralıksız geliyor. Bundan esas kıvanç duyması gerekenler, süreci yöneten küçük burjuvazinin sürekli ikircim içinde olduğunu görüp toplumsal, politik ve ekonomik değişiklikleri kendileri üstlenen ve kazanımlarını dikkatle koruyan yığınlardır. Ülkemizdeki politik gerçek budur. Bugün yapılması gereken, kurtuluş sürecini pekiştirip geliştirmek, onu yeni istem ve görevlere uyarlamak, onun yönetimine yığınları yeterince temsil eden ve farklı demokratik çevrelerle uyum sağlayabilecek liderleri getirmektir. Bir yandan Ulusal Muhafız'da, erk organlarında ve erkteki ana kuruluş olan Devrimci Demokratik Parti'de meydana gelen değişiklikler, bir yandan da önümüzdeki seçimlerde bütün ilerici güçleri ortak cephe oluşturmağa zorlayan nesnel zorunluluk, Panama'daki demokrasi ve ulusal kurtuluş hareketinin sürekliliğini sağlamaya yönelik bir dizi öğeyi oluşturuyor.

KOMÜNİSTLERİN KONUMU

Yığınların devrimci süreçte belirleyici rolü oynadıklarını ve bu süreçte pekçok sınıfın katıldığını göz önünde tutan PHP, General Torrijos'un sapta-
tadığı demokrasi ve kurtuluş hedeflerini destekliyor. Partimiz, bu hedeflerin gerçekleştirilmesinin daha radikal toplumsal dönüşümlere geçmenin koşulu olduğu kanısındadır. Bizce, Torrijos'un öne sürdüğü politik program temelinde işgören ve gericiliği ve emperyalizmi 1984 seçimlerinde bozguna uğratmayı birinci görev olarak alan demokratik bir ulusal kurtuluş bağlaşıklığı, sürece kendini bağlamış bütün güçlerin katılımıyla, bu geçişi örgütleyen güçlü bir araç olabilir.

Bütün demokrat kesimler arasındaki uyumu, ancak işçi-köylü bağlaşıklığının güçlendirilmesi sağlayabilir. PHP, bunun güçler dengesinin demokratik devrimi ve ulusal kurtuluşu yönetebilecek tek sınıfın yararına

değiştirilmesini sağlayacağı kanısındadır. Proletarya ve onun politik öncüsü, görevlerini saptayarak, sosyalizme kesintisiz bir geçişin önkoşullarını yaratıyorlar.

PHP, Panama devriminin içinde bulunduğumuz aşamasında, ülkenin ulusal kurtuluşunun tamamlanmasının, toplumsal yaşamın demokratikleştilmesinde önemli ilerlemeler kaydedilmesinin, başlıca yönetim biçimi olarak halk erkinin kabul edilmesinin, devlet ve kooperatif sektörünün ağır bastığı karma ekonominin güçlendirilmesinin zorunlu olduğu görüşündedir. İçinde bulunduğumuz aşamada, özel mülkiyet ancak ekonomide ikincil bir rol oynaması koşuluyla kabul edilebilir. Öte yandan, ulusumuzun tükenmez etnik zenginliklerini değerlendirerek ve tinsel alandaki her türlü ayırım ve emperyalist etkiyi ortadan kaldırarak ulusal kültürümüzün geliştirilmesi de önem taşımaktadır. Kültürümüz, devrimci sınıfların fikirlerini dile getirmeli, demokrasi, barış ve gezegenimizdeki halkların dostluğundan yana savaşım vermelidir. Nerede ve hangi biçimde ortaya çıkarlarsa çıksınlar, yeni toplumun öğelerini desteklemek ve güçlendirmek zorunludur. PHP, Panama'nın yürütmekte olduğu bağlantısızlıktan yana ve antiemperyalist politikayı onaylıyor. Ülkemizin dış politikada, barış, ulusal kurtuluş savaşımıyla dayanışma, sosyalist ülkelerle dostluk sorunlarında daha aktif olması için elimizden geleni yapıyoruz.

Bu devrimci çizgi, Marksist-Leninist partimizin en çabuk bir biçimde, devrimci bir yığın örgütü durumuna gelmesini gerektiriyor. Bundan birkaç yıl önce açılan üyelik kampanyası parti üyelerinin sayısının 36.000'e yükselmesine yardımcı oldu ve yığınsallaşma yönünde atılmış ilk adımı oluşturdu. Böylece partimiz resmi statüye, yani toplumsal yaşamın bütün alanlarında etkinlik gösterme olanağına kavuştu. Öte yandan, partimizin yasallaşması, partimizin büyük politik potansiyele sahip olduğunu ve ideolojik farklılıklar olmasına karşın (böylesi farklılıkların gelecekte de olacağı tartışma götürmez) komünistlerle bağlaşıklığın kendilerine başarı yolunda gerçek olanaklar vereceğini anlayan öteki demokratik güçlerle yakınlaşmasına katkıda bulundu. PHP bir yandan üye sayısını artırmak isterken, bir yandan da ideolojik düzeyini yükseltmek, örgüt biçimlerini çoğaltmak ve çeşitlendirmek istiyor. Bizim eylemimizin ana doğrultuları bunlardır. İşçi sınıfının politik öncüsü PHP, devrimci sürecin sürekliliğini sağlamak, Panama'yı sosyalist geleceğine azami ölçüde yakınlaştırmak ve bunu yığınlara dayanarak ve üzerinde iyice düşünülmüş bir bağlaşıklık politikası yürüterek başarmak için her türlü çabayı gösteriyor.

Barış içinde bir gelecek ve gerçek bir değişim için

Harilaos Florakis

Yunanistan Komünist Partisi MK Genel Sekreteri

Yunanistan Komünist Partisi'nin (YKP) 1982 Aralık ayı ortasında yapılan 11. Kongresinin, ülke içi politik gelişmeler açısından kritik ve karmaşık bir dönemde yapılmış olması nedeniyle yalnız Yunanistan komünistleri için değil, tüm halkımız ve ülkemiz için de özel bir önemi vardır.

Yaklaşık kırk yıllık kesintisiz erkenden sonra, Ekim 1981'de sağın yenilgiye uğratılması yeni politik süreçlerin başlangıcını belirledi.

Sağcı erk ülkeye ağır bir kalıt bıraktı: İkinci Dünya Savaşından sonra daha da kötüleşen, katı bir gelenek haline gelen politik olarak emperyalizme hizmet geleneği, emperyalist güçlere bağımlılık zinciri, otoriter antidemokratik bir düzen ve çok yanlı üretim bunalımı koşullarında dramatik bir nitelik olan ağır ekonomik durum.

Ekim 1981'den sonra ülkede bir hareketlilik başladı. Ülkede yeni bir durum oluştu. Sağcı hükümetin yerine geçen Yunanistan Sosyalist Hareketi (PASOK) hükümeti kimi demokratik reformları gerçekleştirdi. İç savaş yıllarından kalma bazı gerici yasaları yürürlükten kaldırdı. Bizim Ulusal Direnişimiz tanındı. Emekçi halk, çoğunluğu sendikal alanda ve politik özgürlükler konusunda olmak üzere bazı yeni kazanımlar elde etti. Hükümet, barış ve uluslararası ilişkiler sorunlarında zaman zaman olumlu tutumlar alıyor.

Ancak hükümetin adımları, her ne kadar olumluysa da, mevcut sistemin çerçevesi dışına çıkmıyor. Bu adımları atarken o, sağın yenilgisini sağlayan ve derin antiemperyalist, antitekel değişimler istemiyle devam eden halk hareketine kulak vermedi. Oysa ancak bu tür değişimler ülkeyi bunalımdan ve ulusu içinde bulunduğu zor durumdan kurtarabilir ve toplumumuzun sosyalizm yönünde gelişmesinin yolunu açar.

Öte yandan gerici ve tutucu çevreler kendilerine indirilen ağır darbeye karşın, en başta devlet aygıtının belirleyici kademelerinde olmak üzere önemli konumlarını koruyorlar. Hükümetin sık sık ikili bir politika izlemesinden yararlanarak, onlar dış destekle yeniden birleşmeye çalışıyorlar ve ana amaçları olan politika sahnesinde geri dönüşü sağlama çabası içinde karşı saldırılarını artırıyorlar. Herşeyden önce YKP'nin saygınlığının daha çok artmasını engellemek istiyorlar.

Kongrede de belirtildiği gibi, Yunanistan'da çok karmaşık ve çelişkili bir durum oluşuyor. Bir yandan herşeyden önce halk hareketinin yükselmesinde yeni olanaklar sayesinde ileriye dönük değişimler için yeni

perspektifler açılıyor; öte yandan PASOK'un şimdiye dek sürdürdüğü ödücü politika ve aynı zamanda gerici karşı saldırılar ve egemen sınıfın genel stratejisi nedeniyle yeni güçlükler ortaya çıkıyor.

Bu koşullarda Kongre'nin, bastıran ulusal sorunların çözümünü nasıl gördüğünü doğrudan ve açık olarak belirtmesi gerekiyordu. Partinin mevcut karmaşık durumun her yönüne ilişkin militan politikasını açıklamaya devam etmesi, komünistlerin barış ve ulusal bağımsızlığın savunulmasına daha etkin katılımının yolunu göstermesi, bunalıma ilerici bir çözüm konusunda ivedi adımlar ve bunu sağlamanın yolları ve araçları üzerinde daha net bir program getirmesi, bağlaşıklar, halk cephesi ve savaşım politikasını daha derinlemesine açıklaması gerekiyordu. Yunanistan'da halk demokrasisine ve sosyalizme yolu açabilecek gerçek bir değişimler yapılması için partinin karşı karşıya olduğu yakıcı görevlerin üstesinden gelebilme yeteneğini geliştirmek gerekiyordu.

Kongre, emperyalizmin en gerici kesimlerinin, hepsinden çok Reagan yönetiminin dayattıkları yeni «soğuk savaş»ın dünya ve ülkemiz için getirebileceği ciddi sonuçlar konusunda duyduğu, Yunanistan halkının büyük çoğunluğunca paylaşılan derin kaygıyı dile getirdi.

Yunanistan, NATO'ya ve ABD'nin politikasına bağımlılığı, dışarda sevrülenlerle ve ülke içinde trajedilerle pahalı ödemek durumunda kaldı. Askersel faşist cuntanın diktatörlük yönetimi (1967–1974) hâlâ kendini hissettiriyor; cunta halkı yedi yıldan uzun süre baskı altında yönetti ve bunun yanında Türkiye şovenistlerinin Kıbrıs'ı istilalarına kapı açtı.

Şimdi emperyalizmin saldırganlığının arttığı ve bu, Yunanistan'ı çevreleyen büyük bir bölgede özellikle açık biçimde gösterildiği koşullarda, ülkemizin geleceği, NATO üyesi olarak kaldıkça daha da karanlık görüyor.

Ege denizi üzerinde hava sahasının NATO çerçevesi içinde kontrolü konusunda Yunanistan-Türkiye ilişkilerindeki mevcut gerginlik ülkemiz için ciddi bir sınavdır. Bu durum, her iki taraf üzerinde kontrol uygulamak isteyen ABD ve NATO çevrelerince kızıştırılıyor. Yunanistan topraklarında nükleer silahlarla donatılmış üsler de içinde, ABD askersel üslerinin varlığı, Washington'un bunları sosyalist ülkelere karşı köprübaşı, «Çevik Güçleri» için atlama tahtası olarak kullanma niyeti, Yunanistan'ın bölgemizde, özellikle Doğu Akdeniz'de emperyalist serüvenlere karışması tehlikesini artırma eğilimi taşıyor.

YKP 11. Kongresi, «soğuk savaş»a geri dönen ABD-NATO emperyalizmine karşı halk direnişinin yükseltilmesini kararlaştırdı ve bu direnişin güçlendiğini gösteren belirtilerin gün geçtikçe daha da belirginleştiğini söylemek doğru olur. ABD ve NATO eliyle dışarıdan uygulanan açık baskı, içte gericilerin durumu istikrarsız hale getirme çabalarıyla ve şimdi yeni sorunlarla karşı karşıya bulunan halkın kazanımlarını ortadan kal-

dırma girişimleriyle birleşiyor. Bu nedenle, Kongrede, barış ve yumuşamaı koruma eylemlerinin, ülkeyi emperyalist kölelikten kurtarma, ulusal bağımsızlığı koruma, demokrasi ve emekçi halkın yasal istemlerinin gerçekleştirilmesi savaşıyla gün geçtikçe daha sıkı bağlandığına işaret edildi.

Yunanistan NATO'nun bir direği değil, bölgede barışın bir köprüsü olmalı; bloklar dışı kalarak, Balkanlar'da, Avrupa'da ve Akdeniz'de aktif barışsever ve yapıcı bir rol oynamalıdır. Bu, yaşama geçirilmesi olanaklı ve ulusun yaşamsal çıkarlarına ve onun güvenliğinin ivedi gereklerine tamamen uygun bir beklentidir.

Sağın yenilgisinden yaklaşık bir yıl sonra ⁽¹⁾ dış ilişkilerde bazı değişiklikler (kalıcı olmasa bile) oldu. Bulgaristan ve Romanya hükümetlerinin yanında bizim hükümetimizin de girişimiyle Balkanları nükleer silahlardan arındırılmış bölge yapmayı amaçlayan bazı olumlu süreçler başladı.

İçinde bulunduğumuz dönemde üslerin geleceği konusunda, ilgili anlaşmanın bitişi üzerine başlamış olan Yunanistan-ABD görüşmeleri kritik bir notaya geldi. Reagan yönetimi ABD üslerini Yunanistan'da tutmak için baskı uyguluyor ve santaj yapıyor ama Yunan halkının çoğunluğu PASOK'un son seçimler öncesi kampanyada kesin olarak vaadettiği gibi, üslerin sökülmesinde ısrar ediyor.

Bu arada, sağcı güçlerin Yunanistan'ı 1974'de çıktığını ilan ettikleri NATO'nun askersel kanadına yeniden sokmalarına karşın, sözümona «Rogers Anlaşması» ⁽²⁾ ile tasarlanan Larissa'da NATO karargahının kurulması sorunu henüz kesinlik kazanmamıştır.

Hükümet bazı uluslararası sorunlarda, özellikle «Pershing» ve «Cruise» füzelerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmemesi konusunda olumlu tutum aldı ve Varşova Antlaşması üyesi ülkelerin son barış önerilerine olumlu yanıt verdi. Bu onun bölgemizdeki sorunlara, Ortadoğu, Filistin sorununa ve ötekilerine yaklaşımı için de geçerlidir. Ancak dış politikadaki olumlu yönelimler kalıcı karakterde değildir, gerçekte eylem gerekliliği ortaya çıktığı zaman hükümet, halkın desteği ile ABD-NATO'nun ülkemizde varlığının temellerini etikiliyecek gerçek adımlar atmak yerine kararsız kalıyor ve ikircim gösteriyor.

Bunun yanı sıra içteki gericiiler bağımsız dış politika yönünde atılan her adımı engellemeye çalışarak, giderek daha da aktifleşiyorlar. ABD ve NATO'nun, üsler konusundaki görüşmelerden yararlanarak, Yunanistan'ı NATO içinde başegmeye zorlama ve üsleri süresiz tutma girişiminde açık baskı ve tehdide başvurduğunu vurgulamak özellikle önemlidir. Aynı zamanda «yaramazı uslandırma» ümidiyle ABD, Türkiye cuntasını barış için

(1) Bu yazı Mart 1983'te alındı. (Not Red.)

(2) NATO Avrupa Başkomutanının adını taşımaktadır. (1980): Yunanistan'ın NATO'nun askersel kanadıyla yeniden bütünleşmesi için çalışır.

ciddi tehlikelerle dolu askersel provokasyonlara girişmeye kıskırtıyor, iktidar göstermeden kabaca çeşitli şantajlara başvuruyor.

Ancak, çoğunluğunun NATO ve ABD zincirinden kurtulmak için oy vermiş olduğu halkımız, Yunanistan'da sık sık çok pahalıya ödediği emperyalist egemenliğin kaçınılmaz olmadığını biliyor. O, dayatmacaları boşta çıkarmak için güçlerini birleştiriyor.

Barış ve ulusal bağımsızlığımız için yaşamsal önemi olan sorunların son derece çetinleştiği şimdiki kritik aşamada, Yunanistan halkının barış için, emperyalist şantaja karşı ve ülke sorunlarının köklü çözümü için savaşımı giderek belirleyici rol oynayabilir.

YKP Kongresi, barış hareketinin daha geliştirilmesine katkıda bulunmayı birincil görev olarak saptadı. O, barış ve ulusal bağımsızlık savaşımı için gerçekçi bir program geliştirdi ve önerdi. Bu savaşım şu alanlarda yürütülecektir:

Birincisi, NATO dışında, nükleer silahlı ve ABD üsleri bulunmayan bir Yunanistan için;

ikincisi, nükleer silahlı ve füzesiz *Balkanlar* için ve bölgeyi uluslar arasında barışçı işbirliği ve iyi komşuluk ilişkilerinin olduğu bir alana dönüştürmek için;

üçüncüsü, Türkiye'nin istila birliklerinin, yabancı askerlerin ve üslerin bulunmadığı, bağlantısız ve egemen bir *Kıbrıs Cumhuriyeti* için;

dördüncüsü, *Avrupa'da* yumuşama ve işbirliği için ilk adım olarak orta menzilli nükleer silahların dondurulması ve eşit güvenlik ilkesi temelinde önemli ölçüde azaltılması için;

beşincisi, nükleer silahlı ve barış, dostluk ve işbirliği denizine dönüşürülmüş bir *Akdeniz* için, Ortadoğu sorununun adil bir çözümü ve Filistinlilerin vazgeçilmez ulusal haklarının tanınması için.

Bu amaçlar Yunanistan halkının büyük çoğunluğu arasında geniş bir ilgi görüyor ve birlik, herşeyden çok ortak eylemler için daha geniş bir temel oluşturabilir.

Kongre, barış savaşımının ulusu bölemeyeceğini açıkladı, savaş karşıtı hareketin halkın bir kısmını ötekenden ayıran sınırları olmamalı; bu hareketin gücü onun genişliğinde ve birliğinde yatıyor.

Partinin en önemli görevlerinden biri, halk arasında birlik ve açıklık ruhu içinde çalışmak ve barışın önündeki, politik ve ideolojik farklılıklar, pasifizm ve savaşa karşı hareketi dar parti çıkarları için kullanma eğilimi nedeniyle ortaya çıkan engelleri ortak hedefler temelinde ortadan kaldırmaktır.

Yunanistan halkı barış ve ulusal bağımsızlık için yorulmak bilmeden savaşıyor ve başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerle tam dayanışmamızı ve onların barış girişimlerine tam desteğimizi Kongre

kürsüsünden, bir kez daha açıklamayı görev saydık. İnsanlığın ağır sınavlardan geçtiği, ciddi tehlikelerle karşı karşıya olduğu günümüzde, sosyalist ülkelerin, emperyalizmi dizginleme, güvenlik ve yumuşama sürecini geliştirme, barışı koruma savaşımındaki ana güç olarak yeri, değişmez rolü her zamankinden daha açıktır.

Barışa karşı tehdidin, uluslararası ilişkilerde var olan «iki kutup»dan ve «iki süper güç»den geldiğini ileri sürenlere (Yunanistan'dakiler de dahil) karşı kararlı bir tutum aldık. «İki kutup» teorisi ABD emperyalizmini şu veya bu şekilde günahlarından arındırmaya yarar. Bu teori, iki blok arasında sınıfsal öz ve politika açısından temel farkı savaş tehlikesinin tek kaynağının emperyalizm, herşeyden önce ABD'nin en saldırgan, militarist çevreleri ve onun bazı bağlaşıkları olduğu gerçeğini suskunlukla geçiştiriyor. Bu teorinin yandaşları bir yandan da büyüyen antisavaş hareketinin, bağlantısız ve küçük ülkelerin ve öteki uluslararası etmenlerin oynayabileceği ve oynadığı olumlu rolü küçümsüyorlar.

Kanımızca bu tür görüşler, özellikle Avrupa'da barış cephesini zayıflatır ve barış girişimlerine zarar verir. «Yalta ve Potsdam mirası» üzerine, destekçilerinin Avrupa'nın şimdiki bölünmüşlüğünü, ilgili anlaşmaların sonucu olarak gördükleri ve «her iki süper güç»ü suçladıkları teoriler de benzer rol oynar. Bu görüşleri ileri sürenler Varşova Antlaşması üyesi ülkelerin, iki askersel blokun dağıtılması, yumuşama ve Avrupa'da cepheleşmenin durdurulması üzerine üstüste yinelenen önerilerini görmezlikten geliyorlar. Onlar nesnel olarak, sosyalist ülkeleri zayıflatmaya ve İkinci Dünya Savaşı sonunda varılan, tüm ulusların ve barışın yararına olan anlaşmaların antifaşist içeriğini boşaltmaya çabalayan gericiilere yardımcı oluyorlar.

11. Kongre'de ele alınan en önemli sorunlardan biri de ülkenin içinde bulunduğu ve kapitalizmin genel bunalımının sonunda sürekli keskinleşen derin ekonomik bunalımdı. Kapitalizmin genel bunalımı Yunanistan'da daha çok ekonomimizin bağımlı yapısı nedeniyle özellikle hissediliyor.

Bugünkü durum ülkemizin savaş sonrası, kâr, yabancı ve yerli tekel-lerin egemenliği, insan gücü ve ulusal kaynakların talanı üzerine kurulmuş olan gelişmesinin «doğal» bir sonucudur.

Üretim durgunluk dönemine girmiştir veya hatta düşmektedir. Geçen yıl (ardarda iki yıldır) sanayi üretiminde mutlak bir düşüş oldu. Sanayide ve tüm olarak ekonomide yatırımlar 70'li yılların başlarına oranla daha az oldu. Emekçi halkın ücretlerini yutan enflasyon çok yüksek bir oranda duruyor. İşsizlik şimdiye dek görülmemiş boyutlara vardı, işgücünün yüzde sekizini aşıyor. Yaşamın nitel koşulları sorunu ve çevre kirlenmesi sorunu son derece çetinleşti. Aşırı borç yükleriyle gün geçtikçe daha çok işyeri kapanıyor veya ciddi güçlüklerle karşılaşıyor. AET üyeliği bunalımın et-

kilerinin daha da kötü olmasına neden oluyor. Yerli ürünler, öteki Avrupa ülkelerinin malları tarafından kısa zamanda iç pazarın dışına itiliyor.

Bugünkü çöküşün önüne geçmek için, her alanda antitekel karakterde köklü yapısal değişikliklerin gerçekleştirilmesinin zorunlu olduğunu biz komünistler açık olarak belirttik. PASOK hükümeti ise kendi programının tersine bir yolda gidiyor. Bunalıma ve onun daha da derinleşmesine yol açan nedenleri ortadan kaldırmak için hiçbir şey yapmıyor. Büyük sermayenin egemen konumuna ve aşırı kârlarına dokunulmuyor. Rejim ekonominin kamu ve özel sektörleri arasında kararsız bir denge kurmaya ve olanaksız olan bir uyumu, emekçi halk ile tekelci sermayenin çıkarları arasında uyum sağlamaya çalışarak bir çıkış yolu arıyor. Önceden söz verdiği gibi Yunanistan'ı AET'den çıkarmak yerine, topluluk içinde ülkemiz için özel koşullar elde etmeye çalışıyor.

Bu yıl hükümetin uyguladığı ücret politikası özellikle ilgili kanun nedeniyle, yaşam standartlarının şiddetli sarsılması anlamına gelen ücretlerin dondurulmasına yol açıyor. Aynı zamanda drahminin yüzde 15 devalüasyonu (resmi oran), ücretli emekçilerin gelirlerini çok olumsuz yönde etkileyen yeni bir fiyat artışı dalgası getiriyor.

Rejimin bu politikası halkın, sağın demagogik amaçlar için sömürmeye çalıştığı hoşnutsuzluğunun ve ümitsizliğinin kaynağıdır.

Kongre öncesinde ve Kongre sırasında, hükümetin politikasının ana yönleri ve bu politikanın sonuçları, aynı zamanda PASOK'un eylemlerinin niteliği, sınırları ve perspektifleri ve bizim bu partiye karşı tutumumuz çok geniş olarak tartışıldı.

PASOK, diktatörlüğün devrilmesinden sonra politik bir güç olarak ortaya çıktı ve biçimlendi. Onun temel görüşleri, içinde çelişkiler taşımakla beraber, antiemperyalist ve antitekel içeriklidir. Ama sonradan onun politikası ve yapısı adım adım değişmeye başladı ve bu eğilim ana muhalefet partisi olmasından ve özellikle erke gelmesinden sonra daha da güçlendi. PASOK'un gelişmesinin başlangıç aşamasının tipik yanı olan köktenciligi giderek daha az görülür oldu, üye yapısının politik ve ideolojik karmaşıklığı arttı ve yürüttüğü politika daha çekişken bir karakter aldı, açıklamalarında kesinlik azaldı.

Kanıtlardan yola çıkarak PASOK'u kendine özgü bir sosyal-reformist parti olarak tanımlıyoruz. Bu kendine özgümlük partinin sosyal (esas olarak küçük burjuva) tabanından, onun politikasından ve Yunanistan gerçeğinin kimi özelliklerinden ileri geliyor. PASOK içinde sol radikallerden burjuva merkezcilere, teknokratlara ve reformistlere kadar farklı veya hatta birbiriyle çelişen eğilimlerde olanlar birarada bulunuyorlar. Bugün ağırlıkta olan reformist eğilimlerdir ve hükümetin politikasını belirleyen ve biçimlendirenler onlardır.

PASOK'un, ülke için yaşamsal öneme sahip her alanda (ekonomi, dış

politika ve demokrasi uygulamaları) çelişkili ve tutarsız olan politikası, tekel egemenliğinin belirleyici kuruluşlarına ve Yunanistan'ın ABD'ne ve NATO'ya bağımlılığına dokunmayan modernleştirmelerle ve reformlarla sınırlı kaldı. Bu politika halk hareketinin gelişmesini karmaşıktırıyor, güçler dengesinin gericilik aleyhine daha da değişmesini engelliyor. Özel olarak, PASOK'un ilerici çevrelerle işbirliği konusunda devam eden olumsuz tutumu emekçi halkın savaşımını ciddi bir şekilde zayıflatıyor ve bundan sağ yararlanıyor. Yeterince sağlam bir demokrasi cephesi kurulmasına etkin biçimde katkıda bulunmanın tek yolunun, YKP'nin yığınlar içindeki ve parlamentodaki konumlarını güçlendirmek olduğunu düşünüyor.

Bu sonuçları çıkarırken, çeşitli biçimlerdeki işbirliğinin, PASOK gibi sosyal-reformist yönelimli akımların yanısıra belli kesin önkoşulların, halk hareketinin güçlü baskısının ve daha güçlü bir YKP'nin ülkenin gereksinimi olan demokratik antitekel ve antiemperyalist dönüşümler için, kendilerine düşen katkıları yapabileceklerini kesinlikle yadsımıyoruz. Komünist Partisi bu olanakları genişletmek için sürekli çalışıyor ve her alanda, özellikle yığın savaşımalarında ilerici güçler arasında işbirliği görüşünü savunuyor.

Kongrede Yunanistan'ın bugünkü bunalıma reformist yarı önlemlerle veya halkın katılımı olmaksızın son vermeyeceği vurgulandı. Ulusun büyük sorunları ve ülkeyi tehdit eden tehlikeler, emperyalist çıkarlarla çatışan çözümler gerektirir. Gerçek değişimler, biricik çıkış yoludur. Buna uygun olarak Kongre, ülkenin ve halkın karşı karşıya olduğu en keskin ve ivedi sorunların çözümü, özellikle ekonomik sorunların antiemperyalist, antitekel çizgide çözümü için gerçekçi öneriler içeren bir program hazırladı. Bu önerilerin gerçekleşmesine, ilerici güçler arasında yakın işbirliği ve halk hareketinin desteği olması koşuluyla şimdi bile başlanabilir.

Ekonomik konularda önerilerimiz genel olarak şu şekilde sıralanabilir: Tekellerin ayrıcalıklarının, özel haklarının sınırlandırılması, halkın yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve onlar yararına bir temel vergi reformunun gerçekleştirilmesi, ekonominin stratejik önemdeki tüm kollarının millileştirilmesi, devlet yatırımlarının üretime kanalize edilmesi, devlet sektörünün ekonominin ileriye yönelik yeniden kuruluşunun kaldırıcı olarak kullanılması, AET'ye üyeliğin etkilerinin üstesinden gelmek için gecikmeden somut adımlar atılması ve sonra onun zincirlerinin koparılıp atılması.

Dış politika alanında Komünist Partisi, NATO'dan tamamen ayrılışa doğru bir adım olarak blokun askersel kanadından çıkılmasından, askersel üsler konusunda Yunanistan-ABD görüşmelerinde, topraklarımızdaki üslerin kısa zamanda tamamen ve kesin olarak sökülmesi için teknik açıdan zorunlu olduğu kadar süreler veren bir programın kabul edilmesinden, Yunanistan ile Türkiye arasındaki anlaşmazlıklara Atlantik bloku dışında ve ABD'nin hakimliği olmaksızın çözüm yolu aranmasından, Kib-

ris sorununun gerçekten uluslararası bir sorun durumuna getirilmesi için Yunanistan'ın destek vermesinden yanadır.

Demokrasi konusunda önerilerimiz genel olarak şu taslağı içeriyor: Devlet aygıtının demokratikleştirilmesi, her tür ayırımın kaldırılması, Anayasa'da demokratik bir reform, yönetimin gerçek demokratik desantralizasyonu, kısmi temsil ilkesine dayalı bir seçim sisteminin getirilmesi, kararların alınmasına emekçi halkın ve gençliğin gerçek katılımı ve ötekiler.

Elbette bu öneriler tekellerin dayattığı düzenin veya emperyalizme bağımlılığın tamamen ortadan kaldırılması demek değildir. Ancak bu önerilerle hedeflenen, şu veya bu ölçüde onlara karşı yönelik gerçek değişimler sağlamaktır. Bu değişimler için keskin sınıfsal çelişkiler ortamında verilen savaşım, yığınların devrimci konumlara daha da yaklaşdırılması, tekelci oligarşinin konumlarının zayıflatılması ve sınırlandırılması amaçlanıyor.

Gerçek değişim, sosyalizme giden özgün bir «Yunanistan yolu» değildir, ama bu «bugün için savaşırken yarını unutmadığımızı» gösterir. Bu, belirli koşullarda ülkenin antiemperyalist, antitekel demokrasiye geçişi olanaklı kılacak güçler dengesine kavuşulmasına, YKP'nin 9. ve 10. Kongrelerinde geliştirilen stratejiye uygun olarak sosyalist perspektifin açılmasına hem nitel hem de nicel bakımdan yardımcı olacak bir politikadır.

YKP, sürekli gerçek değişim için çalışıyor. Bu sağa, tekelciliğe ve emperyalizme karşı esas kalıcı savaşım cephesidir. Kongre, bu bağlamda partinin güncel taktiklerini ve hükümete karşı tutumunu görüştü.

Komünistler şimdiye dek olduğu gibi bundan böyle de kendilerini hükümetin politikasını genel olarak eleştirmekle sınırlamayacaklar. Onlar muhalefet olsun diye karşıt konum almazlar. Şimdiye dek hükümetin gerilemelerini, ödünlerini ve politikasındaki öteki olumsuz yanları eleştirirken, onun her olumlu adımını destekledik. YKP, koyduğu ağırlığın bu anlamda daha yaratıcı ve yalnızca genel politikayı değil, somut sorunların toplamını içermesini istiyor. Biz eleştirilerimizin, diyalogu ve emekçi halkın birliğinin sağlanmasını kolaylaştırması için giderek daha açık, somut ve yapıcı olmasını istiyoruz. Parti kritik durumlarda bile olumlu sonuçlara götürecek doğru çözümler öneriyor.

Biz, sağ ile PASOK arasındaki önemli farkı gözardı etmiyoruz ve çeşitli çevrelerin partimize dayatmak istediği ya sağ ya da PASOK biçimindeki ikilemi reddediyoruz. Komünistler soruna böylesi bir yaklaşımı kabul et-selerdi bu sadece egemen sınıfa ve onun iki partinin sırayla devletin dümeninin başına geçirilmesi planlarına yarardı; bu YKP'nin PASOK'un kuyruğuna takılmasını getirir ve halkın, PASOK da içinde tüm demokratik partilerinin ve örgütlerin çıkarlarını zedelerdi. Gelişmeleri çıkmaza sokmak ve daha tutucu güçlerin karşı saldırılarını sürdürmelerini kolaylaştır-

mak olacağı için, PASOK'a cepheden saldırı taktiğini de reddettik. YKP taktiklerini saptarken yalnızca hükümetin şimdiki politikasını değil, serinkanlılıkla ve nesnel olarak tüm sınıf güçlerini de inceler. Biz PASOK'un emekçi halk yığınına etkilediği ve onun saflarında hâlâ değişimden yana seslerin yükseldiği gerçeğinin yanında, sağcı güçlerin çabaları, uluslararası durumu ve politik geri dönüş olasılığının ortadan kaldırılması gereğini dikkate alıyoruz.

Komünist Partisi'nin aktif müdahalesinin amacı emekçi halkın kazanımlarının savunulmasına ve sağın halktan daha da yalıtılmasına yardımcı olmaktır. Partimiz yığınların hükümetin politikasından hoşnutsuzluğunun ileriye doğru yönelmesini, işçi sınıfı ve halk hareketinin birlik temeli üzerinde yayılmasını ve gerçek bir değişim için olanaklar açmasını istiyor.

YKP, emekçi halkın hükümet ve sermaye çevrelerinden yerine getirilmesini istedikleri istemlerini destekliyor. O aynı zamanda yığınları, sonul amaçları her tür reformu engellemek ve demokratik kazanımları yok etmek olan faşistlerin ve öteki karanlık veya sorumsuz güçlerin kışkırtmalarına, baltalama eylemlerine karşı uyarıyor.

Ekonomik sorunların çözümü için savaşım süreci içinde, YKP işçi sınıfının, halkın bir bütün olarak birliği için, demokratikleşme için, emperyalizme ve tekelciliğe karşı, daha iyi bir yaşam için savaşım içindeki öncü rolünün pekişmesinin sağlanması uğrunda çaba harcıyor.

Kongrede, bu politik perspektifin, ülkedeki ilerici güçler arasında işbirliği olmaksızın olanaksız olduğu belirtildi. Yaşam, bir yılı aşkın bir süredir hükümetin, ülkenin antiemperyalist, antitekel çizgide yönetilmesi istemine yanıt olarak yaptığı «bağımsız» planların çok etkili olmadığını ve YKP'siz, özellikle de ona karşı hareket edilerek gerçek bir değişimin olamayacağını gösterdi. Birçok güçlükler ve engellerle karşılaştıkça, hükümetin verdiği ödünleri ve ümitlerinin boşa çıktığını gördükçe halkın giderek daha geniş kesimleri bu gerçeklerin farkına varıyor.

Kongrede ülkede, eğer gerçek bir değişim olacaksa ve ilerleme kaydedilecekse, demokratik bir hükümete gereksinim olduğu açıkça belirtildi. *Demokratik bir hükümetle* biz, şu veya bu biçimde gerçek değişimden yana olduğunu açıklayan herkes tarafından desteklenen, onların çıkarlarını ve özlemlerini *yansıtan*, her alanda asgari bir antiemperyalist, antitekel program uygulayacak olan, *halk hareketine dayanan* bir hükümet kastediyoruz. Sağın yenilgisinde belirleyici katkısı olan güçler arasındaki geniş işbirliğine dayanan, ancak bu yapıdaki bir hükümet tüm güçlükleri ve engelleri aşabilmenin olanaklarını ve araçlarını bulabilir ve gerçek yolu gösterebilir.

Şurası açık olmalıdır ki, Komünist Partisi önerilerde bulunurken koşullar ne olursa olsun hükümete «basitçe» katılma veya parlamento çoğunluğunun bir parçası olma arzusunda değildir. Biz, halktan yalıtılmış

olarak bir değişim gerçekleştirme görevinin hükümete «teslim edilmesine» karşıyız. Bizim için önemli olan yönetimin ana desteğini oluşturan glerde değişim, halkın ezici unluğunun daha çok aktifleşmesi ve ülkenin yönetimiyle ilgili politik doğrultuda ve programda değişikliklerdir. Biz komünistler yığınların girişimini ve bağımsız eylemini, onların toplumsal yaşamın her alanına gerçek katılımını önleyen değil, teşvik eden ve ilerici değişimlerin başlıca araçlarından biri olarak yığınsal halk hareketine güvenen bir hükümet istiyoruz.

Bu politika partimiz tarafından yaratılmış değildir, bu, Yunanistan gerçeğinin, halkın ve ülkenin gereksinimlerinin, gerici değişimlerin önüne geçme gereğinin sonucudur. şunu da biliyoruz ki, gerçek değişimden yana olan güçler sayıca büyüktür, güçlüdür ve tüm güçlüklere karşın birliğe, ortak eyleme giden yolu bulacaklardır.

YKP bu politikasını ne PASOK'un liderliğinin bugünkü durumuna bağlı olarak izliyor, ne de onun katı bir çizgiyle, tek hedef çerçevesiyle veya bir cepheyle sınırlandırıyor. Birlik için çaba sarfederken partimiz, öteki bazı etmenleri gözardı etmeden, PASOK çatısı içindeki aktif köktenci halk güçlerine güveniyor. Özellikle, burjuva partilerinin içinde bulundukları bunalımı ve PASOK'un pratikteki politikasının yığınların dşncelelerinde olumlu değişiklikler için giderek daha geniş olanaklar yarattığını gözden kaçırmamalıyız.

Görüşleri her zaman kesin, açık olmayan değişik güçler çeşitli yollarla, ülkenin yakıcı sorunlarının çözümü için ciddi ve etkin bir birleşik çaba uğruna YKP ile işbirliği gereğini anlamaya başlıyorlar. Partimiz bu eğilimleri destekliyor ve belli sınırlı amaçlar için bile olsa, birleşik eylem gerçekleştirmenin ve gerçek değişim için birliğin çerçevesini, eylemlerin çapını genişletmenin yollarını ve araçlarını araştırıyor. Bunun sürekli ve sarsılmaz temeli, nasıl olursa olsun hiçbir ayırım ve istisnasız tabanda halkın birliği politikası, ortak sorunları çözmeyi ve antiemperyalist, anti-tekel-dönüşümleri gerçekleştirmeyi amaçlayan politikadır. Biz teki güçlerle herhangi bir biçimdeki işbirliğinin yalnızca halkın birliği temelinde olmasını ve ona güvenle dayanmasını değil, aynı zamanda ona hizmet etmesini, onun sağlamlaşmasına katkıda bulunmasını istiyoruz.

Yeni olanakların yanısıra tüm karmaşıklığı ve güçlükleriyle ülkenin bugün içinde bulunduğu durumda, kazanmış olduğu deneyimler sayesinde partimizin yeni güçlükleri aşabileceğinden, önemli görevleri başarıyla yerine getirebileceğinden eminiz. YKP'ni politika sahnesinde yalıtılma girişimleri başarısız kaldı. Parti, işçi sınıfıyla ve halkla, yıllar boyu süren savaşım ve özveri sonucu sıkı bağlarla bağlı olduğunu gösterdi.

şu da doğru ki, YKP'ne ve halk hareketine indirilen sayısız darbeler bizi tekrar tekrar g durumlarda bıraktı. Ama yaşam partinin yeniden ayağa kalkabileceğini gösterdi. Bugün YKP'nin ülkede büyük bir etkisi

vardır. Parti güçlenmiştir, ama komünistler daha yapacakları çok şey olduğunu unutmuyorlar.

İçinde bulunduğumuz dönem, kendimizi gevşekliğe kaptıramayacağımız bir dönemdir. Koşullar ve gelişmeler, partinin görevlerini başarıyla yerine getirmesi, çalışmasını yeni bir düzeye yükseltmesi, halk arasında artan bir güven kazanması ve pratik politikada yaratıcı ve militan bir ruhla, birlik temeli üzerinde faaliyet göstermesi için sorumluluğunu daha da önemle kavramasını gerektiriyor.

11. Kongrede partinin, devrimci geleneklerini sürdürerek, gelişmesinde nitel bir sıçrama yapması gerektiğini vurguladık. YKP, eğer gerçek değişime ulaşmak ve ardından ülkemizde halk için antiemperyalist, antitekel demokrasiyi ve sosyalizmi gerçekleştirmek istiyorsa, yığınların, sınıf savaşımının, politik bağlaşıkların partisi ve erk partisi olmalıdır.

YKP'nin 11. Kongresi'nin başarısı bize doğrulanmış bir iyimserlik ve ivedi sorunları çözme yeteneğimize güven veriyor.

Fabrikalarda parti gazetesi

Fritz Noll

Alman Komünist Partisi Yönetim Kurulu üyesi

Uzmanların tahminlerine göre Federal Almanya Cumhuriyeti'nde (FAC) «sıradan» bir vatandaş her gün altı saatini televizyon seyrederek geçiriyor. Günden güne ülkemizde halk enformasyona boğuluyor. Basın, radyo ve televizyon, kültürel ve politik yaşamı ve insanların düşünce ve davranışlarını doğrudan etkiliyor. Varolan düzen adaletli mi yoksa haksız mı? Değiştirilebilir mi? Kişi, mutluluğu, tek başına mı yoksa ötekilerle birlikte ortak eylemlerde mi aramalı? İnsanlar bu soruların yanıtlarını yığınsal iletişim araçlarının baskı prizması aracılığıyla görmeye eğilim gösteriyor.

Öteki kapitalist ülkelerde olduğu gibi, FAC'de de burjuva basını tekellerin elindedir ve yığınlaşma süreci içindedir. Tekeller, özel ticari televizyonu empoze etme çabalarını gevşetmiyorlar. Bu, çoktan dev boyutlardaki beyin yıkama makinesinin daha da büyümesi tehlikesini yaratıyor. Demokrasi ve sosyal ilerleme savaşımında komünistlerin temel istemlerinden birisi de, bu nedenle, yığınsal iletişim araçlarının demokratikleştirilmesi ve özel sermayenin belirleyici etkisinden kurtarılmasıdır. İkinci görev, ki biz bunu gücümüzün kapsamında görüyoruz, bizzat komünist basını geliştirmeyi sürdürmektir. Bunlar, AKP'nin merkez organı «Unsere Zeit», kent, semt ve fabrika parti gazeteleridir.

Kapitalist fikir çarpıtma aygıtında ve bir bütün olarak da burjuva enformasyon stratejisinde büyük bir eksiklik vardır. Egemen sınıfın basınından yöremizdeki endüstri işletmelerinde ve atölyelerde neler olup bittiği, çalışan kişinin ne istediği, ne düşündüğü konusunda hiçbir şey öğrenemezsiniz. Komünist fabrika enformasyon stratejisi, işte tam bu noktadan başlar. Daha 1925 başlarında, I. Tüm Almanya Ajitasyon ve Propaganda Konferansı'nda alınan kararda, parti gazetelerinin insanlara enformasyon vermesi, her şeyden önce de burjuva ve sosyal demokrat basın tarafından gizlenen olgu ve gelişmelerden haberdar etmesinin vurgulanması, bir rastlantı değildi.

FAC'de demokratik kamuoyu, yığınsal iletişim araçlarındaki durumu giderek daha kararlı biçimde protesto ediyor. Radyo yayıncılığının demokratikleştirilmesini, televizyona ulaşma ve yayınların içeriğini etkileme hakkını savunan sivil girişimci grupların sayısı sürekli artıyor. (!) Dahası, burjuva basınının sendikalarındaki durumu görmezden gelmesi, bizzat bu yığınsal iletişim araçlarındaki sosyal gerginliklerin büyümesi ve basının

(!) Bak: Gerhard Deumlich, Komünistler ve yığınsal iletişim araçları», BSS, № 8, 1981. (Not Red.)

büyük şirketlerin elinde yoğunlaşması sürecinin derinleşmesi, sendikaları, bu alanda kendi politikalarını canlandırmaya yöneltti. Özellikle, basın, radyo, ve televizyon çalışanlarının kendi sendikalarını kurma kararlılıkları ve varolan sendikaların radyo ve televizyon programlarının hazırlanmasında söz sahibi olma istemi, bunun kanıtıdır. Sonra ticari amaçlı olmayan ve günlük tirajları birkaç milyonu bulan ve AET'nin fabrika gazetelerinin etkisinde olan alternatif yayınlar geliyor. ⁽²⁾ Bunların tümü, uzun ömürlü değildir, ama buna karşın bu tür basının tirajı da aralıksız yükselmektedir.

Tekelci yığınsal iletişim araçlarının kamuoyu bilincini genişlemesine çarpıtması ve bu türden araçlara giderek artan güvensizlik nedeniyle, AKP'nin fabrika gazetelerinin rolü büyüyor.

Komünist işçilerin çıkarttıkları ve dağıttıkları ilk fabrika gazeteleri Almanya'da 60 yıl önce çıkmaya başladı. 1923 yılında Komünist Partisi'nde bir ajitasyon-propaganda bölümü ve basın bürosu kuruldu. Bunlar, gazetelere çok sayıda materyaller gönderiyorlardı. AKP'nin 10. Kongresi (Berlin, 1925) parti fabrika gazetelerine önemli bir ivme verdi. Burada onaylanan yeni Parti Tüzüğü'ne göre, endüstri birimlerindeki parti grupları, komünistlerin çalışmasının başlıca merkezi olmalıydı. Günün görevi şöyle formüle ediliyordu: «En iyi kadrolar fabrikalara ve sendikalara! Yığınların içerisinde en basit günlük çalışmada yıllarca ardıcılık ve hazırlık! Alman komünistlerinin gereksinimi budur.»

Parti fabrika gazeteleri, daha baştan sınıf savaşımının merkezinde yer alıyordu. Kapitalist rasyonalleştirmenin etkilerine karşı çıkıyor ve yığınsal grevlerin en ön sırasında yer alıyorlardı. Halkın, toprak aristokratlarına tazminat ödenmesine karşı olduğunu gösteren referandumu, ağır kruvazörlerin yapımına yönelik yığınsal protestoyu desteklediler. Ruhr'daki çelik işçilerine yönelik lokavt sırasında dayanışma eylemleri örgütlediler. Tırmanan faşizm tehlikesine karşı savaştilar ve yorulmaksızın birleşik anti-faşist cephe çağrısında bulundular.

1932'de (başka deyişle nazilerin erke gelmelerinden bir yıl önce, Komünist Partisi'nin basını, savaş öncesi en yüksek gelişme düzeyine vardığında, Almanya'da yaklaşık 3.000 fabrika gazetesi vardı.

Ülkenin tepesine çöreklenen korkunç faşizm 12 yıl sürdü. Naziler komünist ve sosyal demokrat partileri yasakladılar, sendikaları çözdüler. Ne ki, derin gizlilik koşullarına giden komünistleri susturamadılar. Kimi fabrika gazeteleri çıkmaya devam etti. Karanlık bodrumlarda ilkel araçlarla basılıyor ve gizlice fabrikalara sokuluyorlardı. Birçok yoldaş bu uğurda canını verdi. Fakat fabrikalarda, başka bir Almanya'nın sesi duyulmaya devam etti. Bu ses nazilere, rejimlerinin çöktürüleceğini söylüyordu.

(2) Kapitalist ülkelerde, alternatif basın, büyük şirketlerle ilişkileri bulunmayan ve değişik örgütlerin ve grupların kooperatifliği temelinde ya da sempatizanların sağladığı gelirlerle çıkan yayınlara denir.

Faşizm İkinci Dünya Savaşında yenildikten sonra AKP'nin fabrika gazeteleri hızla büyümeye başladı. Bu kez açlığa karşı savaşıyor, savaş suçlularının hükümet aygıtından temizlenmesi için baskı yapıyor, birlik sen-dikalar ve Batı Almanya'nın demilitarizasyonunu istiyorlardı. 1956'da yasalar çiğnenerek Almanya Komünist Partisi yasa dışı ilan edildi. Bu, daha 12 yıllık illegalite demekti. Fakat bu gazeteler, fabrikalarda çıkmaya devam ettiler. Bu gazeteler, Baden-Württemberg ve Schleswig-Holstein'deki çelik içilerinin büyük grevlerinin örgütlenmesinde merkezi bir rol oynadılar. Olağanüstü hal yasalarına karşı hareketin büyümesine katkıda bulundular. Yığınları geleneksel Paskalya Yürüyüşleri için hareketlendirdiler. Vietnam halkıyla dayanışma eylemlerinin hazırlanmasına yardım ettiler.

1968'de Alman Komünist Partisi'nin kurulmasıyla birlikte (bu, fabrika gazetelerinin özel sayılarında ilan edildi) birçok endüstri biriminde yeni parti gazeteleri çıkmaya başladı. Bunlar, Lenin'in parti ajitatörüne verdiği şu görev temelinde çalışıyorlardı: «... Faaliyetlerimizi, işçi sınıfının yaşamının pratik güncel sorunlarıyla birleştirmeli, işçilere bu sorunları kavramada yardım etmeli, işçilerin dikkatini en önemli haksızlıklara çekmeli, onlara işverenlerden istediklerini daha kesin ve pratik biçimde formüle etmelerine yardım etmeli ve işçiler arasında dayanışma bilincini geliştirmeliyiz.»⁽³⁾

Bu gazeteler, fabrika parti örgütlerinin organlarıdır. Bu örgütlerin üyeleri tarafından hazırlanırlar ve semt ya da belediye parti örgütlerinin basımevlerinde, genellikle küçük ebatta basılırlar. Ayda bir (kimi zaman daha sık, fabrika kapılarında dağıtılırlar. Duruma göre, özel sayılar basılır.

Bu gazetelerin başlıca görevi, işçilerin bu gazeteleri tüm çalışanların militan organları olarak görmelerini sağlamaktır. Bu nedenle, birinci sayfa, genellikle, söz konusu fabrikanın sorunlarına, işten atmalara, işverenin keyfi hareketlerine ve yönetimin iş yeri azaltma ve işçilerin zararına rasyonalizasyona gitme planlarına ayrılır. Bu sayfa, ücret artışı için ya da toplu çıkartmalara karşı savaşım dönemlerinde olağanüstü önem kazanır. Doğaldır ki, ABD Başkanı Reagan FAC'ni ve öteki Batı Avrupa ülkelerini SSCB-Batı Avrupa gaz boru hatı için Sovyetler Birliği'ne donatım satmamaya zorladığı sıralarda, (bu binlerce kişi için işten atılma demekti) fabrika gazetelerinin birinci konusu, bu pervasız dayatmaya karşı protesto olmuştur.

Bir başka görev, devlet tekelci sistemiyle emekçi halkın işverenlere karşı savaşımında elde ettikleri kazanımlara yönelik saldırıları arasındaki, kamu harcamalarına düşen payın azaltılması ile silahlanma arasındaki, endüstri işletmelerindeki demokratik hakların kısıtlanması ile devletin ge-

(3) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 2, s. 447-448.

nelde sağa kayması arasındaki bağı açık ve inandırıcı bir biçimde gösterilmesidir. Daha genel sözlerle ifade edersek, AKP'nin politikasını izlemek ve onun çeşitli sorunlara ilişkin alternatiflerini anlaşılır ve canlı bir biçimde ortaya koymak, fabrika gazetelerinin görevidir.

Fabrika gazetelerinin düzenli bir konusu da Avrupa'da güvenlik için verilen savaşımdır. Bu gazeteler, Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin barış girişimlerini açıklar ve popülarize ederler ve kapitalist ülkelerle yapıcı işbirliği önerilerini, barış hareketine aktif katılmaya çağırırlar ve «doğudan gelen tehdit» yalanını sergilerler. Düzenli olarak işçilere, sosyalist ülkelerdeki kazanımları anlatan yazıları yayınlarlar.

Ayrıca bunlar, çalışanları, kendi çıkarlarını savunmak için militan eylemler için hareketlendirirler. Burada komünistlerin sosyal demokratlarla eylem birliği sağlama çabaları, odak noktasındadır. Sendikaların birliğini savunurken, AKP, emekçileri, işçi sınıfının çıkarlarını en militan koruyan sendikalara yönlendirir.

Gazeteler, AKP'nin fabrikalar içinde ve dışındaki etkinliğinin ve saygınlığının büyümesine katkıda bulunur. Son yıllarda konut, okul, çocuk yuvası, dinlenme ve boş zamanları değerlendirme, gaz, su, ulaşım ve elektrik gibi sorunlara daha geniş yer veriliyor. Semt komitesinde çalışan yoldaşlarla işbirliği, olağanüstü büyük bir değer taşır. Bu gruplar, gazetelerin işçi semtlerindeki konut sorunları, özellikle de kimi büyük şirketlerle ilgili olanları üstüne yazdıklarını çalışmalarında kullanıyorlar.

5.000 kişilik işyerlerinde gazete, 1.500–2.000 adet basılıyor. Yoldaşlarımız, gazetenin elden ele dolaşmasının ve insanların gazeteyi istemelerinin gerektiğini düşünüyorlar. Çoğu kez bunlar kantinlerin önündeki duyuru tahtalarında da sergilenmektedir.

Fabrika basınının hiçbir eksikliği yoktur demek istemiyorum. Örneğin, her durumda söz konusu fabrikada olup bitenlerle tüm toplumu etkileyen sorunlar arasındaki bağ, inandırıcı biçimde kurulamıyor. Yayınların aralıksız çıkmasını sağlamada da zorluklar var.

Sınıf düşmanımız, AKP'nin fabrika gazetelerinin ne denli etkin bir silah olduğunun farkındadır. Batı Alman İşverenler Derneği Enstitüsü, bu gazetelerin, işçiler için, (ulusal düzeyde çıkan ve okudukları gazete, radyo ya da televizyondan sonra) ikinci en önemli enformasyon kaynağı olduğunu varsaymaktadır. Fabrika gazetelerinin etkinliğinin bir başka göstergesi, burjuva gazetelerinin sürekli bunların faaliyetinden yakınması ve bunlara saldırmasıdır. İlginç bir nokta, son 15 yıl içerisinde sosyal demokratların ve Maoocu grupların kimi yerlerde de Hristiyan Demokrat Birlik'e yakın örgütlenmelerin de fabrika gazeteleri çıkarmaya kalkışmalarıdır. Ne ki, tümü kısa ömürlü olmuştur ve işçilerin ilgisini çekmemiştir. Bunun nedeni basittir: Fabrika yaşamının derinliklerine sızmak isteyen-

ler, açık sınıfsal konum almak zorundadırlar, ve bu yalnızca AKP'nin yapabileceği bir şeydir.

Bir AKP grubunun çıkarttığı militan ve popüler fabrika gazetesi, «Heisse Eisen» (Sıcak Demir)'dir ve 15 günde bir «Hoesch» tekelinin Dortmund işletmesinde yayınlanmaktadır. 13 yıldan beri çıkmaktadır. Bu gazete, işçileri kolektif eylemlere hareketlendirmeyi, özellikle sınıfsal çatışmaların keskin olduğu dönemlerle işçileri birleştirmeyi başarmaktadır.

1981'de işçilerden gizli olarak şirket işletmeyi nakletmeyi planladı. 10 binin üzerinde işçi, işsizlik tehlikesiyle karşı karşıya kaldı. «Heisse Eisen» bunu açıklayan ilk organ oldu. «Çelik üreticilerinin kenti Dortmund'umuz yok olmaya mı mahkumdur?» diye sordu. Kentin tüm nüfusunun katıldığı bir dayanışma hareketi başlatıldı. Gazete hemen kapışıldı.

Zamanında olayın duyurulması ve yığinsal protesto sonucu olarak şirket, planını, bundan vazgeçmemesine karşın, uygulayamadı. Bu nedenle, çelik işçilerinin savaşımları sürüyor ve «Heisse Eisen»de yorulmaksızın bunu yansıtıyor.

Son birkaç yıldan bu yana, Yılbaşı arifesi, Dortmund'da «Heisse Eisen»-le bir gece olarak kutlanıyor. Bu, çelik işçilerinin aileleriyle birlikte katıldıkları bir festivaldir. Bu, öteki parti gruplarının da dikkatini çeken iyi bir gelenek oldu. «Heisse Eisen» konusunda söylediklerimin çoğu, ötekiler için de geçerlidir. Bunlardan biri «Roten Kafer»dir («Kızıl Böcek» ve Volkswagen çalışanları için basılmaktadır, bir başkası «Kiek ut»dur (Kuzey Alman diyalektiğinde keskin bakış demektir) ve Hamburg limanında çıkarılmaktadır.

Fabrika parti gruplarını desteklemek için semt, belediye parti örgütleri ve AKP Yönetim Kurulu, bu gazeteleri çıkartan işçiler için seminerler ve kurslar düzenlemektedir. Genel politik eğitimin yanı sıra, pratik sorunlar da ele alınmaktadır. Enformasyon nereden alınmalı? Verilerin doğruluğunu nasıl sınamak gerek? Bir yazı nasıl yazılır? Başlıkların önemi. Bir gazetenin baskı sayfası. Neye öncelik vermek gerek?

Fabrika parti grupları için AKP Yönetim Kurulu tarafından yayınlanan «Fabrika Gazeteleri İçin Rehber» ile parti grupları için basılan aylık enformasyon bültenleri, değerli yardımcılardır. Bu bültenler, parti gruplarının kendi başlarına edinmeleri zor olan polemikler için argumanlar, mizanpaj örnekleri, karikatürleri ve desenler gibi enformasyonları içermektedir. Parti yönetimi, fabrika gazetelerinin çalışmasını tartışan özel oturumlar yapar, bunlara yardımcı genişletir ve politik faaliyetin bu önemli alanının geliştirilmesi için kararlar alır. «Unsere Zeit», «AKP fabrika gazeteleri» başlığı altında, bu gazetelerde basılan en ilginç yazılardan derlemeler yapar.

1982 Kasımında Düsseldorf'da yapılan AKP Yönetim Kurulu'nun 6. Ple-

numunda parti fabrika basınına büyük dikkat verildi. AKP Başkanı Herbert Mies'in okuduğu raporun bir bölümü, buna ayrılmıştı. «Yüzlerce endüstri biriminde parti gazetelerinin kolektifler arasında aydınlatıcı çalışmayı yürütmede güçlü bir konuma sahip olduklarını» belirten Mies, bu gazetelerin düzenli çıkartılmasının sürdürülmesi gerektiğini vurguladı. Sınıf düşmanımız, bizim fabrika gazetelerimizin hareket noktaları olarak somut koşulları ve endüstri işletmelerindeki pratiği almalarından, «çay için kaynamış suyla işe başlamalarından» endişe duyuyor. Herbert Mies, parti yönetiminin fabrika basınına yardım etmeyi sürdüreceğini belirtti. Kendi paylarına, parti grupları da gazetelerle işbirliği yapan işçilerin sayısını artırmalıdır.

Bu küçük gazeteler, bizim davamız için büyük işler başarıyor.

Sosyalizmde çelişkilerin çözümünde öznel etmenin rolü

Prof. Nikola Stefanov

*Bulgaristan Komünist Partisi MK üyesi ve BKP MK Bilim ve
Eğitim Şubesi Başkanı*

Sosyalizmde çelişkiler sorunu, yeni toplum kuruculuğunda kilit teorik ve pratik sorunlardan biridir. Bu görüşü özünde, sosyalist ölkeler toplum bilimleri adamlarının tümü savunuyor. Geçmişte, antagonizm (uzlaşmaz çelişki) ile çelişkileri özdeşleştiren, sosyalizmde hiç bir çelişkinin olmadığını ileri süren bir dizi filozofun konumunun aşıldığı söylenebilir. Bugün, sosyalizm kuruculuğunun değişik aşamalarında ortaya çıkan çelişkilerin doğası ve türleri, bu çelişkilerin yansımasının nesnel ve öznel nedenleri derinliğine inceleniyor.

Tarihsel deneyim, sosyalizm koşullarında karşıtların birliği ve savaşımı yasası, toplumsal gelişme diyalektiğinin çekirdeğini oluşturmaya devam ediyor. Komünist toplumun ilk aşaması olan sosyalizm, mutlak uyum dünyası değildir. Çelişkilerin gerçekte varolduğu yerde, bunların tüm biçimleriyle ele alınması, sosyalizmin yasallıkları ve itici güçlerinin ortaya çıkışını, ve bu temel üzerinde sosyalizmdeki süreçlerin bilimsel yönetim düzeyinin artırılmasını, şu veya bu anda ödevlerin ve en önemli ağır-lık noktalarının belirlenmesini sağlıyor. Bulgaristan komünistleri, teorik ve pratik çalışmalarında çelişkiler sorununa büyük önem veriyorlar. Bununla güdülen başlıca amaç da, yeni toplumsal düzeni güçlendirmektir. Aşağıda, BKP'nin deneyiminden çıkarak, biz, sosyalizmde ölkede içinde ortaya çıkan çelişkilerin çözümünde öznel etmenin rolü ve yeri ile ilgili olarak, bu geniş konunun sadece kimi sorunlarını ele almaya çalışacağız. Ama ilk önce ele alacağımız konuya geçmeden bazı düşünceler üzerinde duralım.

Sosyalizm, merkezinde emekçi insana gösterilen özenin, onun mutluluğuna yönelik ödevlerin yer aldığı yeni tip uygarlık ve ilişkiler yaratıyor. Çelişkilerin diyalektiğinin bir dizi özelliği de buradan kaynaklanıyor. Bu özelliklerin incelenmesinin anahtarını, Marksizm-Leninizm metodolojisi sağlıyor. «Antagonizm ve çelişki aynı şeyler değildir. Sosyalizmde birincisi ortadan kalkıyor, ikincisi ise kalıyor.» ⁽¹⁾ Olgunluğun yüksek aşamasına ulaşmış olan, onun'giderek ilerlemesinin kendi, kollektiflik temelinde gerçekleştiği sosyalist toplumda çelişkiler, antagonist çelişkiler değildir.

Sosyalizmin, uluslararası alanda emperyalizmle antagonist çelişkisine

⁽¹⁾ Lenin'in yapıtlarından derlemeler XI Moskova-Leningrad 1931, s. 357.

gelince, sosyalizm, savaşın önlenmesi savaşımı yolunda değişik sosyal sistemlere bağlı devletler arasında barış içinde yanyana yaşama politika-sıyla bu çelişkinin çerçevesini sınırlamak için koşullar oluşturuyor. Bununla birlikte, sosyalist toplumda iç çelişkilerin gelişmesine dış uzlaşmaz çelişkilerin yaptığı etki de gözardı edilmemelidir.

Sosyalist toplumda ortaya çıkan iç çelişkileri gruplaştırma sorunu, üzerinde önemle durulması gereken bir sorundur. Kanımıza göre, bunları şu üç gruba ayırabiliriz: Tüm toplumsal-ekonomik düzenler için geçerli olan çelişkiler; çağdaş bilimsel-teknik ilerlemenin özellikleriyle ortaya çıkan çelişkiler; sadece yeni toplum için karakteristik olan çelişkiler.

Birinci grubun kapsamına, üretici güçlerle üretim ilişkileri, altyapı ile üstyapı, üretimle tüketim arasındaki çelişki giriyor. Yeni düzen koşullarında ise, tüm toplumsal-ekonomik düzenler için geçerli olan çelişkiler diyalektiği yeniden üretiliyor.

Ancak onların etkisinin özelliği de şudur ki, üretim araçlarının «ortak mülkiyete» ⁽²⁾ dönüşmesi, toplumsal yapının değişik yönlerinin ve bütünü planlı bir biçimde yetkinleştirilmesi olanağını sağlıyor. Üretim ilişkilerinin ve yönetim biçimlerinin üretim güçlerine, politik üstyapının altyapıya ve sosyal yapıya uyumu sağlanıyor.

Sosyalizmde aynı zamanda genel olarak insanlığın gelişmesinin bugünkü aşamasına özgü olan, günümüz bilimsel-teknik ilerleme burgacına giren tüm ülkelerde eninde sonunda etkisini gösteren çelişkiler ortaya çıkıyor. Bunlar en başta, ekoloji, enerji, hammadde, beslenme sorunları gibi bilimsel-teknik ilerlemenin yaygınlaştırılmasının ortaya çıkardığı çelişkilerdir. Kimi kez bu sorunların bazıları, belirli sosyalist ülkelerde, ciddi sorunlar yaratıyor. Ancak yeni toplumun, bu sorunların bunalıma dönüşmesini önlemek için maddesel ve sosyal olanakları vardır. Söz konusu çelişkiler grubunun anlamının kavranılması, bunların çözümünün koşulları ve yolları, iki sistemin temelden birbirine karşıt olduğunu yansıtan sert ideolojik savaşımın aracı oluyor.

Sosyalizmin kendi doğasında yatan, nitel bakımdan yeni bir düzen olduğu için sadece ona özgü çelişkilerden söz ederken, onun işleyişi ve gelişmesinin otomatikman ve kendiliğinden gelme değil, nesnel yasallıkları kavrama ve bunların getirdiği istemleri gözönünde bulundurma temelinde insanların bilinçli çalışmaları sonucu gerçekleştiğine bakmak gerek. Bu olguya, sosyalizmden başka hiç bir toplumsal-ekonomik düzende rastlanmıyor. K. Marks, F. Engels ve V. İ. Lenin yeni toplumun bu özelliğini defalarca vurguladılar. Buradan da, sosyal gelişmenin nesnel yasallıklarını kavramanın ve onları sosyalizm koşullarında doğru kullanma yeteneğinin büyük önem taşıdığı anlaşılıyor. Elbette, nesnel yasal-

(2) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 33, s. 98.

lıklar, öteki toplumsal düzenler koşullarında da gerçekleşiyor. Orada da, örneğin devlet-tekelci kapitalizmde oldukça açık bir biçimde yansıyan toplumsal yaşam süreçlerine etki mekanizması ortaya çıkıyor. Ancak sınıfsal antagonizm koşullarında bu etki, özel mülkiyete dayalı çıkarlar çerçevesiyle sınırlıdır; yasallıklar, insanların niyetlerine ve çabalarına karşın, uzlaşmaz çelişkilerin ve bunalımların, sınıf savaşımının sertleşmesiyle kendiliğinden ortaya çıkıyor.

Sosyal-ekonomik süreçlerin, bilinçli, bilime dayalı yönetimi, yalnız sosyalizmle başlıyor. Bu genel olarak, toplumsal yaşamı etkileme mekanizmasının etkinliğini sağlıyor.

Şunun altını çizelim: Sözü edilen üç gruptaki çelişkiler işte bu mekanizma aracılığıyla çözülüyor. Aynı zamanda söz konusu mekanizma da çelişkilerden arınmış değildir. Açıktır ki, girilen tüm eylemlerin sonuçlarını (özellikle uzun bir perspektif için) önceden görmek, özellikle yeni toplumun gelişmesinin ilk aşamalarında kendini oldukça açık gösteren kendiliğinden gelmenin öğelerini tamamen dışılamak zordur. Sosyalizmin tarihsel olarak nispeten genç olduğunu gözönünde bulundurmak gerekiyor. Bu toplum, kendi içinde gelişen süreçlerin bilinçli düzenlenmesi yönünde daha yeterince deneyim birikimine sahip değildir. Ama sorun bununla bitmiyor. En önemlisi, sosyalizmin dinamik, hızlı bir biçimde gelişen bir toplum olduğu ve ona özgü olan olay ve karşılıklı ilişkilerin sürekli karmaşıklaşması ve zenginleşmesidir. Bunun için de, sosyal-ekonomik yaşamı bilinçli etkileme yöntemlerinin yetkinleştirilmesi, toplumsal süreçleri yönetme biçimlerinin ve araçlarının sürekli yeni ödevlere, eskimiş görüşlerin üstesinden gelme çalışmalarına uygun duruma getirilmesi zorunludur. Sosyalizm ne kadar olgun duruma gelmişse ve gelişmişse, yeni toplumun güçlendirilmesi için bilimsel yaklaşım, nesnel yasaların gerektirdiği istemleri gözönünde bulundurma ve onlara bağlı kalma, toplumsal, kolektif ve bireysel çıkarların uyumunu sağlama o denli büyük önem kazanıyor. Başka bir deyişle, öznel etmenin rolü artıyor. (Bu geniş anlamda, o devletin yöneticilik işlevini, partinin yönetici rolünü, emekçi kolektiflerinin çalışmalarını içeriyor). Elbette ödevlerin içeriği ve toplumsal önemde başarıların elde edilmesi olanakları, yeni sistemin yasallıklarıyla ve somut tarihsel durumla belirlenmiştir.

Sosyalizmin ilerlemesiyle nesnel olarak ortaya çıkan çelişkilere *gelişme çelişkileri* adı verilebilir. Bu çelişkiler nesnel yasaların uygulanmasının çiğnenmesi sonucu değil, onların temelinde ortaya çıkıyor. Bu çelişkilerin çözümü de yeni toplumsal düzenin yadsınmasını değil, daha da güçlenmesini, toplumun daha yüksek olgunluk düzeyine ulaşmasını sağlayan toplumsal yasallıklar temelinde gerçekleşiyor. Bunun için de, şu veya bu çelişkinin üstesinden gelinmesi için olgunlaşan nesnel olanakların uygulanıp uygulanmadığı öznel etmene bağlıdır. Eğer çelişkiler, zamanında emekçiler yararına, aynı zamanda sosyalist düzenin giderek güç-

lendirilmesi yararına çözülmüyorsa veya yanlış çözülmüyorsa, o zaman bu çelişkiler birikiyor ve sosyal ilerlemeyi frenleyici bir nitelik alabilir.

Bununla birlikte sosyalizm, onun özünden kaynaklanmayan etmenleri de içerebilir. Burada söz konusu olan özellikle özne etmenin şu veya bu halkasındaki zayıflıklardan ve eksikliklerden, yanlışlıklardan doğan, ve aynı zamanda sosyalist toplum üyelerinin bilincinde eskinin kalıntılarının yeniden ortaya çıkması sonucu doğan sorunlardır. ⁽³⁾ Böylesi zorluklar nesnel yasallıkları gözönünde bulundurma yeteneksizliği, tutuculuk ve iradecilik, sosyalizm ilkelerine uygun olmayan yöntem ve araçları kullanma sonucu da ortaya çıkıyor.

Sosyal, ekonomik ve politik çalışmaları yönetmede keyfi hareket, yeni toplumun ilkeleriyle, onun işleyiş mekanizmasıyla ve gelişmesiyle bağdaşmaz. Böylesi bir durum, partinin yığınlarla bağlarının zayıflamasına, olumsuz olayların ortaya çıkmasına yol açıyor. Şunu vurgulayalım: Sosyalist toplumun gereksinimleri keyfi hareketlere son verilmesini, doğru çözüm yolları bulunmasını gerektiriyor. Ancak, başta gelen sorun, özne etmenin yetkinleştirilmesidir. İşçi sınıfının politik öncüsü olarak komünist partisi, yaşamı sürekli incelemek, eski ve yeni ortaya çıkan çelişkilerin üstesinden gelmesi için doğru yöntemler oluşturmak ve bunları pratikte kullanmak zorundadır.

Ele aldığımız sorunun, komünist partisinin çalışma yönünü belirleyen çizgileri nelerdir?

Birincisi, özne etmen, çelişkilerin üstesinden gelen bir güç olarak ortaya çıkıyor. Burada onun en önemli işlevi, toplumsal yaşamdaki gerçek çelişkileri yalnız görmek ve ortaya çıkarmak değil, bu çelişkileri çözme zamanının gelip gelmediğini bilmek ve eğer bu gerekiyorsa, pratik eylemleri örgütlemektir. Başka bir deyişle, özne etmen, çelişkilerin olumsuz sonuçlarını ortadan kaldırmak ve çelişkileri zamanında çözmek amacıyla çelişkilerin ortaya çıkarılması için çaba harcıyorsa, o zaman gereken rolü oynayabilir.

İkincisi, sosyalist toplumun geliştiği durumda, özne çalışma ile nesnel gereksinimler arasında çelişki vardır. T. Jivkov yoldaş şunu belirtiyordu: «Partinin kongrelerinde ve konferanslarında, Merkez Komitesinin plenumlarında biz, toplumsal-politik ve ekonomik gelişmenin ortaya çıkardığı sorunları zamanında ve yaratıcı bir biçimde çözmek, ortaya çıkan çelişkileri açığa vurmak ve bunların üstesinden gelmek için sürekli çaba harcıyoruz. Biz, yaşamın karmaşık ve çok yönlü olduğunun ve belirli sorun-

⁽³⁾ Sosyalizmde çelişkilerin gruplaştırılması sorunu Bulgaristan'da T. Jivkov yoldaş tarafından ayrıntılı olarak işlenmiştir. (Bak: T. Jivkov, Partinin 12. Kongre kararlarını yaşama geçirelim. Sofya, 1981, S 165-170/Bulgarca.)

ların çözümünde yanlışlıkların olabileceğinin bilincindeyiz». (4) Nesnel gereksinim ile öznel etmen arasındaki çelişkinin üstesinden gelindikçe partinin ve halkın birliği ve sosyalizm güçlenecektir.

Üçüncüsü, yeni toplumun gelişmesinin çözümleyici koşullarından biri olarak, eleştiri ve özeleştirii temelinde onun sürekli yetkinleştirilmesi yoluyla öznel etmenin içinde varolan çelişkilerin, çözümü büyük önem taşıyor. Sosyalizmde nesnel nedenlerle olayların bu yönde gelişmesinin karşısına dikilecek sosyal güçler yoktur. Eğer yönetimin veya işçilerin belirli bir bölümü tutuculuk veya ilgisizlik gösteriyorsa, bu parti politikasından uzaklaşma demektir. Bilimsel bir çizgi izleyen parti, buna benzer gelişmeleri zamanında önlemek zorundadır.

Başında T. Jivkov yoldaşın bulunduğu Bulgaristan Komünist Partisi ve onun Merkez Komitesinin çalışma stili için karakteristik olan, parti ve devlet yöneticilerinin olgunlaşan ve yıkıcı sorunlardan kaçınmamak, gerçek sorunlara gözlerini kapamamaktır. Marksist-Leninist teorinin gerektirdiği çizgiyi şaşmadan izleyen parti, yalnız toplumun başlıca gereksinimlerini gözönünde bulundurma değil, onları daha doğuşunda ortaya çıkarma, gelişmenin genel perspektifini saptama, böylece hedefe yönelik pratik bir politikanın uygulanması için koşullar oluşturma olanağına kavuşuyor. Kanımıza göre, yeni toplumda partinin yönetici, örgütsel politik rolünü gerçekleştirmesinin önemli önkoşulu budur. Halkın temel çıkarlarını dile getiren parti, devlet, toplum organları ve örgütleri olgunlaşan sorunları, sosyal, ekonomik ve politik duruma olduğu gibi, söz konusu sorunların niteliğine en uygun yöntemleri kullanarak inceliyor ve çözüyor. Çelişkilerin başarılı bir biçimde üstesinden gelinmesinin gerekli koşulu, emekçilerin, bu sürecin gerçekleşmesine aktif katılmasıdır.

Partinin genel çizgisinin somut gerçekleşmesi karmaşık ve zor bir süreçtir. Bu süreç boyunca, özellikle parti çizgisini yeni olay ve süreçlere uygun olarak yürütme gereği sonucunda ortaya çıkan değişik türden bir dizi çelişkinin üstesinden geliniyor.

Bulgaristan Komünist Partisi, sekizinci beşyıllık planın (1981–1985) ana sosyal-ekonomik ödevi olarak, halk ekonomisinin entansifleştirilmesi, yeni ekonomik yaklaşımın ardıcıl bir biçimde uygulanması, aynı zamanda toplumsal ilişkilerin giderek yetkinleştirilmesi temelinde, halkın sürekli artan maddesel, tinsel ve sosyal gereksinimlerinin bütünsel olarak karşılanması ödevini saptadı.

Partinin saptadığı ödevlerin çözümü, Bulgaristan'da ortaya çıkan bir dizi nesnel çelişkinin üstesinden gelinmesiyle bağlıdır.

Son yıllarda biz, bazı ekonomik zorluklarla karşı karşıya geldik. Partinin yaptığı derin çözümleme şunu gösterdi: Zorluklar, Bulgaristan'da sos-

(4) Nisan çizgisi için, c. 2, Sofya, 1981, s. 580.

yalızmin maddi-teknik temelının sağladığı büyük olanak ve yedeklerden yeterince yetkin yararlanılmaması sonucu ortaya çıktı. Bu, ekonomı yönetimi sistemini ve yöntemlerini, halk ekonomisinin çağdaş yapıısıyla, onun yüksek potansiyeliyle uyumlaştırmayı gerektiriyordu. Ekonominin yönetiminde, uzun yıllar yürürlükte olan ama artık üretimi ve yönetimi örgütleme biçimlerinin yeni koşullarına uymayan kökleşmiş alışkanlıkları kullanma yönündeki süreduran ekonomik düşünce kendini gösteriyordu. Bunun yanı sıra, Bulgaristan ekonomisine dış nedenler de olumsuz etki yaptı (örneğin, ticari ilişkilerimizin oluşu kapitalist devletlerdeki bunalımlar).

Ülkemizde ortaya çıkan çelişkilerin üstesinden gelinmesi ödevini ortaya atan partimiz, Bulgaristan'da sosyal-ekonomik gelişmenin teşviki için yoğun bir çalışma yürütüyor. Söz konusu olan, özellikle gelişmiş sosyalizme geçiş aşamasının istemleri, maddi-teknik temelın daha da geliştirilmesi ile emekçilerin ve yöneticilerin belirli kesiminin yeterince uzmanlaşmaması arasındaki çelişkinin üstesinden gelinmesi için koşulların oluşmasıdır. Bu sorunun çözümünde BKP, sosyalist düzenin üstünlüğünden, kardeş sosyalist ülkelerle en başta SSCB ile dostluğun ve işbirliğinin açtığı olanaklardan tam yararlanmaya çalışıyor. Parti ve devlet, halk ekonomisi ve bilimsel-teknik politikasında değişiklik yaptı. Ekonominin gelişmesinde entansif yöntemlerin ağırlıkta kullanılması politikasına geçildi.

Öne konulan amaçlara ulaşılması için, uygun yönetsel mekanizma gerekiyor. Bulgaristan'da, halk ekonomisini yönetmenin çağdaş mekanizması oluşturuldu. Bu mekanizma, gelişmenin nesnel yasallıklarını olduğu gibi, toplumun emek kolektiflerinin ve bireylerin çıkarlarını daha iyi gözönünde bulundurmaya olanak veriyor, sözün en geniş anlamıyla emekçilerin enerjisini, bilgisini ve yeteneğini çalışmanın niteliğini artırmaya yöneltme olanağı sağlıyor.

Üretimin boyutunun genişlemesi, oldukça karmaşık teknolojinin kullanılması, yeni endüstri kollarının ortaya çıkması, iç ekonomik bağların karmaşıklığı ve birbirine geçmesi, aynı zamanda dış ticaret hacminin artması, bir yandan ekonomi yönetiminin merkezileştirilmesini hızlandırmayı gerektiriyor. Öte yandan biz, mesleki hazırlık niteliğinin, emekçilerin genel eğitim düzeyinin artırılmasını, onların sosyalist bilincinin yükseltilmesini, ayrı ayrı işçilerde ve değişik kolektiflerde girişimciliği artırmada, onların sosyal yönetime gerçek katılımını sağlamada önemli bir önkoşul olarak görüyoruz. Nesnel gerekçeli iki süreç olan merkezileşme ile emekçilerin giderek artan girişimciliğinin uyum içinde birleştirilmesi, demokratik santralizmin güçlenmesinde somutlaşıyor.

Aynı zamanda, ekonomide kendi giderlerini kendi karşılayarak çalışma ve işletmelerin ulusal ekonomiye kendi yollarından katılma ilkesinin yerleştirilmesine yönelik bir çizgi izleniyor. Burada aynı zamanda, moral teşvikle desteklenen maddesel çıkar eğilimini hızlandırma ve toplumu gi-

derek demokratikleştirme yolunda çelişkiler ortaya çıkıyor ve bunların üstesinden geliniyor. Bu yönde alınan önlemlerin bütünlüğü emeğe karşı sosyalist tutumun sağlanması için daha elverişli bir durumun oluşmasını, toplumun maddesel ve tinsel zenginliklerinin artırılması yönündeki genel özenin artırılmasını sağlıyor. Ülkede giderek daha fazla emekçi kolektifleri, sosyalist mülkiyetin gerçek sahipleri olarak çalışıyor. Bu politika, BKP'nin XII. Kongre belgelerinde yansıtıldı. Bu belgelerde, bugünkü *durumda çözümleyici olan, «genel olarak devletin, toplumun ve bunların yönetimi için bireylerin ve halkın artan sorumluluk ruhudur»* (5) deniyor.

Böylece, Bulgaristan'da çelişkilerin çözümü doğrudan doğruya ve çözümleyici bir biçimde, *çalışmalarını sürekli yaratıcı bir biçimde zenginleştirmeye çalışan, çalışma biçimi ve yöntemlerinde düzeltmeler yapan partimizin politik çizgisine bağlıdır. BKP'nin olgunlaşan çelişkilere ilkesel yaklaşımı, sosyalist toplumumuzun istikrarlı ve dinamik gelişmesine, ulusal gelirin artmasına, tinsel yaşamın yükselişine, sakin ve sağlıklı bir politik durumun oluşmasına katkıda bulunuyor. Ülkemizde sosyal gerginliğe yol açacak ve Marksizm-Leninizm, sosyalizm ilkelerinden öznel uzaklaşmalar sonucu ortaya çıkabilecek sorunlar yoktur.*

Bulgaristan'da sosyalist toplumun kuruluşu *uzlaşmaz çelişkilerin ortadan kaldırılmasıyla sıkı sıkıya bağlıydı. Bu, bir defada çözülecek bir iş değil, uzun bir süreçtir. Çünkü bu tür çelişkiler kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemi boyunca varlıklarını sürdürürler. Bu dönemde toplumda hâlâ daha sömürücü kesimlerin kalıntıları varlıklarını korudukları için uzlaşmaz olmayan çelişkilerin uzlaşmaz çelişkilere dönüşmesi dışlanamaz. Ve böyle bir gelişme çatışmalara yol açabilir. Bizim deneyimimize dayanarak şunu söyleyebiliriz: Uzlaşmaz toplumsal çelişkilerin ortadan kaldırılması sınıf savaşımı yöntemiyle (burada proletarya diktatörlüğü devleti yeni toplumun güçlü bir aracı olarak ortaya çıkar) gerçekleşir, uzlaşmaz çelişkilerin yavaş yavaş sönmesi, körelmesi ve yok olması yoluyla değil, bunları yeniden doğurabilecek sosyal-ekonomik temeli ortadan kaldırma yoluyla olur.*

Sosyalizm kuruluşu pratiği, kimi filozofların (kimisi Bulgar filozoflar da dahil) yapıtlarında yer alan şu görüşün, sözde çok sektörlülüğün ortadan kaldırılmasından hemen sonra, hatta bu ödevin tam çözümünden önce sınıf savaşımının özellikle uluslararası alana değiştiği yönündeki görüşün ne denli yanlış olduğunu gösterdi. Çok sektörlülüğün ortadan kaldırılması ve sosyalist işletmecilik sisteminin yerleşmesi, zorunlu bir koşuldur, ama henüz yeni toplumu iç çelişkilerin keskinleşmesinden tamamen koruyacak durumda değildir. Sosyalizm gelişmiş aşamaya yükselinceye

(5) T. Jivkov, Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesinin XII. Kongre'ye sunduğu rapor ve partinin önünde duran ödevler. Sofya, 1981, s. 87-88.

dek, toplumda onun temellerini sarsmaya çalışan güçler kalır, anti-sosyalizm için potansiyel yedek kalır. Burada, elbette sosyalist toplumun kurulduğu karmaşık uluslararası durumu da gözönünde bulundurmak gerekiyor. Sosyalist toplumdaki kimi olumsuz gelişmeler burjuva ideolojisinin etkisiyle, emperyalizmin baskısı, onun sosyalist ülkeler emekçilerini seçtikleri yoldan saptırma çabaları, yeni toplumun düşmanlarının insanlarda kuşku yaratma, bilinçlerini çarpıtma denemeleri sonucunda da olabilir. Böyle bir etkiyi gerektiği gibi değerlendirmemek, tehlikeli gelişmelere yol açabilir.

Tüm bu söylediklerimiz genel hatlarıyla bilinen şeyler. Ülkemizin şimdiki gelişme aşamasında uzlaşmaz çelişkilerin yeniden doğuşunu olanaksız kılan sosyal-ekonomik sınırın nerede başladığı sorunu büyük pratik önem taşıyor. «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin sayfalarında uzlaşmaz olmayan çelişkilerin uzlaşmaz çelişkilere dönüşmesinin nesnel olarak ancak sosyalizmin, toplumsal ilişkilerin ona özgü kolektivizm temelinde yeni baştan kuruluşun tamamlandığı, yani gelişmiş sosyalist toplumun kurulduğu gelişme aşamasında olanaksız hale geldiği görüşü belirtildi. ⁽⁶⁾ Biz bu görüşün ilkesel olarak doğru olduğu kanısındayız.

Sosyalizm yolunda ilerleyen bir ülkede sosyal-politik çatışmaların doğuşu ve keskinleşmesi, elbette kaçınılmaz değildir. Sosyalist ekonominin hızla geliştiği, işçi sınıfı partisinin yönetiminde, işçi sınıfının öncü rol oynadığı işçi-köylü bağlaşıklığının güçlendiği, Marksist-Leninist dünya görüşü temelinde toplumun tüm üyelerinin politik bilinç düzeyinin yükseldiği, sınıf düşmanının plan ve çabalarına karşı uyanık olma ruhunda eğitildiği, sınıf düşmanının aktifleşme denemelerinin yolunun zamanında kesildiği koşullarda sosyalist toplumda sınıfsal güçler oranı antisosyalist öğelerden yana değişemez. Buradan da görülüyor ki, ülkede partinin, devletin halkın temel çıkarlarına yanıt veren doğru bir politika saptama ve uygulamasının olağanüstü büyük önemi vardır.

Sosyal çelişkilerin doğmasına ve keskinleşmesine yardım eden koşullar arasında öznel temele dayanan etmenlere özel bir dikkat ayırmak gerekiyor. Ekonomik ve sosyal politikada salınan bürokratik ve volütarist türden hatalar, partinin yığınlarla bağlarının gevşemesinin, eğer bunlar zamanında ortaya çıkarılmazsa ve hemen giderilmezse, ne denli ciddi toplumsal sonuçlar doğurabilceği üzerinde pek fazla konuşmaya gerek yok. Örgütlemeye ve yönetimde büyük eksikliklerin uzun zaman üst üste yığılması, yalnız gelişmeyi engellemekle kalmaz, aynı zamanda toplumsal yapının çalışmasını aksatır, bu yapıyı bozabilir.

Özellikle komünist partisinin öncülük rolünün zayıfladığı durumlar çok

⁽⁶⁾ Bak: P. Fedoseev, Toplumsal yaşamın diyalektiği, «Barış ve Sosyalizm Sorunları», «Yeni Çağ», s. 8, 1981, Sayfa 893.

tehlikelidir. Süreçlerin gelişme mantığı aman zaman dinlemiyor. Deneyim gösteriyor ki, eğer parti, çalışmalarında Leninci ilke ve normlardan uzaklaşırsa, sınıfsal konumlardan gerileyerek ilkesel politikayı uygulamada kararsızlık gösterirse, bundan mutlaka antisosyalist güçler yararlanıyordur. Bu güçler canlanıyor ve saldırıya geçmeye başlıyorlar.

Çelişkilerin başarıyla ortadan kaldırılması, bunların antagonizmaya (uzlaşmaz çelişkiye) dönüşmesine yol verilmemesi, önemli ölçüde saptanan çizginin doğruluğuna bağlıdır. Ancak işçi sınıfının ve tüm halkın önünde tarihsel sorumluluğun bilincinde bulunduğu zaman, nesnel yasallıkların gerçekleşmesini olanaklı kılan bir politik yönetim sağlanabilir. Kuşkusuz değişik ülkelerde genel yasallıklar ve dolayısıyla sosyalist toplumdaki çelişkiler kendine özgü biçimlerde ortaya çıkarlar. Her Marksist-Leninist parti sosyalizm kuruculuğunu somut sosyal-ekonomik koşullara uygun olarak, ülkenin tarihsel geçmişini ve ulusal özelliklerini gözönünde bulundurarak gerçekleştirir. Ama hiçbir özgül durum, sosyalizm kuruculuğuyla ilgili Leninci ilkelerin çiğnenmesini haklı gösteremez. Her ayrı durumda sözkonusu olan komünist partisinin çalışmalarında, sosyalizm yolunda başarıyla ilerlemenin önemli bir etmeni olan genel ile özelin uyumlaştırılmasını sağlamak ustalığıdır. Özellikle sosyalist ülkenin gelişmesinin hangi aşamasında olduğunun tam olarak saptanması son derece önemlidir, çünkü güncel görevlerin ve ileriye doğru gelişme perspektifinin belirlenmesi buna bağlıdır. Bu alanda olduğundan ileri gitmek, toplumun önünde duran sorunların gerçek sınıfsal içeriğini yanlış değerlendirmeye yol açabilir.

Politik yönetimin saldırdığı hatalar, partinin genel çizgisiyle ilgili kuşku yaratabilir. Örneğin, ülkemizde böyle bir durum BKP Merkez Komitesinin 1956 yılındaki Nisan Plenumundan önce meydana gelmişti. Plenum, kişiye tapmanın yol açtığı bu sapıklık ve yanlışları düzeltti. Parti, bu tür sapmaları acımasızca eleştirdi, kesin ve azimli biçimde, Leninci sınıfsal konumlardan parti çizgisini savundu, küçük burjuva kargaşasına, parti politikasının doğruluğunu ve sosyalizm kuruculuğundaki başarıları yadsıyanlara kesin biçimde karşı koydu. Bulgaristan komünistleri partilerinin Nisan doğrultusunu, çağdaş Bulgaristan koşullarında eylemde Leninizm olarak değerlendiriyorlar. Nisan doğrultusunun zaman kaybetmeden uygulanması, oluşan çelişkilerin yaratıcı çalışmalarla ortadan kaldırılması, gelişmiş sosyalizmi kurmayla ilgili teorik ve pratik sorunların çözümü yönünde amaca yönelik, aktif çalışmalar yapılması için çok elverişli koşullar yarattı.

Partimizin sosyalizm kuruculuğu nesnel yasallıklarını ardıcıl olarak uygulaması sonucunda ülkemizde ekonomik ve sosyal gelişme alanında büyük başarılar elde edildi, toplumun moral-politik birliği güçlendi, halkın maddi genliği yükseldi. Böylece toplumun tüm üyelerinin her gün

kendi özdeneimleriyle sosyalist düzenin insanların artan maddi ve tinsel gereksinimlerini karşılayabilecek yetenekte olduğuna inandıkları koşullar yaratıldı. Bu ise, kanımızca, yeni toplum sisteminin, halkın sosyalizm davasını desteklemesinin sağlam güvencesidir.

Sosyalist ülkeler topluluğunun (Bulgaristan da dahil) deneyimi gösteriyor ki, geçmişten kalan ve aynı zamanda sosyalizmin gelişmesi sırasında ortaya çıkan çelişkilerin giderilmesiyle ilgili olarak *politik yönetimin biçim ve yöntemleri sorunu* özel bir önem kazanıyor. Sorun, bu biçim ve yöntemlerin ana amaca ulaşılmasına, yani partinin halkla bağlarının güçlenmesine, işçi-köylü bağlaşıklığının sağlanmasına, tüm sosyal grupların sosyalist toplumun öncü politik gücü olan işçi sınıfının ideolojik konumlarına geçmesine yardımcı olmasıdır.

Ortaya çıkan çelişkiler ancak toplumsal gelişme ve olgulara *sınıfsal yaklaşım* kılavuz edinilerek aşılabilir. Sınıfsal konumlardan hareket etmek, sınıf açısından düşünmek, ardıcıl olarak işçi sınıfının ve onun Marksist-Leninist öncüsünün hedeflerine ulaşmaya çalışmak demektir. Hatta eski öge, sosyalist sistemin gelişmesinin bir sonucu olsa bile, bunun ortadan kaldırılması için yaklaşımı her şeyden önce işçi sınıfının, halkın, sosyalizmin çıkarları belirler. Leninci, sınıfsal ilkesellik ve ardıcılık, olgun sosyalizmi kurma genel doğrultusunu savunmada ve uygulamada kararlılık, sosyalist toplumu kurma sürecinde partinin çalışmalarının etkinliğini sağlayan başlıca etmendir.

Sosyalizm kuruluşu pratiği, partinin bilimsel temellendirilmiş politik doğrultuya sınıksız bağlı olmasının zorunluluğunu tüm açıklığıyla ortaya koydu. Bu doğrultu, ancak partinin Marksizm-Leninizm ilkelerini, özellikle teori ile pratiğin birbirine kopmaz biçimde bağlılığı ilkesini yaratıcı biçimde uyguladığı zaman yaşamsal ve etkin olabilir. Bulgaristan Komünist Partisi, Marksist-Leninist teorisinin ilkelerini pratikte uygulamaya, aynı zamanda bu teorisinin *pratik çalışmaların analizi ve geliştirilmesiyle* zenginleştirilmesine her zaman büyük dikkat ayırıyor. Çelişkilerin ortadan kaldırılması çalışmalarında dogmatik sınırlılığa yer yoktur. Basmakalıp fikirler pratik çalışmaları felce uğratiyor, nesnel çelişkilerin keskinleşmesine yol açan kararlar almaya itiyor. Son yıllarda yukarıda da belirttiğimiz gibi, partimiz, sosyalizm kuruculuğuyla ilgili birçok temel teorik ve pratik sorunu çözdü. Bulgaristan Komünist Partisi'nin bu çalışmaları, toplumun ekonomik ve sosyal gelişmesi önündeki engelleri ortadan kaldırmayı, bu gelişme için en geniş olanaklar yaratmayı, Bulgaristan halkının partinin hazırladığı ve onun desteklediği planların başarıyla yerine getirilmesini amaçlıyor.

V. İ. Lenin şöyle diyor: «Yaşam çelişkilerle ilerliyor ve canlı çelişkiler insan aklının başlangıçta tasavvur edebildiğinden çok daha kapsamlı,

çok daha çeşitli ve içerik bakımından çok daha zengindir». (7) Böylece diyebiliriz ki, gelişmiş sosyalizm kuruculuğu aşamasında varolan çelişkiler belki de bizim tasavvur ettiğimizden çok daha derindirler. Ama burada temel olan şudur: Sosyalist sistem bu çelişkileri ortadan kaldırarak kendi üstünlüklerini ve yaşam gücünü ortaya koyuyor, günümüzün en önemli, en yakıcı sorunlarını geniş halk yığınlarının çıkarına, gelecek kuşakların çıkarına uygun biçimde çözmeye yetenekli olduğunu kanıtıyor. Bunu bizim kendi deneyimimiz ve aynı zamanda Sovyetler Birliği'nin, tüm sosyalist ülkeler topluluğunun evrensel-tarihsel deneyimi de ortaya koyuyor. Çelişkilerin diyalektiği, bizim bağlaştığımız ve silahımız, sosyal iyimserliğimizin, sosyalizme ve komünizme inancımızın kaynağıdır.

(7) V. İ. Lenin, Tüm yapıtlar, c. 47, s. 219.

11–16 Nisan 1983 günleri arasında Berlin’de düzenlenen «Karl Marks ve Günümüz-Barış ve Sosyal İlerleme Savaşımı» konulu uluslararası konferansta Türkiye Kamünist Partisi adına MK Genel Sekreteri Hadar Kutlu yoldaşın yaptığı konuşma

Değerli yoldaşlar, dostlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve halkımız adına hepimizi saygıyla selamlarım. Kardeş ASBP Merkez Komitesine bizlere gösterilen sıcak konukseverlik için yürekten teşekkür ederim.

Bu önemli uluslararası toplantıyı açarken, Almanya Sosyalist Birlik Partisi MK Genel Sekreteri Erich Honecker yoldaşın yaptığı konuşma, Avrupa’nın göbeğinde barışın sarsılmaz bir kalesi olan Demokratik Alman Cumhuriyeti’nde, Karl Marks’ın anayurdunda, onun fikirlerinin ne denli canlı yaşadığının somut bir kanıtıdır.

Uluslararası işçi sınıfının büyük evladı Karl Marks, Friedrich Engels ile birlikte, bilimsel sosyalizmi, bilimsel dünya görüşünü, devrimci işçi hareketinin sömürsüz bir toplum yaratmasının teori ve programını kurdu. Karl Marks aynı zamanda yaşadığı dönemde Alman ve uluslararası işçi hareketinin en önemli önderiydi.

Karl Marks sınıf savaşımının somut koşullarını çözümledi ve devrimci işçi hareketinin deneyimlerini genelleştirdi. Toplumun hareket yasalarını ortaya koydu ve işçi sınıfının devrimci partisini sosyalizm ve komünizm savaşımını yürütmenin strateji ve taktiğiyle, bilimsel öğretisiyle donattı.

Günümüzde Marks’ın yapıtı uluslararası işçi hareketi tarafından geliştiriliyor. Burada V. İ. Lenin’e ve SBKP’ne önde gelen bir rol düşüyor. Lenin, Marksizmi her türlü saldırıya karşı korudu ve onu yeni görüşlerle zenginleştirdi. Leninizm çağımızın Marksizmidir. Bilimsel sosyalizm konumlarına sıkı sıkıya bağlı komünist ve işçi partileri, Marksizm-Leninizmi yaratıcı biçimde uygulama ve geliştirmeyi görev biliyorlar.

Yoldaşlar, dostlar,

Konferansımız dünya barışına yönelik tehlikelerin arttığı bir ortamda toplanıyor. Nükleer bir savaş tehlikesi insanlığı tehdit ediyor. İnsanlığın varlığını korumak ve ilerlemesini güvence altına almak için barışı korumak en önemli görev olarak öne çıkıyor.

SBKP MK Genel Sekreteri Y. V. Andropov yoldaşın belirttiği gibi, «Küçük ya da büyük, sınırlı yada toptan, hiç bir nükleer savaşa izin verilemez. Savaş kışkırtıcılarının elini kolunu bağlamak zorunludur. Bugün bundan daha önemli hiçbir görev yoktur».

Nükleer bir savaş tehlikesi bugün ABD emperyalizminin yönetici çevrelerinin tırmandırdığı gerginlik ve çatışma politikasından kaynaklanıyor. Onların tutumu tüm dünyayı tehdit ediyor.

Tarihin gidişi, emperyalistlerin öznel isteklerine göre değil, Karl Marks'ın büyük bir bilimsel öngörüyle işaret ettiği yönde ilerledi. Uluslararası işçi sınıfının, önce Çarlık Rusya'sındaki, sonra başka ülkelerdeki kolları, kapitalist sömürüye son verdiler. Sosyalist sistem oluştu. Emperyalizmin sömürgeler sistemi çöktü. Bir dizi ülke sosyalist yönelim yolunu seçti. Kapitalizm bunalımlardan kurtulamadı.

Sosyalist toplumsal düzen, bir insan ömründen daha kısa bir sürede, emekçilerin, önceki düzenlerin yüzyıllar boyunca çözemediği sayısız temel sorununu başarıyla çözdü. Kimi sözde Marksist «bilim adamları» bu gerçeği bilinçli olarak görmezden geliyorlar. Ne ki, başta Sovyetler Birliği, sosyalist ülkelerin ekonomik, politik, sosyal, kültürel potansiyelleri sürekli güçleniyor.

Sosyalist ülkeler emperyalizm karşısında askersel bir denge oluşturmayı da başardılar. Savaşın insanlık yaşamından çıkarılmasının olanakları doğdu. Yumuşama politikası tüm dünyada ilerleme güçlerine büyük olanaklar sağladı. Emperyalizmin etkinlik alanı geri döndürülemez bir biçimde daraldı.

Emperyalizm, en başta da ABD emperyalizmi, nesnel gerçeklikleri tanımaya yanaşmıyor, tarihin gidişini güç konumlarından geri döndürmeye çalışıyor. Askersel üstünlük elde etmek için nükleer ve konvansiyonel silahlanmaya hız veriyor. Batı Avrupa'ya orta menzilli yeni nükleer roketler yerleştirmeye, stratejik nükleer silahlarını artırmaya, uzaya nükleer saldırı silahları yerleştirmeye, sosyalist ülkeleri çevre askersel üslerle kuşatmaya, NATO'nun etkinlik alanını genişletmeye çalışıyor. Sosyalist ülkelerin ve genç devletlerin içişlerine karışmaya, ekonomik yaptırımlar uygulamaya çalışıyor. ABD yönetimi dünyanın çeşitli bölgelerindeki gerginlikleri tırmandırıyor, İsrail siyonizminin, Güney Afrika ırkçılarının saldırıganlığını destekliyor. Güç konumlarından, Salvador halkının geleceğini saptamasını, Nikaragua devriminin güçlenmesini önlemeye çalışıyor. Washington, kendi bağlaşıkları üzerinde bile, silahlanmayı daha artırmaları ve sosyalist ülkelerle barış içinde yanyana yaşamının gereği ilişkileri sürdürmelerini önlemek için ağır baskılar uyguluyor.

Reagan yönetimi, dünya çapında yükselen barış hareketi karşısında, Sovyetler Birliği ile silahsızlanma görüşmelerine oturmayı kabul etmek zorunda kaldı. Ne ki, geçen süre, Washington'un bu görüşmelerden alım-

lu bir sonuç çıkarmasından yana olmadığı çok açık gösterdi. Onun amacı nükleer savaş hazırlıklarını sürdürebilmek için zaman kazanmaktır.

Sovyetler Birliği, birçok kez, SSCB ve NATO'nun Avrupa'da eşit sayıda roket ve nükleer silah taşıyan uçak bulundurmasını, hatta kıtadaki orta ve kısa menzilli tüm nükleer silahların kaldırılmasını sağlayacak, tüm tarafların eşit güvenliğini kollayan öneriler getirdi. Reagan yönetimi bunları reddediyor. «Sıfır çözüm», «Ara çözüm» gibi önerilerle askersel üstünlük elde etme peşinde koştuğunu gizlemeye çalışıyor.

Sovyetler Birliği büyük bir tarihsel sorumlulukla ilk olarak nükleer silahlara başvurmayaacağını açıkladı. Varşova Antlaşması üyesi ülkeler NATO ülkelerine bir karşılıklı askersel güce başvurmama anlaşması önerdiler. Eğer ABD ve NATO'daki bağlaşıkları bu önerilere olumlu yanıt verselerdi, kendilerinin de ilk olarak nükleer silaha başvurmayaceklerini açıklasalardı, barış ve güvenlik güvence altına alınabilirdi.

«Sovyet tehdidi», «Sovyet askersel üstünlüğü» yalanlarının, ABD emperyalizminin, saldırgan amaçlarına ulaşmak için attığı tehlikeli adımları gizlemeye yaradığı bugün çok açık ortadadır. Sosyalist ülkelerde kapitalist ülkelerin tersine silahlanmadan, savaş hazırlığından yarar sağlayan güçler yoktur. Barış sosyalizmin doğası gereğidir. Sosyalist ülkelerin ardıcıl Leninci barış politikası, Karl Marks'ın, «ekonomik sefaleti ve politik saçmalığıyla eski toplumun tersine her ülkede aynı ilke, emek, egemen olacağı için uluslararası ilkesi barış olacak yeni bir toplum» (Marks-Engels, Yapıtlar, Alm, cilt 17, s. 7) öngörüsünü somut doğruluyor.

TKP başta Sovyetler Birliği, sosyalist ülkelerin barışı koruma, silahsızlanma yarışını durdurma ve silahsızlanmanın yolunu açmak için gösterdikleri ardıcıl çabaları vargüçüyle destekliyor. Barışa yönelik tehlikenin önlenebilmesi için, bağlantısız ülkelerin ve kapitalist ülkelerdeki barış hareketinin sosyalist ülkelerle dayanışmayı daha da artırmaları gerekiyor. Bu yıl içinde Batı Avrupa'ya yeni Amerikan nükleer roketlerinin yerleştirilmesini önlemek için çabaları artırmak gerekiyor. Bu savaşın sonucu, yalnızca Batı Avrupa'daki değil, tüm dünyadaki gelişmenin perspektifini belirleyecektir.

Yoldaşlar, dostlar,

Kapitalist dünyanın yığınsal iletişim araçları, sosyalist ülkelerde, ilerici rejimli genç devletlerde «demokrasinin olmadığı» yolundaki savları ağızlarından eksik etmiyorlar. Bunun en çarpıcı örneği, son yıllarda sosyalist Polonya üzerinde koparılan yaygaradır. Ya, NATO üyesi Türkiye'deki durum nedir? Sözkonusu organların çoğunluğu Türkiye'deki durumu niçin sessizlikle geçiştirmeye çalışıyorlar? Sessiz kalmayanlar da var: Örneğin Batı Berlin belediye başkanı Weizsacker Türkiye'de demokrasiye geçileceğini önesürüyor.

Ülkemiz Türkiye bugün gerici bir askersel diktatörlük altındadır. En

başta ABD emperyalizminin açık desteğiyle ayakta duran gerici generaller cuntası, tüm demokratik hakları zorbalıkla yok etti. Onbinlerce ilerici, yurtsever, barış yanlısı zindanlara dolduruldu. İki buçuk yıldır partimize, öteki ilerici güçlere karşı yoğun bir saldırı sürdürülüyor. Yüzlerce ilerici, yurtsever sürek avlarında, sorgulamalar ve cezaevlerindeki işkencelerle öldürüldü. Daha dün partimizin yiğit savaş eri, Merkez Komitesi üyesi Deniz yoldaşımız siyasal polisin işkence merkezinde barbarca öldürüldü. Yüzlerce komünist tutuklandı, işkencelerden geçirildi. Polis aramalarında üzerinden Marks'ın «Komünist Manifesto» gibi bir kitapçığı çıkan insanlar bile, bugün Türkiye'de en az beş yıl ağır hapis cezasına çarptırılıyor.

Askersel yönetim, IMF'nin dayattığı ekonomik politika gereği emekçilerin gerçek gelirlerini sürekli düşürüyor. Son üç yıl içinde reel işçi ücretleri 1960'ların başındaki düzeye indirildi. Ülke, emperyalizmin yeni sömürgeci sömürüsüne yalnızca 1982 yılında 4 milyar dolar tutarında bir değer kaptırdı. Emperyalizme bağımlılık, NATO planları gereği artırılan askersel harcamalar dış borçları artırıyor. Bugün yaklaşık 23 milyar dolar tutan dış borçlar, emperyalizme yeni yeni dayatma olanakları sağlıyor. Politik ve sendikal hakların yokedilmiş olması, süregelen ağır baskılar, halkın cunta yönetiminin izlediği politikalara karşı direnişini güçleştiriyor.

Türkiye bugün Pentagon'un askersel planlarında stratejik bir yer tutuyor. ABD yönetimi Türkiye'deki askersel üslerini genişletmek, yeni üsler kurmak, buralara sosyalist ülkelere yönelik atom silahları yerleştirmek ve bu üslerden Basra körfezine yönelik «Erken Müdahale Birlikleri» için yararlanmak istiyor. Bu planlarda, bölgedeki ilerici güçlere karşı siyonist saldırganlığa bir destek aracı olarak Türk askersel birliklerinden yararlanmak da yer alıyor. ABD bu amaçlarına ulaşmak için Türk ordusunu silahlandırıyor, gerici diktatörlüğü destekliyor. Generaller, Amerikan nükleer silahlanma planlarını onaylayarak, ülkemizin topraklarını Amerikan kuvvetlerine açarak, Türkiye'yi olası bir nükleer savaşın ilk anlarında yok olacak bir konuma sürüklüyorlar. Komşu sosyalist ülkelerin yapıcı barış önerilerini geri çeviriyorlar. Ülke çok derin bir ekonomik bunalım altında kıvrılırken, AET Türk tekstil ürünlerine ambargolar uygularken, cunta yönetimi, sosyalist ülkelerle eşit haklı ve karşılıklı yarar sağlayan ekonomik ilişkilerin büyük potansiyellerinden yararlanma yolunu seçmiyorlar. Cunta rejimi altında konumları güçlenen Amerikan işbirlikçisi çevreler Türkiye ile komşusu sosyalist ülkelerin arasını açmak için her yola başvuruyorlar.

Generaller, 12 Eylül 1980'de, Türkiye'nin içinde debelendiği derin ekonomik bunalıma ve politik istikrarsızlığa son verme savı ile erke el koymuşlardı. Onlar ilerici güçler ve emekçi halk üzerinde eşi görülmedik bir baskı rejimi kurmayı «başardılar», ne ki, ülkenin ulusal plandaki temel sorunlarının bir tekini bile çözemediler. Tersine bu sorunların temelinde

yatan etmenleri, emperyalizme bağımlılığı ve bir avuç işbirlikçi tekeli grubun sömürsünü daha da yoğunlaştırarak, ülkeyi daha büyük bunalmaların eşiğine getirdiler.

NATO'ya bağlı generaller cuntası, şimdi iç ve dış tepkiler karşısında «Demokrasiye geçişten» söz ediyor. Halkın demokrasi istemi onları manevralara zorluyor. Ama generallerin hazırlayıp göstermelik bir referandumla yürürlüğe koydukları anayasa ve bunu izleyen partiler ve seçim yasaları, onların erkten ayrılmaktan ve halk yığınlarına en küçük politik hak tanımaktan yana olmadıklarını ortaya serdi. Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi gibi kuruluşlar bile bugün Türkiye'de demokrasiye geçilmediğini kabul ediyorlar.

Partimiz bu ayın başında toplanan Merkez Komitesi Plenumu, bir Eylem Programı kabul etti. Marksizm-Leninizmin bilimsel görüşleri, kapitalist ülkeler komünist partilerinin deneyimleri ve reel sosyalizmin pratiği temelinde hazırlanan bu Eylem Programı, Türkiye'mizi bir atom savaşında yok olmaktan korumayı, onu ABD emperyalizminin Ortadoğu'daki jandarması yapma planlarını boşa çıkartmayı, gerici 12 Eylül rejimine son vermeyi ve ulusal demokrasiyi kurmayı amaçlıyor. Bu program, bugünkü baskı koşullarında yığınlar uğrunda savaşılacak somut olumlu hedefler gösteriyor ve en geniş ulusal demokratik güçleri ABD emperyalizminin serüveni politikasına ve cunta rejimine karşı birleştirmeyi amaçlıyor.

Yoldaşlar,

Benzer tüm ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de ulusal ve sosyal kuruluş yolundaki savaşımın geleceği, reel sosyalizmin güçlenmesi dünya barışının korunması ve silahlanma yarışının durdurulmasıyla sıkı sıkıya bağlıdır. Biz toplumsal ilerleme savaşımında utkuya ulaşmanın ancak dünya barışının korunmasına aktif katkıda bulunmakla ve dünya barış güçleriyle, en başta da sosyalist ülkelerle, barışın kalesi Sovyetler Birliği ile dayanışma ile olanaklı olduğuna inanıyoruz.

TKP barış için savaşımı öne alıyor. Demokratik ve ekonomik, sosyal haklar uğruna her savaşımı barış için savaşımına bağlamaya çalışıyor. Bize göre bugün en yakıcı istemler uğrundaki savaşım, ancak ABD emperyalizminin ülkemiz üzerindeki planlarının bozguna uğratılmasıyla kalıcı sonuçlara ulaşabilir. Bugün Türkiye'de ABD yönetiminin girişimlerine ve cuntanın ona boyun eğen politikasına karşı, burjuva liberal çevrelerden, dinsel çevrelere kadar uzanan geniş güçler işçi sınıfının, sol güçlerin barışa ilişkin kaygılarını paylaşıyorlar. Bugün 12 Eylül öncesinde legal çalışmalar yürütmüş olan Türkiye Barış Komitesi yöneticileri kaba antikomünist suçlamalarla 30 yıla varan ağır hapis istemiyle sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanıyorlar.

TKP, bu güç koşullar altında en geniş barış ve demokrasi güçlerini birleştirme, yığınsal bir barış hareketini yükseltme görevini öne koymuş-

tur. Barış ancak uğrunda savaşarak korunabilir. Karl Marks'ın, «uluslararası politikanın sırlarını öğrenmek, kendi hükümetlerinin diplomatik eylemlerini izlemek, gerektiğinde vargüçleriyle buna karşı çıkmak, önleyemedikleri durumlarda, eş zamanlı protestolarda birleşmek ve insanlar arasındaki ilişkilerin sıradan moral ve hukuk yasalarını ulusların karşılıklı ilişkisinin üstün kuralları olarak savunmak» işçilerin görevidir (Marks Engels, Yapıtlar, c. 16. s. 13 Alm. baskı) sözleri bize ışık tutuyor.

Yoldaşlar,

Karl Marks ve Friedrich Engels daha ilk günden «Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz» belgisini yükselttiler. Proletaryanın ilk uluslararası örgütünün kurulmasına öncülük ettiler. O zamandan bu yana, deneylerin birçok kez kanıtladığı gibi, Marksizm-Leninizmin taşıyıcıları, en başta proleter enternasyonalizminin ilkelerine bağlı kaldıkları için yığınları tarihsel utkulara yönlendirebilmişlerdir. Uluslararası işçi sınıfının tarihsel kazanımlarıyla en etkin bir maddesel güce dönüşen Marksizm-Leninizm, bugün dünya komünist hareketinin teorik temelidir. TKP, bu yıl doğumunun 100. yılını kutladığımız kurucusu Mustafa Suphi'nin çizdiği, Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmine sıkı bağlılık yolundan ayrılmadı, ayrılmayacak. Partimiz bu yolun tek doğru ve tek sonuç alıcı yol olduğunu kendi pratiğinde sınamış.

Bugün vurguyla belirtmek istiyoruz. TKP, proletarya enternasyonalizmi ilkelerinin «eskidiği»ni yada «yenileştirilmesi» gerektiğini öne süren, Marks ile Engels'i yada Marksizm ile Leninizmi birbirinden ayıran, sosyalizm ve komünizm kuruculuğunu pratik olarak gerçekleştiren kardeş partilerin deneylerinin uluslararası niteliğini yada reel sosyalizmin esinlendirici gücünü reddeden görüşlerle beraber değildir.

Partimiz kimi konulardaki ilkesel ayrılıklara karşın, barışın bugün uluslararası komünist ve işçi hareketi için birleştirici bir ilke olduğu görüşündedir. Tüm komünist ve işçi partileri bugün en önce barışı korumak için birleşmelidirler. Partimizin son MK Plenumu, komünist ve işçi partilerinin yeni bir uluslararası konferansının toplanmasının, barış ve toplumsal ilerleme savaşımının çıkarları açısından güncel bir gereksinim olduğunu vurguladı.

TKP, Orta ve Yakın Doğu'da ABD emperyalizmine ve onun desteklediği İsrail siyonizmine karşı savaşım veren halklar ve ilerici güçlerle FKO ile tam bir dayanışma içindedir. Partimiz kardeş YKP ve AKEL ile güçlenen savaş arkadaşlığının, Ege Denizi ve Kıbrıs sorunlarına barışçı bir çözüm bulunmasında belirleyici önem taşıdığına inanıyor.

Yoldaşlar, dostlar,

Kardeş ASBP MK'nce düzenlenen Karl Marks ve Günümüz konferansı tüm dünyadaki antiemperyalist güçlerin geniş bir yelpazesini bir araya

getiriyor. Bu başarılı konferans dünya çapındaki barış ve sosyal ilerleme savaşımına önemli bir katkı olmuştur.

Alman halkının en büyük evladı Karl Marks'ın ölümünden 100 yıl sonra, bugün DAC, her alandaki başarılı gelişmesiyle, Karl Marks'ın görüşlerinin doğruluğunun esinlendirici bir örneğidir. Marks'ı «düzeltme» meraklıları isteseler de istemeseler de, onun görüşleri canlıdır ve önlemez bir etkinlikle yaşıyor. Her iki sistemin ve askersel blokun en önemli karşılaşma sınırında DAC, FAC'deki, bugün 2,5 milyon işsize sahip ve göçmen Türk işçilerine karşı yabancı düşmanlığının tırmandığı kapitalist «mucize» karşısında, sosyalizmin üstünlüğünün somut kanıtıdır. DAC aynı zamanda Avrupa'da barış ve güvenliğin güçlü ve sarsılmaz bir kalesidir.

Kardeş ASBP'nin öncülüğünde ulaşılan bu başarılar, aynı zamanda, «Marksizm-Leninizme bağlılığın temel ölçütü Lenin'in partisine ve ülkesine bağlılıktır, ilkesinin doğruluğunun da bir kanıtıdır.

Sözlerime son verirken, son yıllarda en ağır koşullarda savaşım veren halkımıza ve partimize kardeş partilerin gösterdiği ve bize güç katan büyük dayanışma için en içten teşekkürlerimizi dile getirmek istiyorum.

İlginize teşekkür derim.

Basın açıklaması

Yunanistan Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Harilaos Florakis başkanlığında, Merkez Komitesi Politbüro üyesi Dimitris Sarkis ve Merkez Komitesi görevlisi Theodora Sarı'dan oluşan YKP delegasyonu ile Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreteri Haydar Kutlu başkanlığında Merkez Komitesi Politbüro üyesi ve Merkez Komitesi Sekreteri Neval Zaro ve Merkez Komitesi Sekreteri Oktay Kaya yoldaşlardan oluşan TKP delegasyonu arasında Berlin'de «Karl Marks ve Günümüz» adındaki uluslararası bilimsel konferans sırasında bir karşılaşma yapıldı. Delegasyonlar birbirlerine kendi ülkelerindeki durum hakkında bilgi verdiler ve değişik güncel uluslararası sorunlar üstüne görüş değiş tokuşunda bulundular.

Her iki delegasyon «Pershing 2» ve «Cruise» füzelerini Batı Avrupa'ya yerleştirmek isteyen, silahlanma yarışını körükleyen, yeni gerginlik ocakları yaratan emperyalizmin, başta ABD emperyalizminin bu girişimleri sonucunda uluslararası durumun ağırlaşması üstüne duydukları kaygıyı belirttiler.

Reagan yönetimi ABD'den binlerce kilometre uzaklıkta dünyanın birçok bölgesini «ulusal çıkar» bölgesi ilan ediyor.

Türk-Yunan anlaşmazlığını kışkırtan ve kullanmaya çalışan, gerici Türk askersel cuntasına Pentagon'un jandarması rolünü veren emperyalistler Doğu Akdenizde ve Yakın Doğuda da her çabayı gösteriyor.

Türkiye Komünist Partisi, Ankara şövenistlerinin kışkırttığı Yunanistan düşmanı kampanyayı protesto etti, Yunanistan işçi sınıfı ve halkının anti-emperyalist savaşımıyla tam bir dayanışma içinde olduğunu belirtti.

Yunanistan Komünist Partisi, Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi Deniz yoldaşın hapiste işkenceyle öldürülmesi karşısında duydukları nefreti dile getirdi, tutuklu olan ve kovuşturulan Türkiye komünistleriyle, yurtsever ve barışsever güçleriyle dayanışmasını açıkladı.

Her iki parti bölgelerinde ve tüm dünyada barışı sağlamlaştırmak için çabalarını artırmaya ve koordine etmeye hazır olduklarını belirttiler.

Son olarak, barış, silahsızlanma ve sosyal ilerleme yolundaki savaşım çerçevesinde ilişkilerini güçlendirme ve derinleştirmeye kararlı olduklarını açıkladılar.

19. 4. 1983

Barış, silahsızlanma ve iş için – yeni atom roketlerine hayır!

KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİNİN AÇIKLAMASI

Biz, hükümetleri, Batı Avrupa'ya yeni Amerikan atom roketlerinin yerleştirilmesiyle ilgili Aralık 1979 NATO kararından sorumlu olan ülkelerin komünist partileri, barış için ve barış hareketinin güçlendirilmesi için savaşımında özel bir sorumluluk duyuyoruz. 1983'de gerçekleştirilmesi öngörülen NATO roket kararının silahlanma yarışını daha da kızıştıracağını ve yeni, tehlikeli bir durum yaratacağını belirten tüm barış güçleriyle aynı görüşü paylaşıyoruz.

Ülkelerimizde barışın korunması ve gelecek ile ilgili kaygıların arttığı, milyonların işsizliğin pençesinde kurban oldukları bir dönemde barış, silahsızlanma ve iş için tutum alan herkese başvuruyoruz:

1983, Batı Avrupa'ya yeni Amerikan roketlerinin yerleştirildikleri yıl olmamalıdır. NATO roket kararı, kaldırılmalıdır!

Nükleer silahlar dondurulsun! Atomsuz bölgeler kurulsun! Bunlar, nükleer silahsızlanmanın daha da ileri önlemleri için önemli adımlardır.

Bir atom savaşında, ne kazanan, ne de yitiren olmayacaktır. Atom savaşı, yok olmak demektir. «Sınırlı» ya da «kazanılabilir» bir atom savaşı olamaz. Bu nedenle, nükleer savaş tehlikesine karşı savaşımında, halklar için söz konusu olan, hayatta kalmaktır. Nükleer silahlanma durdurulmalıdır. Atom silahları, halklarımızı ve gezegenimizi yok etmeden, kaldırılmalıdır. Bu nedenle, ortaklaşa şunları istiyoruz:

Silahlanma çılgınlığı durdurulsun! Silahlanma yarışına son!

1979 Aralığından bu yana ülkelerimizde ve dünya çapında dev boyutlarda gelişen barış hareketinin savaşımı, Amerikan hükümetini, Cenevre'de görüşme masasına oturmaya zorladı. Şimdi söz konusu olan, yeni atom roketlerinin planlanan yerleştirilmesini dışlayan ve Avrupa'da varolan nükleer silahların sökülmesini olanaklı kılan bir sonuç için savaşımıdır. Tüm barışsever insanlar, buna aktif katkıda bulunmalıdır.

Sovyetler Birliği'nin ve Varşova Antlaşması devletlerinin önerileri şunu gösteriyor: Hakça, her iki tarafın eşit güvenliğini dikkate alan çözümlere varmak, olanaklıdır. Onların, geniş kapsamlı kuvvet kullanımından vazgeçme, nükleer silahsızlanma, gerginlikleri azaltma önerileri ile İsveç hükümetinin ve Balkan ülkeleri hükümetlerinin atom silahlarından arındırılmış bölgeler oluşturulması önerisine ve bağlantısız ülkelerin silahsızlanma önerilerine olumlu yanıtları, halklar için, bir umut işareti ve halkların savaşımına bir itki oluyor.

Tüm iyi niyetli insanlarla birlikte biz, şu basit gerçeği vurguluyoruz: Yalnız ve yalnızca yumuşama, eşitlik ve eşit güvenlik temelindeki silahsızlanma, sosyal sorunların çözümü için, silahlanma harcamalarına ve yığınsal işsizliğe karşı, çevre korunması için ve açlık ve yoksulluğa karşı etkin önlemler için gerekli önkoşulları yaratabilir.

Biz komünistler, öteki barışsever insanlarla birlikte, vargücümüzle barış, silahsızlanma ve iş için ve yeni atom roketlerine karşı savaşmayı, en başta gelen görevimiz olarak görüyoruz. Halklarımız, yalnızca, eğer barış korunabilirse, geleceğe sahiptir.

28 Nisan 1983

Danimarka Komünist Partisi
Alman Komünist Partisi
Yunanistan Komünist Partisi
Kanada Komünist Partisi
Lüksemburg Komünist Partisi
Norveç Komünist Partisi
Türkiye Komünist Partisi
Amerika Birleşik Devletleri Komünist Partisi

Komünistlere, İşçilere, Tüm Halkımıza

TKP MK üyesi Mustafa Hayrullahoğlu (Deniz) yoldaş Kasım ayında İstanbul'da cuntanın politik polisi tarafından işkence edilerek öldürüldü. Gerici askersel diktatörlüğün bu politik cinayeti Mart ayında öğrenildi. Cellatları onu Kasımpaşa kimsesizler mezarlığına gizlice gömdüler. Ama gerçekte o, partimizin işçi sınıfımızın, halkımızın bağrında yatıyor. Onun adı emperyalist boyunduruktan, her türlü sömürü ve ezgiden kurtuluş için savaşılanların yüreklerinde yanıyor, yanacaktır.

Deniz yoldaş 1948 tarihinde Diyarbakır'da doğdu. Yüksek öğrenimini İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinde yaptı. Gençlik yıllarında Amerikan emperyalizmi ve NATO'ya karşı yükselen 60'lı yılların öğrenci hareketine katıldı. Fikir Kulüpleri Federasyonu'nda, Devrimci Doğu Kültür Ocaklarında çalıştı. Yine bu yıllarda gelişen işçi hareketine bağlandı. TIP'e üye oldu. 1969 Sungurlar işçi direnişine ve o tarihlerdeki bir dizi işçi direnişine katıldı. 1970 yılında 15-16 Haziran işçi gösterilerinin örgütlenmesinde, Tekel Gerçek adlı bir fabrika gazetesinin yayınlanmasında aktif rol oynadı.

12 Mart 1971 askeri darbesi ile pekçokları gibi o da, ilk illegal çalışma deneylerini edindi. Çok sayıda devrimciyi 12 Mart teröründen korumakta eşsiz görevler yaptı.

1975 yılında Deniz yoldaş TKP saflarına katıldı. Değişik düzeylerde İstanbul parti örgütlerinde çalıştı.

12 Eylül gerici askersel devirmesinden sonra gericiliğin ağır saldırılarına, fraksiyonculuğa karşı savaşta önemli görevler üstlendi.

Partimiz onun parti saflarındaki özverili çalışmalarını, yüksek komünist niteliklerini dikkate alarak Merkez Komitesi üyeliğine seçti. O tüm savaşımıyla, bu sorumlu görevi hak etmiş olduğunu kanıtladı. Partimizin verdiği tüm görevleri ölünceye dek büyük bir özveri ve yetenekle, cesaretle yerine getirdi.

Deniz yoldaş, herşeyi ile kendini partiye adanmış örnek bir komünistti. Yoldaşlarıyla kurduğu insancıl, sıcak ilişki onu tanıyanların yüreğinden silinmeyecektir. O, en zor durumda bile çelik iradesinden birşey yitirmeden savaştı. Bundan böyle de o, Marksizm-Leninizm'e, proletarya enternasyonalizmine bağlılığın, parti için komünizm davası için canını esirgemezliğin yoldaşça alçakgönüllülüğünün, sınıf düşmanına, polise karşı bilinçli direngenliğin canlı bir sembolü olarak aramızda yaşayacaktır.

Halkımızın düşmanları, gerici cunta, polis onu tutuklamakla önemli bir fırsat yakaladığını sandı. Aralıksız saldırı ve tutuklamalara karşın çökertemediği İstanbul parti örgütlerini yok edebileceğini umdu. Ama yiğit yoldaşımız bu oyunu bozdu. O, güçlenmesi için sayısız özveriye katlan-

diğı parti örgütlerimizi canıyla korudu. Ser verdi düşmana sır vermedi. Komünist onuruna leke sürdürmedi. Deniz yoldaş yaşamında olduğu gibi can verirken de partimize güç verdi. Egemen burjuvazinin, polisin ve her tür yeminli TKP düşmanlarının çökertmeye çalıştığı Leninci parti birliğini, komünist morali o daha da yükseltti. Şimdi polise düşen her yoldaş kendinde daha yüksek bir direnme gücü bulacaktır. O aynı zamanda, savaşan komünistin partisine bağlılığını kırmak, komünizm idelerine inancı zayıflatmak isteyenlerin önüne güçlü bir kalkan oluyor. O, ölümden korkmadan savaşanların zafere inancını daha da keskinleştiriyor.

TKP, Deniz yoldaşın ölümünden sorumlu olan MIT yöneticilerinin, işkencecilerin, sorgulamacıların, yarıdakılarının ve onun ölümünü gizleyenlerin ortaya çıkarılmasını istiyor. Bu politik cinayeti işleyenler ve tüm suç ortakları hakettikleri cezayı bulmalıdır. TKP suçluların yakasını bırakmayacaktır.

TKP MK, Deniz yoldaşın ve gerici cuntanın katlettiği tüm yurtseverlerin yakınlarını, tüm ilerici yurtsever güçleri dayanışmalarını güçlendirmeye, işkencelere, politik cinayetlere, idamlara karşı protesto eylemlerini yükseltmeye çağırıyor.

TKP MK, tüm yoldaşları onun anısına, gerici cuntanın, polisin, provokatörlerin her tür saldırısına karşı partimizi koruma, parti çalışmalarını her yönüyle güçlendirme seferberliğine çağırıyor. TKP, tüm ilerici gençliği ona layık olma yolunda savaşmaya, partinin onun Leninci politikasının çevresinde, işçi sınıfı yolunda sınıksız kenetlenmeye çağırıyor.

TKP bu yiğit savaş eriyle her zaman gurur duyacaktır. Kuşaktan kuşağa nice komünistin elden ele verdiği, Deniz yoldaşın yere düşürmediği kızıl sancağı daha da yükseltecektir.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

Nisan 1983

TKP MK Nisan Plenumunun H. Erdal üstüne kararı

TKP MK Plenumu, H. Erdal'ın partiye girişinden bu yana tüm politik yaşamını inceledi ve oybirliğiyle, H. Erdal'ın parti düşmanı bir provokatör olduğunu saptadı. Politik Büro'nun H. Erdal üstüne aldığı 22 Kasım 1982 tarihli kararı onayladı ve onu parti üyeliğinden çıkardı.

Bilindiği gibi, 1981 Mayıs'ında TKP'ye karşı yığinsal tutuklamalar başladı. Parti örgütlerimiz ağır kayıplar verdi. TKP MK tutuklamaların böylesine genişlemesinin nedenlerini 1981 Plenumunda tartıştı. Başta konspirasyon kurallarının çiğnendiği, temelinde yönetim ve denetim bozukluklarının yattığı saptandı. Parti yönetimi bunların sorumluluğunu kolektif olarak yüklendi.

H. Erdal tutuklamalara karşı partinin korunmasından görevi gereği kişisel olarak da sorumluydu. Kadroları koruma, konspirasyonu güçlendirme yönünde alınan kararları uygulama yolunda da hiçbir ciddi adım atmadığı ortaya çıktı. Bu sorumsuz davranışlarının uyandırdığı kuşkular nedeniyle, genel bir ilk önlem olarak 1981 MK Plenumunda H. Erdal oybirliğiyle yaptığı işten alındı ve başka göreve verildi.

1981 MK Plenumu parti yönetimini güçlendirme yönünde ilk adımı attı, Yardımcı Genel Sekreter seçti ve Politik Büro'ya tutuklamaların nedenlerini araştırma görevi verdi. Açılan parti araştırması şu sonuçları ortaya koydu.

H. Erdal görevini ve kendine duyulan güveni kariyerist amaçlarla komplocu bir yolda kötüye kullanmıştır. Öte yandan görev alanı dışında da normları çiğneyerek birçok parti örgütü hakkında özel bilgi edinmeye çalıştığı saptandı. Çoğu yığın örgütlerinde deşifre olmuş, bu alanda yeterince sınanmamış, kimisi kuşkulu kişilerle çalıştığı, bunlardan birisinin, H. Sarıca'nın MK'ya sızan bir polis olduğu anlaşılmıştır. Üstelik, H. Erdal'ın bu kişiden, en gizli alanlarda çalıştırılmak üzere partiden gizli kadrolar aldığı saptanmıştır. Öte yandan H. Erdal kimi MK üyelerini kimi kadro ve parti örgütlerinin aralarında yatay ilişkiler kurulması için çalıştırdı. O böylece, partide fraksiyon oluşturma yoluyla polise saldırı olanağı açıyordu. Tutuklamaların birbiriyle ilgili olmayan örgütlere bir çırpıda sıçramasının nedenlerinden birisi de budur.

H. Erdal'ın görevi değiştikten sonra her türlü parti belge, araç, gereç ve parasal varlıklarını Politik Büro'ya teslim etmesi gerekiyordu. O herşeyi teslim ettiğini söylemekle birlikte araştırma sonucunda H. Erdal'ın partiyi aldattığı anlaşıldı. O kendine bağlı kimi yoldaşları, parti malla-rını, araç gereçleri, belgeleri, partiden gizlemiş, geçici de olsa kritik bir dönemde partinin özel bir alanda çalışmasını sabote etmiş, kadroların

korunmasını zorlaştırmıştı. Plenumda, gizlediği belge araç ve gereçlerin niteliği özel olarak açıklandı.

Parti araştırması, H. Erdal'ın bir Batı Avrupa ülkesinde parti merkezin-den kaçırdığı önemli miktarda gizli belge, araç, gereç ve malları depoladığını ortaya çıkardı.

Bunun üstüne açılan parti soruşturmasında H. Erdal'dan yanıt istendi. O, bir kez daha partiyi aldatmayı denedi. Ele geçen malzemeleri söz konusu yerde unuttuğunu, başka hiçbir yerde bir şey gizlemediğini açıkladı.

Bu olaydan hemen sonra gene başka bir Batı Avrupa ülkesinde gizlenmiş aynı türden malzeme ele geçirildi.

Suçüstü yakalanmış durumuna düşen H. Erdal verilen parti görevini bırakıp bir kapitalist ülkeye sığındı. Onun kaçıışı, partiye karşı çok daha ağır suçlar işlediğinin ve bunların ortaya çıkmasından korktuğunun kesin kanıtıdır. Böylece parti araştırması ve soruşturması H. Erdal'ın parti düşmanı bir provokatör olduğunu yadsınmaz biçimde ortaya çıkardı.

Batı Avrupa'da bulunan eski tanıdığı parti üyelerini aldatma çabaları iflas etti. H. Erdal Londra'daki, kendisi gibi partiden kovulan Yürükoğlu grubuna katıldı. Bu grubun yayınları arasında üstüste çıkan iki broşürü H. Erdal'ın parti düşmanı provokatör kimliğini kamuoyunun gözleri önüne seriyor. Bu broşürler yalnız TKP'ye değil, tüm ilerici güçlerin birliğine karşı bir saldırıdır.

«Belgeler» başlıklı broşür, sözde onun parti yönetimiyle görüş ayrılıklarını belgelemek amacı taşıyor. Oysa Politik Büro ve Merkez Komitesi toplantılarında sürekli olarak alınan kararlara oy veren H. Erdal, üstelik parti yönetimiyle görüş ayrılığı olmadığını Atılım'da çıkan üç imzalı yazıda kamuoyuna açıklamıştır. Gerçekte bu broşür hem onun ikiyüzlülüğünü gösteriyor, hem de polise, savcıya, gerici basına «belge» veriyor. Üstüne kendisinin «gizlidir» notunu yazdığı «belge»yi yayınlamasıyla tutuklu ve bundan böyle tutuklanacak yoldaşları amaçlı olarak gerçek dışı suçlamalarla karşı karşıya bırakıyor. Bu «belge»yle polis, anti-komünist propagandaya sahte gerekçeler üretiyor.

Antikomünizm odakları ötedenberi komünist partilerine karşı yürüttükleri yıkıcı propagandayla proleter enternasyonalizmi ve demokratik sosyalizm ilkelerine saldırıyorlar. Bu odaklar komünist partilerinin ulusal niteliği olmadığını, bağımsız davranamadıklarını, SBKP'nin sürekli bu partilerin iç işlerine karıştığını, işine gelmeyenleri likide edip yerine başkasını kurdurduğunu, vb. yalanları yayıyorlar. Partilerin iç işleyişleri üstüne de tepeden inme buyruklarla yönetildiklerini, göstermelik kongrelerin yapıldığını, kararların tartışılmadan dayatıldığını vb. iddia ediyorlar. İşte «TKP'mizi yükseltelim» başlıklı, baştan aşağı yalanla, iftirayla örülü ikinci

broşür, onun «likidasyon zinciri» tezi, emperyalizmin bu «klasik» antisovyetik, antikomünist anlayışını yansıtıyor. Provokatif, ihbarcı yalanlarla, komik uydurmacaların rastgele sıralandığı metinde H. Erdal, tüm partiye, partinin tarihine, bugününe, yarınına kara çalmaya yelteniyor. Farkında olmadan kendi fraksiyonculuğunu açığa vuran H. Erdal, partide gruplar olduğu yolunda bayatlamış savları yineliyor. TKP'de gruplar yoktur, olmaz. Grupçuluğa yeltenenler partide kalamaz. Yürükoğlu gibi H. Erdal bu gerçeği şimdi kendi deneyiyle öğrendi. Onun TKP'yi sözde bir grubun ele geçirdiği yolundaki iddiasına ve parti örgütlerini birbirine karşı koyma çabalarına en iyi yanıt Genel Sekreterin yönetiminde Merkez Komitesi'nin Politik Büro çevresinde gerçekleştirdiği Leninci birliğidir.

Temel sorun, TKP'nin böylesi bir provokatörü sıralarına sızdırmamak için bundan böyle alacağı önlemler, bu deneyden çıkarılacak derslerdir. En önemlisi, parti yönetiminin her alanda politik yönlendiriciliğini güçlendirmek, partide denetim dışı kimseyi bırakmamak, titiz bir kadro politikası uygulamak, kollektif yönetimi ve çelik disiplini sağlamaktır.

TKP, herşeye karşın yaşıyor, savaşıyor. Bu şanlı parti, provokatörlerin iftiralarıyla kirlenilemez. O, sayısız yoldaşımızın komünist inancı, partiye bağlılığı, direngenlik ve yiğitliğiyle yükseliyor, yükselecektir.

Bildiri

Washington ile Ankara arasında uzun süredir yapılan askersel kredi ve sözde «yardım» pazarlığında yeni ve karmaşık bir durum oluştu. ABD Temsilciler Meclisi Alt Komisyonu, Türkiye'ye verileceği söylenen askersel kredide bir azaltma yaptı. Böylece Türkiye'nin Yunanistan'a oranla eskiden daha fazla askersel kredi alma istemi gerçekleşmedi. Oysa cunta, Yunanistan'a karşı askersel üstünlük elde etmek karşılığında, bilindiği gibi, ABD'ye «Savunma ve İşbirliği Anlaşması» ve gizli «Mutabakat Anlaşması» ile, son derece büyük ödünler, ayrıcalıklar vermişti. Generaller ulusal egemenliğimizle bağdaşmayan bu anlaşmaları, Yunanistan'a karşı şövenist kampanyayı kışkırtarak ve ABD'nin Türkiye'ye yardım yapacağı propagandasıyla haklı göstermeye çalışmıştı. İşte, Washington'da, askersel kredilerle alınan son kararlar, bugüne kadar Amerikan «yardımı»na umut bağlayan çevrelerde, hem Reagan yönetimine, hem de cuntanın izlediği dış politikaya karşı sert tepkilere yol açıyor.

Herşeyden önce, bu karar, Türk-Amerikan ilişkilerinde ortaya çıkan yeni bir olgu değildir. Ünlü «Johnson mektubu»nda İnönü hükümetine verilen kaba ültimat, 1975'deki Amerikan silah ambargosu bu arada sayılabilir. Görülüyor ki, Washington çoktan beri ülkemizle ilişkilerini kendi çıkarlarına göre istediği gibi değiştirmeyi, verdiği sözlerden kolayca geri dönmeyi, bağlaşıklarını küstahça küçümsemeyi, onlara kendi hegemonyacı çıkarlarını dayatmayı, koşullu sözde «yardım»larla ülkemizin iç işlerine kabaca karışmayı alışkanlık edinmiştir. Türk-ABD ilişkilerinin gelişmesini ulusal çıkarlar için yararlı sanan pek çok kimse bile, bugün ABD'nin en azından güvenilmez bir bağlaşıklık olduğu sonucuna varabilir.

Daha doğrusu cunta ile Pentagon arasındaki pazarlığın aldığı son biçim, Türk-Amerikan ilişkilerinin eşit haklı bir bağlaşıklık ilişkisi olmadığı, uydu-efendi ilişkisi olduğunu, komünistlerin yıllardır savunduğu bu gerçeği, bir kez daha gözler önüne seriyor. Kendi halkını ezen cunta, ABD önünde kölece boyun eğmekten kurtulamaz. Şimdi şu soru günceldir: Cuntayla Pentagon arasındaki pazarlık ne sonuç vermiştir? Sonuç olarak, ABD, Türkiye toprakları üstündeki üslerini genişletmiş, topraklarımıza atom roketleri yerleştirme yolunu açmış, «Çevik Güçler» için yeni olanaklar elde etmiş, Türkiye'yi bölgede kendi emperyalist çıkarları için jandarma yapma yolunda adımlar atmıştır. Cuntaya gelince o, yalnızca kendi erkini ayakta tutmak karşılığında Türkiye'yi bir nükleer savaşta yok olma yoluna iten, ulusal egemenliğimizle bağdaşmayan ikili kölelik anlaşmalarını imzalamıştır.

ABD'nin askersel kredide yaptığı indirim, elbette Türkiye üstündeki emperyalist plânlarında bir değişiklik olduğu anlamına gelmiyor. ABD

plânlarında, Türkiye'nin savunma gücünü artırmak gibi özel bir amaç yoktur. ABD Türkiye topraklarında nükleer savaş stratejisine uygun konum elde etmek, silah tekelleri için Türkiye'yi pazar olarak elde tutmak, gerektiğinde «ucuz asker» diye tanımlanan Türk Silâhlı Kuvvetlerini bölgede kullanmak amacını taşıyor. Washington, Türkiye ile Yunanistan'a yeniden 10'a 7 oranında askersel kredi verme manevrasını yaparken, gerçekte, Yunanistan'daki antiemperyalist gelişmeyi durdurmak istiyor ve hem Yunanistan'ı, hem de Türkiye'yi saldırgan stratejisinde aynı amaçlarla kullanma plânını uyguluyor.

ABD, Türk-Yunan anlaşmazlığını, bugün de, Türkiye'yi Yunanistan'a karşı bir tehdit aracı olarak kullanmak için körüklemekten vazgeçmemiştir. ABD'nin çıkarları gerektirdiğinde, bugünkü kararın tam tersine kararlar alınacağından kuşku duyulmamalıdır. Üstelik böyle bir yeni karar ABD'ye çok daha tehlikeli ödümler verildiğinin kanıtı olacaktır. Pentagon, Türkiye'nin silâhını keserken de, onu silahlandırırken de yalnızca kendi çıkarını düşünüyor. Ve ABD emperyalizminin çıkarına olan her şey, kaçınılmazlıkla Türkiye'nin zararına oluyor.

NATO'nun güneydoğu kanadına yönelik sözde «Sovyet tehdidi» yalanına bilerek ya da bilmeyerek kendisini kaptıranlar, şimdi ABD'nin Türkiye'ye neden istenilen ölçüde askersel kredi vermediği sorusuna yanıt bulamıyorlar. Bu olay da gösteriyor ki, «Sovyet tehdidi» yalanı, ABD'nin, Türkiye'den ve benzer ülkelerden ulusal egemenlikle bağdaşmayan ödümler kopartmak için kullandığı kaba bir korkutmacıdır. Elbette bu yalan, Reagan yönetiminin askersel üstünlük elde etmek, nükleer silahlanmayı kışkırtmak çabalarını gizlemeye hizmet ediyor. Herkes şu gerçeği biliyor: Sovyetler Birliği'nden ülkemize tehdit değil, Lenin ve Atatürk döneminde olduğu gibi saldırmazlık, dostluk ve işbirliği önerileri geliyor.

TKP, ABD'nin ve İsrail'in saldırgan politikası sonucu son derecede karmaşık sorunların düğümlendiği bir bölgede, Türkiye'nin ulusal savunmasına kaygısız kalmıyor. Partimizin Eylem Programında belirtildiği gibi, Türkiye'nin savunması, ABD'ye bağımlılık ilişkileri içinde sağlanamaz. Ulusal savunmamız, ABD Kongresindeki silah tekelleri sözcülerinin ayarlarına bırakılamaz. Ulusal savunmamız, her şeyden önce, tüm komşu ülkelerle saldırmazlık anlaşmaları bağlamak, savunma gereksinimlerimizi çok yönlü ilişkilerle sağlamak yoluyla gerçekleştirilebilir. Silah tekellerine milyarlarca dolar kazandıran, buna karşılık ulusal ekonomimizi yıkan ağır silahlanma harcamaları, işte böylelikle ulusal savunma gücümüz zayıflamadan azaltılabilir.

TKP, askersel kredi karşılığında, ABD'yle imzalanan SIA ve «Muta-bakat» anlaşmalarının yırtılmasını istiyor. İlk adım olarak 1976'da olduğu gibi, Amerikan üslerinin çalışması durdurulmalı, Çevik Güçler ve AWACS'lar için üslerin genişletilmesine son verilmelidir. En kısa zaman-

da açıklanacak bir takvim gereğince, tüm ikili anlaşmalar gözden geçirilmeli, ulusal egemenliğimizle bağdaşmayan maddeler kaldırılmalı ve tüm yabancı askersel üsler sökülmalıdır. Türkiye Varşova Antlaşması ülkeleriyle NATO ülkeleri arasında saldırmazlık anlaşması önerisini desteklemelidir.

Tüm antiemperyalist güçleri baskı altına alan, kendisine muhalif herkesi susturan cunta, Amerikan emperyalizmine karşı hiç bir ciddi ulusal adım atamaz. Ülkemizin tüm barış ve ulusal demokrasi güçleri birleşmeli, onurlu, barışçı, bağımsız bir dış politika için seslerini yükseltmelidirler.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

22. 4. 1983

1 Mayıs Bildirisi

Barış ve ulusal demokrasi için:

İşçiler, emekçiler, barış ve demokrasiden yana güçler birleşin!

Yurttaşlar,

İşçi sınıfının, tüm emekçilerin uluslararası birlik, dayanışma ve savaşım günü 1 Mayıs, kutlu olsun! Generallerin süngüyle yasakladığı 1 Mayıs, çalışan tüm insanların bilincinde, savaşında yaşıyor.

Cunta koşullarında üçüncü kez karşıladığımız bu 1 Mayıs günü Amerikan emperyalizminin saldırgan politikasına, cuntanın zulmüne, yerli ve yabancı bir avuç vurguncu sermayenin sömürsüne karşı özgürlük için, barış için, iş, güvenlikli bir yaşam, halk refahı için savaşım günüdür. Bu 1 Mayıs, zindandaki yurtseverlerle, DISK yöneticileri ve tüm sendikacılarla, sürgündeki tüm ilericilerle, bütün ülkelerdeki işçilerle, ulusal kurtuluş savaşı veren halklarla, Filistin, Lübnan, Nikaragua, El Salvador halklarıyla dayanışma günüdür. Bu 1 Mayıs, dili, mezhebi, politik inancı ne olursa olsun, DISK'li, Türk-İş'li, sendikasız tüm işçilerin birliğini güçlendirme günüdür.

Birleşip, savaşmadan, uluslararası dayanışmayı yükseltmeden, barış ve özgürlük, iş ve mutlu bir gelecek, bağımsızlık ve kalkınma elde edilemez.

Bu yıl, dünya barışı, devletlerarası yumuşama için karar yılıdır. Amerikan yeni atom roketleri, Batı Avrupa'ya yerleştirilirse, Sovyetler Birliği'nin, ve öteki sosyalist ülkelerin barış önerileri gerçekleşmezse, nükleer savaş tehlikesi bizim de kapımıza dayanacak, fabrika bacalarıyla, cami minareleriyle tüm Anadolu uygarlığı, yaşlısı genciyle tüm Türkiye nüfusu, yok olma tehdidiyle karşı karşıya gelecektir. Yaşamak için savaşmak gerekiyor.

Bu yıl, ülkemizde demokrasi ve bağımsızlık için, ekonominin izleyeceği yol için de karar yılıdır. Generallerin istediği türden uydurma partilerle sözde bir demokrasi, gerçekte zorba bir rejimin kurulması önlenemezse, 12 Eylülcü rejime son verilemezse, barış ve demokrasi yanlıları erki ele alamazsa, ülkenin hiç bir ulusal, sosyal sorunu çözülemezse, Ekonomik bunalım daha derinleşecek, Koç'lar, Sabancı'lar, Çavuşoğulları her gün yeni bir fabrika, yeni bir banka yutacak, yabancı şirketler varımızı, yoğunuzu yok pahasına kapatacak, Dünya Bankası'nın, IMF'nin reçetelerine karşı çıkılamayacak, fabrika yerine süt mandarası, mezbaha, traktör yerine köle gibi insan gücü geçirilecektir. Milyonlarca işsize milyonlar eklenecek, cehaletin, ahlâksal çöküşün önü alınamayacak, sofradaki ekmek her gün biraz daha küçülecektir. Halkın tepesinde efendi, Ameri-

ka'nın karşısında köle olan generaller ayakta kaldıkça, Amerikan üsleri genişletilecek, «Çevik Kuvvetler», casusluk uçakları topraklarımıza yerleştirilecek, yeni atom roketleri Anadolu'nun bağrına dikilecek, Türkiye bölgede Amerika'nın ucuz bir jandarması olma onursuzluğuna yuvarlanacaktır.

Şimdi, Türkiye'nin Türk, Kürt sağduyulu her insanı, bu kaygıları duyuyor. Ama, tüm bu tehlikeler önlenabilir, Türkiye'nin kaderi kökten değişebilir. Cuntacı generallerin yolu daralıyor. Onların rejimi çürüyor. Generaller attıkları her adımda, yalnız sol, ilerici güçleri değil, burjuva muhafefetini de karşılarına alıyor. Amerikan yönetiminden başka dostu olmayanlara, halk güvenmiyor. Görünüşteki tüm sessizliğe karşın, artık burjuvazinin sözcüleri bile, gelecekteki patlamalardan duydukları korkuyu açıkça dile getiriyor.

Komünistler, bilinçli işçiler, bugünkü ağır koşullara en uygun eylem biçimlerini 1 Mayıs'ta yaratıcılıkla bulacak, cunta polisine fırsat vermeden, işçilerin, emekçilerin örgütlülük ve savaşım gücünü yükseltecek, yasağa vurulan 1 Mayıs'ta halkın istemlerini dile getirecek, yığınları, geleceğin daha güçlü, sonuç alıcı savaşlarına hazırlayacaklardır.

Yurttaşlar,

Gelecek bizim elimizdedir. Süngüden korkup susan, süngünün kurbanı olur. 1 Mayıs'ta birleşelim, sesimizi yükseltelim!

- Genel politik af!
- Terörist-faşist MHP dışında tüm politik partilere özgürlük!
- Amerikan atom roketlerine, Çevik Kuvvetlere yer yok!
- DİSK ve tüm sendikalar açılsın!
- Grev, toplu sözleşme hakkı, işsizliğe, pahalılığa karşı, çalışan herkese ekonomik, sosyal güvence!

Her şey barış ve ulusal demokrasi için!

Yaşasın 1 Mayıs!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

25 Nisan 1983

TKP MK Organı «Atılım»ın Nisan 83 Sayısında yer alan 1 Mayıs belgileri

- Yaşasın 1 Mayıs, işçi sınıfının uluslararası birlik, savaşım ve dayanışma günü! Selam olsun, diktatörlük altında 1 Mayısı kutlayan işçilere, köylülere, aydınlara, gençlere!
- Nükleer savaş tehlikesine, Amerikan atom roketlerine ve çevik kuvvetlerine karşı, cuntayı yıkmak için, barış ve ulusal demokrasi için savaşanlar! TKP sizinle birlikte.
- Selam olsun cuntanın zindanlarında boyun eğmeyen komünistlere, Türk ve Kürt tüm yurtseverlere! Selam olsun Türkiye halkı ile uluslararası dayanışmayı yükseltenlere!
- Selam olsun DİSK yöneticilerine, tüm tutuklu sendikacılara, sendikal haklar için cuntanın yasalarına, baskı ve yasaklarına karşı savaşanlara!
- YHK'nın dağıtılması, 1983 sözleşmelerinin işçilerin özgür iradesiyle yapılması için direnenler, TKP yanınızdadır!
- Cuntanın baskılarına karşı demokratik üniversite için, çağdaş özgür bilim ve sanat için, özgür basın için yılmadan direnenler, TKP vargücüyle sizi destekliyor.
- Selam olsun ilerici yurtsever gençliğimizin yiğit savaşçılarına!
- Selam olsun barışın kalesi Sovyetler Birliği'ne ve sosyalist ülkelere, dünya çapında yükselen barış hareketine, emperyalizme, siyonizme diktatörlüklere karşı savaşım veren halklara! Yaşasın proletarya enternasyonalizmi!

Afganistan Demokratik Halk Partisi Merkez Komitesi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına, kardeş Afganistan halkının Afganistan Demokratik Halk Partisi'nin yönlendiriciliğinde gerçekleştirdiği Nisan Devrimi'nin V. yıldönümünü kutlar, devrimci savaş selâmlarını gönderir.

Afganistan halkı, Nisan Devrimi'nden bu yana yepyeni, ileri, sömürü ve ezgiden arınmış bir Afganistan kurma yönünde önemli adımlar attı. Emekçilere insanca bir yaşam sağlayan bir toplum kurma yolunda ardıcıl yürüyor. Bölgede ve dünyada barışı savunuyor.

Türkiye komünistleri, Afganistan halkına yönelik «ilân edilmemiş savaş»ı nefretle kınıyor. Partimiz, ABD emperyalizminin ve onun Türkiye'deki gerici, askersel diktatörlük gibi ortaklarının Afganistan'ın iç işlerine karışma, Nisan Devrimi'ni aşındırma çabalarına karşı çıkıyor. Afganistan hükümetinin politik çözüm önerilerini destekliyor.

Türkiye Komünist Partisi, Sovyetler Birliği'nin ve Sovyet halkının Afganistan halkına gösterdiği enternasyonalist dayanışmaya büyük bir değer biçiyor.

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi, Afganistan Demokratik Halk Partisi'ne ve kardeş Afganistan halkına Nisan Devrimi'nin yolunda yeni ve daha büyük başarılar diler.

*Komünist selamlarımızla
Türkiye Komünist Partisi
MK Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

27 Nisan 1983

Türkiye Komünist Partisi Başkanı İ. Bilen yoldaşın 1 Mayıs 1983 günü «TKP'nin Sesi» Radyosunda yaptığı konuşma

Yoldaşlar,

Bugün 1 Mayıs ... Dünya işçilerinin birlik, dayanışma ve savaşım gününü ... Hepinizi, tüm işçi sınıfımızı, emekçileri, gençleri, zindanlarda yatan tüm komünistleri ve öteki yurtseverleri, bu büyük günde selâmlarım. 1 Mayıs kutlu olsun!

Bu 1 Mayıs'ta da geleceğe iyimserlikle bakıyoruz. Evet. Pentagon atom roketleriyle oynuyor. Cunta zorbalıktan vazgeçmiyor. Ne ki, dünya değişiyor. Başta Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkeler, uluslararası işçi sınıfı, ulusal kurtuluş hareketi, bu 1 Mayıs'ta çok daha güçlü. Tüm bu güçlerin önünde en başta, kudurgan Amerikan emperyalizmine gem vurmak, nükleer bir dünya savaşını önlemek görevi duruyor.

Türkiye işçi sınıfı da omuzlarına ağır sorumluluk almıştır. Gerici asker-sel diktatora, süngüyle, terörle 1 Mayıs'ın şanlı geleneğini, işçi sınıfının savaşım bilincini yok edemedi. TKP'yi yıkamadı. Barış için, Türkiye'yi atom harmanlarında yaktırmamak için, generallerin erkine son vermek, ulusal bir demokrasi kurmak için yeterli güçler, olanaklar vardır. İşin başı birlleşmek, tüm güçleri bir tek odakta yoğunlaştırmaktır.

Dünyada emperyalizmden kaynaklanan savaş tehlikesi, Türkiye'deki durağansızlığı kamçılıyor. Çelişkiler, çatışmalar biteviye keskinleşiyor. Generaller Reagan'ın eteğine yapıştıkça, teröre hız verdikçe, batağa daha da saplanıyor. Onlar için çıkış yolu yoktur. Fabrika bacası yerine roket, okul yerine zindanlar kuruyorlar. Reagan'ların da Evren'lerin de gittiği yol böylesinedir.

Bu gidişe son vermek ... Bu görevi yerine getirmek için, bileği sağlam, yüreği pek, bilinci yüksek komünistlerin partisi olmalıdır. Bu parti vardır. TKP'dir. Bugün en temel görev, var olan partiye dayanmak, bu yolla tüm alanlarda yeni bir atılıma geçmektir.

Yoldaşlar,

Yeni bir atılım nedir? Yeni bir atılım, 1973 yılında başlattığımız atılımı, yalnız nicel değil, nitelikçe de yeni bir aşamaya yükseltmek demektir. 1973 atılımı, yeniden örgütlenme görevini çözdü. Bugün bu görev, genel çizgileri bakımından tamamlanmıştır. 1983 atılımı, savaşan, cunta, polise, provokatörlere göğüs geren partiyi arındırmak ve onu çok yönlü güçlendirmek görevini yerine getirecektir. 1983 atılımı da amacına ulaşacaktır. 1983 atılımı, sorunu komünistlerin önüne yepyeni bir biçimde koyuyor: 1973'de olduğu gibi, partinin var olma-yok olma sorunundan

söz etmek, eski bir öykü olmuştur. Bugün, Türkiye için var olma, yok olma sorunu vardır. TKP bu sorunu barış ve ilerlemeden yana çözmekle nasıl bir rol oynayacaktır? İşte ana sorun budur!

Geçtiğimiz Nisan Plenumu, elimize güçlü silahlar vermiştir. Zorluklarımızı, zayıflıklarımızı, aldığımız yaraları unutmamıza yer yoktur. Buna karşın, partimizin, Türkiye'nin yazgısını değiştirmekle çözümleyici rol oynayacağına inanmak için yeterli nedenler vardır. Tam üç yıl boyunca, faşist yöntemlerle süregelen saldırılara göğüs geren kadrolarımız, hem acı, hem akılcı dersler çıkardılar. İşçi sınıfının savaşını utkuya götürecek çok değerli deney elde ettiler. Başarılı bir sınav verdiler. İşte bu kadrolar, sonucu belirleyecektir. On milyonlarca emekçinin gelecekteki savaşlarında, bu kadrolar başlıca rol oynayacaktır.

Söz yok. Hıyanet edenler olmuştur, oluyor. Bunların zararları büyüktür. Ama, Erdal gibileri, savaşkan kadrolar içinde bir damla bile değildir. TKP, Deniz yoldaş gibi, nice ser verip sır vermeyen yiğitleri yaratmıştır. İşçi sınıfı bu yiğitlerle onur duyuyor.

Merkez Komitesi'nin Nisan Plenumu, parti birliğini güçlendirmekte büyük görevi yerine getirdi. Parti birliği gökten zembille inmez. Oportünistleri, provokatörleri açığa çıkarmadan, onları parti sıralarından atmadan birlik sağlanamaz. Parti arındıkça güçlenir. Parti, burjuvaziye karşı savaşırken nasıl yaralar alırsa, oportünizm ve provokatörlere karşı savaşırken de yara alır. Cunta nasıl yoldaşlarımızı tutukluyor, işkencede sakat bırakıyor, öldürüyorsa, partiye hıyanet edenler de onu arkadan vuruyor, lekeliyor. Onlar, partimizin tarihini, yönetimini, savaşlarını çamura bulamaya yelteniyor. Bolşevik, bu savaştan korkmayan kimse demektir.

Bolşevik, sorumluluktan da korkmayan kimse demektir. Erdal ve benzerlerinin partiye verdiği zararların sorumluluğunu, başta ben, ve tüm parti yönetimi yüklendi. Plenumda açık alınla partiye hesap verdik. Bu kadar değil ... Provokatörlerin, dönemlerin açtığı tüm yaraları en kısa zamanda sarmaya da antiçtik. Bu sözü Merkez Komitesi yerine getirecektir.

Daha bir soruna değinmek yararlı ve yerinde olacaktır.

Partiye düşmanlık edenlerin tümü aynı kumaştan dokunmuştur. Bir çamurdan yağrulmuştur. Böyle olduğu için, onlar, her zaman parti tarihimizi lekelemekte de birleşirler. Çamur atma yöntemleri birdir. Bizim kendi tarihimize ilgili eleştirilerimizi onlar, bu tarihi yıkmak için kullanıyorlar. Ne ki, parti tarihimize el uzatan parti düşmanının eli yanar.

Bizim şanlı bir tarihimiz var. Bu tarih, gerçekte, Türkiye işçi sınıfının savaşım tarihidir. Kimilerinin geçmişteki yanlışları ne olursa olsun, biz tüm parti savaşçılarını, işçi sınıfının militanlarını tarihimizin kopmaz bir arçası sayıyoruz. Mustafa Suphi, Ethem Nejat, Salih Hacıoğlu, Şefik Hüsnüler, Reşat Fuatlar, Nazım Hikmetler, Yakup Demirler ve öteki parti yöneticileri, yaşamları boyunca partinin gelişmesi için ellerinden geleni

yapmışlardır. Aralarında, kimilerinin partiyle kimi zaman anlaşmazlığa düştükleri olmuştur. Neki, onların hiç birinin yaşamında, provokatörlerin yaptığına benzeyen bir tek kirli nokta bile yoktur. 10 Eylül 1920'de kurulan TKP, her zaman varolmuş, kimi zaman güçlü, kimi zaman güçsüz kalmıştır. Neki, savaştan bir gün bile geri durmamıştır. Biz komünistler, sıralarında yer aldığımız partimizle haklı bir kıvanç duyuyoruz.

Yoldaşlar,

Merkez Komitesi Nisan Plenumu, aldığı kararlarla, parti tarihimizde özel bir yer tutacaktır. 1973 yılındaki atılım, on yıl boyunca yeni kadrolar çıkardı, örgütler yarattı. 1983 Nisan Plenumu, bu sürecin yüksek bir tepesi oldu. Parti kendi bağrından, sınanmış, güvenilir, yetenekli kadrolar yetiştirdi. Parti yönetiminin en sorumlu ve onur verici görevini yeni kuşaklara teslim etme koşulu doğdu. Şimdi Merkez Komitesi Genel Sekreterliği güvenilir ellendedir. Merkez Komitesi Genel Sekreterliğine Haydar Kutlu yoldaşı önerirken, şöyle düşündüm: Yeni kuşaktan komünistlerin en sorumlu yerlerde görev alabilmeleri, parti için, işçi sınıfımız için en sevindirici gelişmedir. Partimizin olgunlaştığını gösteren canlı bir kanıttır. Geleceğe iyimserlikle bakmamız için şimdi her şeyimiz var. Yönetimler arasında, kuşaklar arasında kopukluk olmayacak. Her yeni kuşak bir öncekinden şanlı bayrağı alacak. Yeni taze güçlerle parti savaşını aralıksız sürdürecektir. Mustafa Suphilerin partisi sürekli ileriye gidecek . . .

Yoldaşlar,

Ölümünün 100. yılını andığımız Karl Marks'ın ulu belgisini, bu yıl 1 Mayıs'ta bir kez daha haykıralım:

«Bütün ülkelerin proleterleri, birleşin!»

Yaşasın Türkiye Komünist Partisi!

Türkiye Komünist Partisi Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın «TKP'nin Sesi» Radyosunda yaptığı 1 Mayıs 1983 konuşması

Değerli yoldaşlar, işçi arkadaşlar, genç dostlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi adına, uluslararası işçi sınıfının birlik, dayanışma ve savaş günü olarak kutladığımız 1 Mayıs'ta, hepinizi selâmlarım. Gerçi, bugün, işçiler, 1976, 1977, 1978 ve 1979 yıllarında olduğu gibi 1 Mayıs meydanlarında, barış ve ilerleme solganlarını gür sesleriyle haykıramıyor. Ama böyle de olsa, işçiler, emekçiler, gençler, öbek öbek kır gezilerinde, dost ziyaretlerinde 1 Mayıs'ı yine de kutluyorlar, şurada ya da burada gizlice dağıtılan bildiriler, küçük el çağrıları, 1 Mayıs ateşinin sönmediğini, onu kimsenin söndüremeyeceğini gösteriyor.

Generaller, kendilerini ne denli güçlü göstermek isterlerse istesinler, onlar, yine 1 Mayıs gününde telâş içindeler. Günlerden beri, özellikle işçi semtlerinde, gecekondu bölgelerinde, üniversitelerde açık ya da örtülü önlem üstüne önlem alıyorlar. Demek ki, 1 Mayıs'a yasak koymakla, onu işçi sınıfının bilincinden kazıyamayacaklarını generaller de biliyorlar.

TKP MK Plenumu bildiğiniz gibi Nisan ayında toplandı. Plenum bir kez daha şu gerçeğin altını çizdi: Günümüzün en temel, ertelenmez görevi, nükleer bir dünya savaşını önlemek, bu amaçla nükleer silâhlarda karşılıklı, eşitlik, eşit güvenlik temelinde indirim yapmak, giderek tam silâhsızlanmayı sağlamak, yumuşamayı perçinlemektir. Özellikle Batı Avrupa'ya yeni atom roketlerinin yerleştirilmesini önlemek ivedi bir görevdir. Bu önlenemezse, dünyada yeni bir silâhlanma turu başlayacak, bu ise tüm devletlerarası ilişkileri kötüleştirecek, en kötüsü, nükleer savaş tehlikesi ciddi olarak artacaktır.

İktidardaki generaller, nükleer bir savaşın ne demek olduğunu ve Türkiye'nin ne gibi büyük tehlikelerle karşı karşıya olduğunu, ABD'nin başlatacağı bir nükleer savaşta, Türkiye'nin daha ilk saatlerde nükleer bir cehenneme döneceğini çok iyi bilirler. Bununla birlikte, onlar, halkımızdan bu büyük tehlikeyi ısrarla gizliyor, üstelik NATO'nun saldırgan plânlarına onay veriyorlar.

Belli ki, cunta, barış savaşının yığınları sarmasından korkuyor. Amerikancılığı ile tanınan bir gazeteci, geçenlerde bu korkuyu pek iyi dile getirdi. Ona göre, barışla başlayanların nerelere gideceği pek belli olmaz. Bu yazara bakılırsa, barış iyi bir şey, ama sonucu belli olmayacağına göre halk onun uğrunda savaşmamalı, hatta bu konuda pek fazla

konuşulmamalı. Biz onlara şöyle diyoruz: Barış savaşının nasıl sonuçları doğuracağını kestirmek belki zor olabilir. Ama, eğer onun uğrunda savaşılmazsa sonucun ne olacağı şimdiden bellidir. Yok olmak istemeyen barış için savaşmalıdır. Azılı antikomünist ve ABD emperyalizminin uşağı çevreler, barış savaşından böylesine korkarken, kimi sol gurupların barış savaşını neredeyse küçümsemelerini anlamak güçtür. Buradaki yanlışlığı, Türk işbirlikçi sınıflarının ve generallerin gücünü aşırı abartmaktan kaynaklanıyor. Gerçekte istikrarsızlık içinde bocalayan bu güçler, eğer Washington'un ve NATO'nun açık desteği olmasaydı, halkın üzerinde böylesine barbarca baskılara cesaret edemezlerdi.

İnsanlığın karşı karşıya olduğu bu tehlikenin kaynağı ve suçlusu emperyalizm ve özellikle ABD emperyalizminin yönetici çevreleridir. Savaş ve silahlanmadan iki sistemi aynı derecede sorumlu tutan görüşlerle partimiz hiç bir şekilde bağdaşmıyor. ABD yönetimi kendisine yöneltilen tüm önerileri geri çevirmekte, saldırgan politikada ayak diremekte, yakaşık olarak oluşmuş askersel-stratejik dengeyi kendi yararına değiştirmek istemektedir. Reagan'ın sözde «sıfır çözüm» önerisi de, şimdi uydu-rulan «ara çözüm» önerisi de Sovyetler Birliği'ne karşı askersel üstünlük elde etme amacı taşıyor. Biz, Yuriy Andropov yoldaşın bir kez daha açıklıkla yinelediği Sovyetler Birliği'nin barış önerilerini destekliyoruz. Özellikle NATO ve Varşova bloku ülkelerinin karşılıklı saldırmazlık anlaşması yapma önerisine Türkiye'nin derhal olumlu yanıt vermesini istiyoruz. Türkiye'yi bir atom savaşının yıkımından koruyacak biricik yol bu önerilerin uygulanması yoludur.

Barışın savunulması uğrındaki savaşın somut başarıya ulaşması cunta yönetimi üzerinde sert bir baskı kurmayı gerektiriyor. Koşullar generallerin diktatörlük rejimine hemen şimdi son vermeye elvermesi bile, her araçla onun Amerikan emperyalizminden yana politikasını yenilgiye uğratmak olanaklı ve zorunludur. Bu amaca, barış yanlısı güçlerin ortak çabalarıyla ulaşılabilir. Biz barış yanlısı güçlerin hareketinde koşulsuz yer almaya hazırız.

Önümüzdeki Haziran ayındaki, «Barış ve Yaşam için, Nükleer Savaşa Karşı» Prag Asamblesi, ülkemizde de barış savaşının yükselmesine önemli bir katkıda bulunabilir. TKP, bu büyük foruma, ülkemizdeki barış güçlerinin en geniş katılımı için elinden geleni yapacak, onlarla ortak sesi-mizi yükseltmek için çalışacaktır.

Türkiye ABD emperyalizminin planlarında, stratejik bir yer tutuyor. O nedenle, özellikle Reagan yönetimi ile birlikte ülkemiz üstündeki baskılar olağanüstü yoğunlaştı. Bu baskılar, 12 Eylül gericiliği dönemi boyunca çok tehlikeli sonuçlar vermeye başladı. Generaller, ulusal bağımsızlığımızla bağdaşmayan bir dizi gizli anlaşmalar ve pazarlıklarla, ABD'nin pek çok isteğini kabul ettiler. Generaller Washington'la yaptıkları

göstermelik ve gülünç pazarlık, şu temele dayanıyor: Türkiye Amerikan nükleer silahlarını konumlandırma olanağı da içinde, «Çevik Kuvvetler» için Türkiye topraklarında ABD'ye yeni üs kolaylıkları sağlayacak, dahası gerektiğinde, Türk Silahlı Kuvvetlerini Basra Körfezi bölgesinde kullanmasına izin verecek, buna karşılık, ABD de, Türkiye'yi, Yunanistan'a karşı askeri üstünlük sağlayacak ölçüde silahlandırarak . . . Gerçi, ABD, henüz Yunanistan'a karşı askeri üstünlük sağlayacak ölçüde Türkiye'ye kredi vermemiştir, ama Washington'un ulusal bağımsızlığımızla ve güvenliğimizle bağdaşmayan isteklerine Türkiye çoktan boyun eğmiştir. Şimdi ABD, Türkiye'de elde ettiği yeni olanakların yanısıra, Yunanistan'da tehlikeye düşen konumlarını da elde tutmak için manevralar yapıyor.

Burada açık olan gerçek şudur: Türk-Yunan anlaşmazlığı, ABD'ye iki ülke arasında sürekli manevra yapma ve ağırlığını bir ondan, bir bundan yana koyarak, her iki ülkeye hegemonyacı amaçlarını dayatma olanağı veriyor. O nedenle, Pentagon ülkelerimiz arasındaki anlaşmazlıkları körüklüyor. Görülüyor ki, Türk-Yunan anlaşmazlığını barışçı yollarla, NATO karışması dışında gidermek, bunun yanısıra Kıbrıs sorununun çözümüne yanaşmak, ABD'nin oyununu bozacak olan tek çıkış yoludur.

İkinci gerçek şudur: ABD Temsilciler Meclisi Alt Komisyonu, önceleri «Sovyet tehdidi altında» diye korkutulan Türkiye'ye, askeri kredide kısıntı yaptığına göre, bu yalana bizzat ABD'nin inanmadığı ortaya çıkıyor. Açıktır ki o, bu yalanı maske yapıyor.

Üçüncüsü, Türkiye'nin izlediği ulusal savunma anlayışının çarpıklığıdır. Türkiye'nin ulusal savunması, Pentagon'a, ABD Kongresine bağımlı kaldıkça, bu hem ulusal bağımsızlığın savunulmasına ters düşüyor, hem de Türkiye'yi ABD emperyalizminin saldırgan politikasında onursuz bir araç durumuna getiriyor.

Bütün bu olgulardan hareket eden partimiz, 24 Nisan 1983 günlü Merkez Komitesi açıklamasında, somut bir çözüm yolu önerisiyle ortaya çıktı. Buna göre: TKP kredi karşılığında, ABD ile imzalanan SİA ve Mutabakat Anlaşmalarının yırtılmasını istiyor. İlk adım olarak 1976'da olduğu gibi Amerikan üslerinin çalışması durdurulmalı, Çevik Kuvvetler ve AWACS'lar için üslerin genişletilmesine son verilmelidir. En kısa zamanda açıklanacak bir takvim gereğince tüm ikili anlaşmalar gözden geçirilmeli, ulusal egemenliğimizle bağdaşmayan maddeler kaldırılmalı ve tüm yabancı askeri üsler sökülmelidir. Türkiye Varşova Antlaşması ülkeleriyle NATO ülkeleri arasında saldırmazlık anlaşması önerisini desteklemelidir.

Yoldaşlar, dostlar,

Evren, Türkiye'de genel seçimlerin 6 Kasım 1983'de yapılacağını açıkladı. Türkiye demokrasiye mi geçiyor? 12 Eylülcü gerici askersel diktatör-

lük dönemi sona mı eriyor? Bu sorulara gerçeklerden biraz haberli olan hiç kimse olumlu yanıt veremez.

Cuntanın süngüleri altında yapılacak seçimlerde halk iradesini özgürce dile getiremeyecektir. Anayasa referandumu bunun en iyi kanıtıdır.

Generallerin çıkardığı siyasi partiler yasası, halkı gerçekten temsil edecek, onun çıkarlarını savunacak olan partilerin kurulmasını olanaksız kılıyor. Üstelik, siyasi parti kurma hakkı yurttaşın elinden fiilen alınmış, kimin parti kurabileceği, beş generalin kararına bırakılmıştır. Kendisine üstelik Cumhurbaşkanı diyen Evren tiranlar gibi konuşuyor, «sakıncalı kimselere» parti kurma izni vermeyeceklerini açıklıyor. Generaller uygun gördükleri bir avuç kişinin birbirine benzeyen partiler kurmasını istiyorlar. Bu bir avuç adamın tayin edeceği kişiler de milletvekili adayı sıfatıyla 6 Kasım günü yurttaşın karşısına çıkacak, oy isteyecek . . . Cuntanın siyasi partilerinde de, onun sözümona demokrasisinde de halkın yeri yoktur, yurttaş tüm bu gelişmelerin dışında, yalnızca önüne ne sürülürse onu oaylamak zorunda bırakılmak istenmektedir. Cunta, kendisine bağlı uydu partilerle oluşturulacak bir parlamentonun örtüsü altında, beş yıl daha iktidarda kalmak için elinden geleni yapıyor. Bu koşullarda seçimle oluşacak parlamentonun şimdiki gülünç Danışma Meclisinden ne farkı olacaktır?

Bu akıl almaz tuhafıkların sosyal-politik açıklaması şöyledir: Generaller, hem bugün olduğu gibi çıplak bir askeri rejimle ülkeyi yönetemezler, hem de burjuva parlamenter demokrasiye geçemez, halkın özgürlüklerini tanımayı göze alamazlar. Çünkü onlar, dış politikada ülkeyi emperyalist saldırganlığın batağına soktular, ekonomiyi İMF'nin, Dünya Bankası'nın yeni-sömürgeci dayatmalarıyla ekonomik bunalımın süregitmesine, gide-rek derinleşmesine neden oldular, emekçilerin hayat koşullarını dayanılmaz ölçüde kötüleştirdiler, küçük bir azınlık dışında tüm sınıfların, katmanların durumunu sarstılar, üç yıl boyunca işkenceler, idamlar, yığınsal tutuklamalar, üniversiteden, devlet kuruluşlarına kadar her yerde sürgün ve kıyım uyguladılar, böylece hesabını ödeyemeyecekleri suçlar işlediler. Şimdi onlar, hem eski yöntemlerle iktidarı sürdürmenin yaratacağı tehlikelerden korkuyor, hem de halkın en küçük özgürlüğü, rejime karşı öldürücü bir silah olarak kullanacağından endişe ediyorlar. İşte bu nedenle cuntanın manevra olanağı dardır. Türkiye'de burjuva siyasi çevrelerinin ezici çoğunluğu bile, generallerin göstermelik demokrasiye geçiş adımlarına güven duymuyor.

Böyle de olsa, gerici rejim, kendi oynadığı oyundan da emin değildir. Evren, 6 Kasım seçimlerini şarta bağlamış, beklenmedik bir gelişme durumunda seçimlerin yapılmayacağını belirtmiştir. Öte yandan işe, uydu partilerin ezici çoğunluğa getirileceği parlamentoya bile güvenmeyen

cunta, önceden sözü edilen tüm halk düşmanı yasaları da seçimlerden önce çıkarma telâşındadır.

TKP, başta Sendikalar Yasası olmak üzere, cuntanın artık bir tek yasa bile çıkarmasına izin verilmemesini istiyor.

TKP, ilkesel açıdan, kurucularına cuntanın izin vereceği siyasal partilerin cuntadan başka hiç kimseyi temsil edemeyeceği görüşündedir. Bununla birlikte, yeni partilerin her biri hakkında, onların programları, kurucuları belli olduktan sonra somut görüşlerini kamu oyuna açıklayacaktır.

TKP, cuntaya karşı açıkça savaşıyor sol partilerin dışında kalan partileri, onların siyasal eylemden uzaklaştırılan yöneticilerini Ecevit, Demirel ve Erbakan'ı cuntanın keyfi kararlarını artık tanımamaya, siyasî parti kurma hakkının zorbaca çiğnenmesine karşı koymaya çağırıyor. Bu duruma baskı korkusuyla sessiz kalmak, 6 Kasım günü halkın aldatılmasına yardım etmek olacaktır.

Şurası açık ki, Türkiye'de demokrasi uğrunda savaşımda kararlı adımları atma görevi, herkesten önce sol güçlere, gerçekten demokrat çevrelere düşüyor.

Partimizin kanısına göre, cuntanın seçimlerinden önce, yapılacak ilk iş, milyonlarca emekçinin gözünde, güçlü bir demokratik alternatif yaratmaktır. Hiç bir ilerici, sol, ya da sosyal demokrat parti, tek başına amacına ulaşamaz. Barış ve demokrasi güçleri ortak bir program çevresinde işbirliğini gerçekleştirebilirse, cuntanın seçim oyunuyla halkı aldatmasının önüne geçilebilir.

Bize göre bu adımla birlikte, seçimlerde nasıl bir ortak tutum alınacağını da saptamalıyız. Bizim şimdiden ilkesel olarak söyleyeceğimiz şudur: TKP, cuntanın tüm baskılarına karşın ortaya çıkacak her yasal olanağı, seçim kürsüsü de içinde, barış ve ulusal bir demokrasi programını yaymak için kullanacak, bu savaşıma illegal çalışmayla birleştirecek ve partimizin devrimci amaçlarını yayacaktır.

TKP, seçim öncesinde, tüm ilerici güçlerin birliğine yönelik girişimleri desteklemeye hazırdır. Bizimle işbirliğine yanaşan partilere, yığın örgütlerine, tek tek kişilere ortak bir program hazırlamak için, kamuoyuna açıkladığımız «Barış ve Ulusal Demokrasi İçin» başlıklı Eylem Programımızı tartışmalarını öneriyoruz. Biz de onların görüşlerini, eylem programlarını, taleplerini incelemeye, tartışmaya hazırız.

TKP, tarafların eşitliğini, propaganda özgürlüğünü ve örgütsel bağımsızlığını koruyacağı bir eylem birliğinin ertelenmez görev olduğu kanısındadır.

TKP bugünkü evredeki ivedi görevlerimizi eylem programında açıklamıştır.

Birincisi, TKP, Türkiye'nin dünya barışının savunulmasına katkıda bulunması için elinden gelen tüm güçle savaşıacaktır.

İkincisi, TKP, Türkiye'yi bir nükleer savaşta yok olmaktan korumak, ülkemizi ABD emperyalizminin jandarması yapma planlarını yığınların savaşıyla boşa çıkarmak için çalışacaktır.

Üçüncüsü, TKP, hangi kılığa bürünürse bürünsün, 12 Eylülcü rejime son vermek, bu rejime son verenlerin ortak hükümetini kurmak ve ulusal demokrasiyi gerçekleştirmek için tüm barış ve ulusal demokrasi güçleriyle birlikte savaşıacaktır.

Dördüncüsü, TKP, bu başlıca güncel amaçlar, ya da bunlardan herhangi birisi için birleşilebilecek herkesle işbirliği yapacaktır.

İşte TKP'nin emperyalist saldırgan politikaya ve cuntaya karşı, ülkeyi içinde bocaladığı bunalımdan çıkartmak için ortaya koyduğu ivedi program özetle böyledir. Bu programın gerçekleşmesi her şeyden önce, yığınların savaşına, onların birliğine ve örgütlülüğüne bağlı kalıyor.

Burada bir sorun üzerinde durmak yararlı olacaktır:

«Barış ve Ulusal Demokrasi» programının amaca ulaşmasında, Kürt ulusal hareketinin rolü sorunu, karmaşık bir sorundur ve aydınlatmaya muhtaçtır. Buradaki zorluk, bazı Kürt devrimci demokrat guruplarının, kendilerine savaş alanı olarak yalnızca Türkiye'nin Kürdistan bölgesini seçmiş olmalarından kaynaklanıyor. Geniş bir eylem birliği hareketinde Türk-Kürt ilerici güçlerinin ortak yer alması böylesi pratik bir zorlukla karşı karşıya geliyor.

Bu konuda bizim görüşümüz şöyledir: Kürt ulusal demokratik hareketinin, Türkiye'deki devrimci süreçte olumlu bir rol oynaması, onun işçi sınıfıyla ve işçi sınıfının örgütleriyle sağlam bir bağlaşıklık kurmasını gerektiriyor. Bu bağlaşıklık kuşkusuz, Kürt ulusunun demokratik çıkarlarıyla uyumludur. Çünkü işçi sınıfının ve onun örgütlerinin dışında, hiç bir örgüt, sınıf, ya da katman Kürt ulusal sorununun çözümüne ciddi bir katkıda bulunamaz.

Biz sorunun olumlu çözüm yolunu ortak olarak araştırmaktan yanayız. Bununla birlikte, bize göre, Kürt ulusal demokratik örgütleri, elbette bir yandan – tıpkı bizim partimiz gibi – kendi temel program amaçları için çalışırken, öte yandan da, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını savunan işçi sınıfıyla, TKP ve öteki işçi sınıfı örgütleriyle bağlaşıklık kurmalı; onun enternasyonalizmine güvenmeli, ve ulusal sorunda açık bir programı olmayan, hatta tersine, Türk şövenizminin bir ölçüde etkisi altında bulunan küçük burjuva ve burjuva demokratik örgütlerle barış ve demokrasi için birlikte yürümeyi göze almalıdır. Çünkü, hem işçi sınıfı için, hem de

Kürt ulusal demokratik hareketi için, bugünkü evrede barış ve demokrasi yolu dışında, nihai amaçlara ulaşmanın bir başka yolu yoktur.

Biz, onayladığımız Eylem Programı ile, Türk ve Kürt devrimci hareketlerin ortak çıkarlarını dile getirdiğimiz kanısındayız.

Değerli yoldaşlar, dostlar, arkadaşlar,

Bugüne kadar partimizin kendi dışındaki güçlere karşı tutumu üstüne çok şey söylendi, yazıldı. Birçok durumda bu iddialar büyük haksızlık olsa bile, biz yine de bize yönelen eleştirilerden öğrenmeye, bağlaşıklarımıza nasıl yaklaşmak gerektiğini, aralıksız araştırmaya çalışmalıyız. Özellikle bugün, sol, ilerici güçler arasında eylem birliği olanakları, potansiyelleri son derecede genişlemiştir.

Şimdi, tüm bu güçler, kendi konumlarını gözden geçiriyor, ve yeni koşullardaki politikalarını olgunlaştırıyor. Eğer azami bir esneklikle hareket edilirse, karşılıklı tutarlı davranış içine girilirse, ölçsüz suçlamalar bir yana bırakılırsa, geçmiştekine benzeyen karşılıklı ön yargıların oluşması önlenabilir. Ve yapıcı bir diyalog ortamı doğabilir. Ne yazık ki, bugün bile kalıcı bir eylem birliği yolunda çok az şey yapılabilmiştir.

Geçtiğimiz ay, Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin başkentinde yapılan «Karl Marks ve Günümüz: Barış ve Toplumsal İlerleme Savaşımı» konulu uluslararası konferans, yalnız içeriği bakımından değil, özel olarak da bileşimi bakımından ilerici güçler için öğretici değer taşıyor. Bu konferansda, aynı ülkede çalışan, aralarında ideolojik ya da taktik farklar olan birden çok parti ortak düşmana karşı birleşmiş olarak, dünya devrimci sürecinin geniş yelpazesinde yerlerini aldılar. Aynı türden ayrılıklar, bizim ülkemizde yalnızca ölçsüz çatışmalara yol açarken, sözkonusu ülkelerdeki partiler, ortak savaşın sorumluluğunu duymanın iyi örneğini verdiler. Elbette ki biz komünistler, ülkemizdeki bu olumsuz tablonun değiştirilmesinde üzerimize düşen sorumluluğun bilincindeyiz. İnancımız şudur: Türkiye devrimci hareketi de kendi arasındaki dayanışmayı sağlama yeteneğini gösterebilir ve dünya devrimci sürecine kendi katkısını yapabilir.

Parti kadrolarımız şu başlangıç noktasını iyice kavramalıdır: Önce her türlü sübjektif engeli aşmak için biz üstümüze düşeni kararlılıkla yapalım; buna rağmen hareketi bölmek, eylem birliğini baltalamak isteyenler çıkarsa, onlara karşı amansızca savaşalım. Partimizi yalıtılma, ilerici güçler arasındaki ilişkilere sığmayacak ölçüde karalama girişimlerine elbette göz yumamayız. Ama, komünistlerin burdan ultimatömcü bir politika çıkartmaya hakları yoktur. Biz eylem birliğini kendimiz için, kendi özel çıkarlarımız için değil, hareketin ortak çıkarları için istiyoruz. Kaldı ki, ultimatömcü tutuma girmek gerçekte antikomünist yalıtılma taktiğine hizmet etmekten başka bir sonuç doğurmaz. Üç yıl boyunca, birçok partiye

göre, yığınlardan kopmadığımız da doğrudur. Partide skandal yaratan birkaç dönemin varlığı dışımızda, ne denli büyük yankılar uyandırırsa uyandırır, bizim üç yıl boyunca partimizin birliğini birçok partiye göre çok daha etkinlikle koruduğumuz da doğrudur. Ama, dışımızdaki güçlere tepeden bakma, onları küçümseme, deyim uygunsa, Marksizm-Leninizmi ve proletarya enternasyonalizmini tekelinde sayma tutumu, komünistin tutumu olamaz. Marksizm-Leninizme bağlı olduğunu söyleyen bir kimse karşısında çocukça itirazlarda bulunmaktansa, bu kimsenin niçin bizimle birlikte olmadığını anlamaya çalışmak çok daha akıllıca bir iştir. Partimizle, onun işçi sınıfımızın ve uluslararası komünist hareketin sıralarındaki saygınlığıyla haklı bir gurur duyuyoruz. Ama kendini beğenmişliğin de amansız düşmanı olmalıyız. Kendine güvenen devrimci boş yere övünmeyen, iş yapan kişidir.

Değerli yoldaşlar,

Merkez Komitesi Plenumunda, partimizin durumunu ayrıntılı bir biçimde gözden geçirdik. Vardığımız sonuç şu gerçeği gösteriyor: 1973 yılında, Başkan Bilen yoldaşın yönetiminde açılan atılım dönemi, başlıca amaçlarına ulaşmış bulunuyor. Parti, bu tarihsel görevde Bilen yoldaşın rolünü unutmayacaktır. 1973–1980 yılları arasındaki nispeten elverişli koşullarda elde edilen deneyim, 1980–1983 gericilik dönemi boyunca elde edilen deneyimle tamamlanmış, örgütün devamlılığı, kalıcılığı, yönetimlerin sürekliliği güvence altına alınmıştır. Ana çekirdeğini komünist işçilerin oluşturduğu parti kadrolarımız Marksizm-Leninizmle silahlanmış, çetin sınavlardan geçmiştir. Böylece, parti dışında Marksizm-Leninizme yönelen kadroları toparlayarak partiyi yeniden ayağa kaldırma dönemi bu anlamda sona ermiş, şimdi, var olan parti kadrolarına, örgütlerine dayanarak, her alanda yeni bir atılıma geçme görevi öne konmuştur.

Burada söz konusu olan görevler şunlardır:

Birincisi, aralıksız süren saldırılara karşı parti kadrolarını korumaktır. Bu görevin bir yönü, elde edilen deneylerin ışığında, partinin polise karşı ustaca savaşan profesyonel devrimciler örgütü olma niteliğini yükseltmektir. Legalist düşlere yer yok! Gizlilik profesyonel devrimcinin hayat tarzı olmalıdır. Kadroları korumanın ikinci yönü, gerektiği kadar illegal, mümkün olduğu kadar legal çalışma ilkesini uygulamaktır.

İkincisi, parti saflarını arındırmak ve pekiştirmek görevidir. Varsın, partimizin düşmanları, Erdal ve benzerlerinin hıyanetini dillerine dolasın ve bize karşı kullansın. Gerçekte parti, oportünistlerden, provokatörlerden, geçici yol arkadaşlarından arındıkça güçlenir. Özellikle savaşın keskin dönemeç aldığı koşullar, parti içindeki oportünistlerin sınırlarını zayıflatıyor, partiye sızan provokatörlerde ise, artık öldürücü darbeyi vurma zamanı geldi yanılığını uyandırıyor. Böylece bu antiparti elemanlar, yağı-

mur yağınca dört yana saçılan solucanlar gibi kendilerini açığa vuruyor, gerçek yüzleriyle ortaya çıkıyor. İşte böylesi durumlarda iki cephede birden savaş olağanüstü keskinleşiyor ve partiyi gerçekten arındırmanın koşulları olgunlaşıyor. Komünistlerin bu savaşta çelikleşmesiyle parti sıralarının birliği gerçekten ve yıkılmazcasına pekişiyor. Yeni atılım dönemi işte bu süreci sonuçlandıracaktır. Yeni atılım dönemi aynı zamanda, yeni kadroların, yeni güçlerin sıralarımızı güçlendirmesiyle nitelenecektir. Çok sayıda genç işçi, öğrenci ve şaşırtıcı bir olgunluk gösteren liseli genç insan, üç yıl boyunca inanılmaz görevlerin üstesinden geldiler ve daha şimdiden genç komünistler sıfatına hak kazandılar. Tutuklamalarla boşalan sıralarımızı dolduracak geniş bir yedek gücümüz var.

Üçüncüsü, ideolojik çalışmayı ve parti içi eğitimi yeni bir düzeye yükseltmek görevidir. Bu görev, parti sıralarının birliği, pekişmesi görevinin organik bir parçası, deyim uygunsa, onun özüdür. Şimdi parti, ideoloji cephesinde çalışan tüm yoldaşlardan, en az örgütçülerimiz, en tehlikeli alanlarda çalışan savaşçılarımız kadar cesur olmalarını istiyor. Gerçeğin gözüne bakın, yanlışlara göz yummayın, Merkez Komitesi'nin Sizi düzeltceğini unutmayın ve o nedenle yanlış yapmaktan korkmayın.

Dördüncüsü, eylem programını yaşama geçirmek görevidir. Parti aydınlar kulübü, enformasyon bürosu değil, işçi sınıfının, yığınların öncüsüdür. Partimizin eylem programını hazırlamak bir iştir, ama onu her şeyden önce yığınlara maletmek asıl iştir. Şimdi görev, vargüçle, yığınları bu eylem programındaki amaçlara yönlendirmektir. Cuntanın uydu partilerinin programlarıyla bizim eylem programımızı yığınlar arasında sürekli karşılaştırmak, yaymak için tüm parti örgütlerimiz gerekli hazırlıkları yapmalıdırlar. Yığınlar arasında, legal yığın örgütlerinde çalışan komünistler, eylem programını, önce legal dile, sonra da kendi alanlarının diline çevirmeli tüm güçleriyle sloganlarımızı, taleplerimizi yığınların savaşında bayraklaştırmasını öğrenmelidirler. Teknik nedenlerle, izlenme, ya da tutuklamalar nedeniyle partiye bağı kopmuş olan yoldaşlar, «nerede bir komünist varsa, parti oradadır» sloganıyla, şimdi eylem programımız temelinde yığınlar arasındaki geniş açıklama kampanyasında önemli rol oynayabilirler.

Beşincisi, 1983 atılım döneminin ulaşmak istediği amaçtır. Parti yeni atılım döneminin amacına ulaştığına karar verdiği zaman, şu coşku uyandırıcı saptamayı yapabilmelidir: Şimdi, TKP'nin katılımı olmadan, Türkiye'de hiç bir politik güç, hiç bir ulusal ve sosyal sorunu çözemez. İşte ulaşılabilecek aşama budur. İşte, önümüze koyduğumuz görevler, amaçlar bunlardır.

Yoldaşlar, işçi arkadaşlar,

Şurası açık ki, üç yıllık eşine rastlanmayan ağır terör altında, işçilerin örgütleri geçici olarak zayıfladı. Politik bakımdan yeterince olgunlaş-

mamış emekçiler, şimdilik, sömürüye, haksızlıklara sessizce katlanmanın dışında çıkış yolu göremiyor. Türkiye işçi sınıfı 1 Mayıs alanlarını geçici olarak, cuntanın çizmelerine terketti ve fabrikalarına, gecekondularına çekildi. Sınıf savaşının tarihi içinde bu üç yıllık duraklama, gerileme dönemi hiç bir şeydir. Çok geçmeden sessizlik döneminin yerini açık sınıf mücadelesi alacak; işçi sınıfı ilk fırsatta yeniden alanları dolduracak, grev sirenleri yeniden ötecek ve 1 Mayıs bayrağı yeniden göndere çekilecektir. Ama bu kez işçi sınıfı, geçmişteki tüm yanılgılardan dersler çıkarmış olarak yalnız savaşmasını değil, yenmesini de öğrenerek üç yıllık despotizmin acısını çıkaracaktır.

Çetin ve zor gizlilik koşullarında savaşan tüm yoldaşları, zindanlarda partimizin sesini yükselten, birliğini koruyan, savaşlarını sürdüren yoldaşları, ağır işkencelere rağmen partimizin onurunu çiğnetmeyen direngen yoldaşları, dağılan parti örgütlerimizi cesaretle, beceriyle toparlamasını bilen kadrolarımızı, örgütlerimizi; üç yıldır polisin ağır saldırısı altında ayakta kalmayı başaran, saflarından ser verip sır vermeyen bir yiğit komünisti çıkaran İstanbul parti örgütlerimizi, MK üyemiz Deniz yoldaşın tertemiz, yüce anısı önünde selâmlıyorum.

Yaşasın partimiz Türkiye Komünist Partisi!

Yaşasın Marksiz-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi!

Değerli okurlar,

Dergimize ilişkin görüşlerinizi öğrenmeye büyük önem veriyoruz. Bize «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisini daha ilginç, daha çekici yapmada yardımcı olacağınıza inanıyoruz.

Sizden aşağıdaki soruları yanıtlamanızı rica ediyoruz:

1. «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisini ne zamandan beri sürekli izliyorsunuz?

a) 1 yıl, b) 2–5 yıl, c) 5 yıldan fazla

2. Derginin hangi bölümlerini en ilginç buluyorsunuz?

a) Özgün sorunların çözümlendiği yazılar

b) Görüş değiş-tokuşu

c) Komünist partilerinin eylemleri ve gelişmeleri üstüne yazılar

ç) Kitap eleştirileri, bibliyografya

d) Enformasyon, istatistik veriler

3. Aşağıdaki sorunlarla ilgili yazıların hangilerini daha ilginç buluyorsunuz?

a) Ekonomi

b) Politika, dünya olayları

c) Marksizm-Leninizm teorisi

ç) Bilim ve kültür

d) Barış savaşı

4. «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin içeriğine ilişkin özel bir görüş ve öneriniz var mı? Derginin hangi sorunları ele almasını öneriyorsunuz?

5. Yaşınız

a) 25'ten küçük, b) 26–40, c) 41–59, ç) 60'tan büyük

6. Mesleğiniz ...

7. Adresiniz

Kent ...

Ülke ...

Yanıtlarınızı şu adrese gönderiniz:

«Yeni Çağ» – Stredisko pro rozsirovani tisku,

Praha 6, Thakurova 3

Czechoslovakia

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitaplardan satın alabilirler:

Adam-Kuckhoff-Buchhandlung

5100 Aachen

Löhergraben 4

Buchhandlung Ludwig Feuerbach

8600 Bamberg

Obere Brücke 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

5070 Bergisch-Gladbach

Bensberger Straße 128

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

4800 Bielefeld

Feilen Straße 10

Progress-Buchhandlung

5300 Bonn

Oxford Straße 17

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3300 Braunschweig

Adolfstraße 1

Dein Buch Volksbuchhandlung

2800 Bremen 1

Richtweg 4

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

6100 Darmstadt

Leuteschläger 3

Büchershop Angela Davis

4600 Dortmund

Kampstraße 80

Heinrich-Heine-Buchhandlung

400 Düsseldorf

Ackerstraße 3

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8520 Erlangen

Schiffstraße 5

Karl-Liebknecht-Buchhandlung

4300 Essen 1

Viehofer Platz 14

Tat-Buchhandlung «Johanna Kirchner»

6000 Frankfurt/Main

Schumannstraße 56

Buchzentrum in der Goethestraße

6000 Frankfurt/Main

Goethestraße 56

Buchhandlung Walter Herbst

7800 Freiburg

An der Mehlwaage 2

Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH,

6300 Gießen

Schiffenberger Weg 1

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3400 Göttingen

Burgstraße 24

Internationale Buchhandlung GmbH.

2000 Hamburg 13

Johnsallee 67

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3000 Hannover

Hamburger Allee 37

Buchhandlung kollektiv GmbH.

6900 Heidelberg

Plöck 64a

Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.

3500 Kassel

Werner-Hilpert-Straße 5

Kollektiv-Buchhandlung

2300 Kiel 1

Falckstraße 16

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

5000 Köln

Fleischmengergasse 31

Buchhandlung Rosa Luxemburg

4150 Krefeld

St.-Anton-Straße 86

Bücherzentrum Süd-West

6500 Mainz

Bilhildisstraße 15

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

6800 Mannheim

U 2, 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.

3550 Marburg

Am Grün 56

Buchhandlung Libresso

8000 München 40

Türkenstraße 66

Karl-Liebnecht-Buchhandlung

4400 Münster

Steinfurter Straße 15

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8500 Nürnberg

Weinmarkt 12 a

Dein Buch Volksbuchhandlung

2900 Oldenburg

Am Damm 26

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8400 Regensburg

Glockengasse 7

Lenchen Demuth-Buchladen

6600 Saarbrücken

Nauwieser Straße 13

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

5900 Siegen

Freudenberger Straße 18

Buchhandlung Homung und Steinbach

7000 Stuttgart

Wilhelmsplatz 1

Buchhandlung W. A. Bastigkeit

5500 Trier

Lindenstraße 10

Friedrich-Engels-Buchhandlung

5600 Wuppertal-Elberfeld

Gathe 55-57

«YENİ ÇAĞ» I

OKU

VE

OKUT!

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
<i>Kurt Hager</i> Büyük öğretinin yaşam gücü ve güncelliği	401
<i>Luis Corvalan</i> Şili'de emperyalizmin politikasının iflası	414
<i>Faik Varrad</i> Yakındoğu'da güçler dengesinde yeni gelişme	427
<i>Ruben Dario Souza Batista</i> Devrimci sürecin dinamiği	434
<i>Harilaos Florakis</i> Barış içinde bir gelecek ve gerçek bir değişim için	445
<i>Fritz Noll</i> Fabrikalarda parti gazetesi	456
<i>Nikola Stefanov</i> Sosyalizmde çelişkilerin çözümünde öznel etmenin rolü	462

ÖZEL SAYFALAR

xx: 11–16 Nisan 1983 günleri arasında Berlin'de düzenlenen «Karl Marks ve Günümüz – Barış ve Sosyal İlerleme Savaşı» konulu uluslararası konferansta Türkiye Komünist Partisi adına MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın yaptığı konuşma	473
xx: Basın açıklaması	480
xx: Komünist ve işçi partilerinin açıklaması	481
xx: TKP Merkez Komitesinin komünistlere, işçilere, tüm halkımıza çağrısı	483
xx: TKP MK Nisan Plenumunun H. Erdal üstüne kararı	485
xx: TKP Merkez Komitesinin bildirisi	488
xx: TKP Merkez Komitesinin 1 Mayıs bildirisi	491
xx: TKP MK Organı «Atılım»ın Nisan 1983 sayısında yer alan 1 Mayıs belgileri	493
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Afganistan Demokratik Halk Partisi Merkez Komitesine mesajı	494
xx: TKP Başkanı İ. Bilen yoldaşın 1 Mayıs 1983 günü «TKP'nin Sesi» Radyosunda yaptığı konuşma	495
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın «TKP'nin Sesi» Radyosunda yaptığı 1 Mayıs 1983 konuşması	498



«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi 40 dilde çıkıyor ve dünyanın her tarafında okunuyor.